

Miesięcznik Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej • nr 8/188 • październik 2012

Wiadomości Uniwersyteckie

Nowy rok akademicki 2012/2013 rozpoczęty

Fot. Anna Guzowska, Aneta Śliwińska

IMMATRYKULACJA STUDENTÓW I ROKU

 1 października 2012 r. w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się uroczysta immatrykulacja studentów przyjeżdżających na pierwszy rok studiów stacjonarnych w roku akademickim 2012/2013. Podczas uroczystości, w obecności władz Uniwersytetu, studenci złożyli ślubowanie oraz otrzymali indeksy. W bieżącym roku akademickim w poczet studentów UMCS przyjęto ponad 8000 osób na studia stacjonarne oraz blisko 2000 osób na studia niestacjonarne.

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.lublin.pl

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji:
pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5,
p. 1312, 20-031 Lublin

Dyżury: pon.–pt., godz. 9–13;
tel. 81 537 54 19

Redakcja: Anna Guzowska,
Ewa Kawałko-Marczuk,
Aneta Śliwińska

Współpracownicy: Tomasz Bielecki, Marzena Bogusiak, Karolina Bronisz, Bożena Czech, Rafał Czekaj, Izabela Ejtel, Monika Gabryś, Agnieszka Galczyńska, Jolanta Jarzyńska,

Jerzy Kasprzak, Wacław Kostko, Beata Kozłowska, Elżbieta Krzemińska, Paweł Kucharski, Kamila Łucjan, Maria Młynarska, Izabela Pietras, Małgorzata Samujs, Jerzy Żywicki

Okladka: Rozpoczęcie nowego roku akademickiego 2012/2013;
Fot. Anna Guzowska

Druk: Drukarnia Attyla SJ, Zamość
Nakład: 700 egz.

Projekt graficzny i skład: Idealit & Grzegorz Zychowicz,
idealit@idealit.pl, www.idealit.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

SPIS TREŚCI

Wydarzenia

Wywiad z Rektorem UMCS.	4
Z życia Uczelni.	6
Na Wydziałach.	23

Kartka z kalendarza

Konferencja „Polska – Europa – świat”	36
Jubileusz 70-lecia urodzin prof. Jana Mazura	38
Portret prof. Jana Mazura	40
Konferencja „70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska, procesy, tendencje”	42
Odszedł ostatni z muszkietierów ..	43

Nauka i ludzie

Afyonkarahisar Czarna Twierdza Opium, czyli z wizytą u księżniczki Amidali	44
Profesorski odczyt dla młodzieży z Wisznic.	47
CNiCJO na LFN	47
II Sympozjum naukowe w zabytkowym XVII-wiecznym kościele	48
Światowy Kongres IPSA w Madrycie	49
Frank Wilczek doktorem honorowym UMCS	50
Z UMCS do Doliny Krzemowej ...	53
Są takie przyjaźnie	56
Współpraca pomiędzy UMCS a Uniwersytetem w Linzu	57

Programowa i strukturalna reforma systemu kształcenia na Wydziale Mat-Fiz-Inf.	58
---	----

Działania Zakładu Kultury Polskiej na rzecz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego w Polsce	59
--	----

„Nauka i przemysł – metody spektroskopowe w praktyce, nowe wyzwania i możliwości”	60
--	----

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców.	61
--	----

Sprawy studenckie

Podróż do Briańska.	62
W Czarnobylu nic nie świeci.	64
Praktyki plenerowe 2012	65
II Ogólnopolskie Forum Młodych Chemików.	66

W świecie książek

Gocka дума Masłomęcza	67
Księga jubileuszowa prof. Józefa Styka	68
Botanikom (i nie tylko) ku pamięci...	69
Oblicza płci.	72

Życie kulturalne

Lubelskie Spotkania Akordeonowe.	73
Tournée wystawy o Patronce UMCS	74

Fot. Wojciech Kornet

Prof. Stanisław Michałowski

ROZMOWA „WIADOMOŚCI UNIwersyteckich” Z PROF. STANISŁAWEM MICHAŁOWSKIM, REKTOREM UMCS

Jakie jest Pana zdaniem największe wyzwanie w tej kadencji? Proszę wymienić trzy najważniejsze cele dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej do 2016 r.

Biorąc pod uwagę obecne uwarunkowania funkcjonowania szkolnictwa wyższego, a zarazem fakt, iż Uniwersytet jest bardzo złożonym organizmem, to trudno mówić o jednym wyzwaniu. Jeśli mamy to zaprezentować w taki sposób, to można, oczywiście w dużym uprosz-

czeniu powiedzieć, iż to wyzwanie wiąże się generalnie z utrzymaniem dotychczasowej pozycji na mapie edukacyjnej i badawczej w Polsce oraz poprawą pozycji na arenie międzynarodowej. Z tego wyzwania wynikają takie cele jak: utrzymanie dotychczasowych naborów na studia stacjonarne, gdyż na pewno nie uda się tego uczynić w stosunku do studiów niestacjonarnych. Musimy też zdecydowanie poprawić przygotowanie

naszych absolwentów do rywalizacji na coraz bardziej komplikującym się rynku zatrudnienia. Na pewno dużym wyzwaniem będzie też efektywne i twórcze wykorzystanie infrastruktury naukowo-badawczej, o którą w ostatnim okresie wzbogacił się Uniwersytet lub o którą wzbogaci się w następnych latach. Podstawą działalności naszej Alma Mater jest też kondycja finansowa, a ta realnie, a nie bilansowo rzecz ujmując, wbrew niektórym

rym wypowiedziom, niestety nie jest zbyt dobra. Zatem to będzie kolejne, być może najtrudniejsze wyzwanie w tej kadencji władz rektorskich. Zwłaszcza w sytuacji, gdy średnie zarobki w naszym Uniwersytecie są najniższe w Polsce wśród tej kategorii uczelni i należy podejmować kroki, które pozwolą tę sytuację powoli zmieniać.

Bardzo istotna jest współpraca Uczelni z otoczeniem zewnętrznym, w tym z biznesem oraz komercjalizacja badań. W jaki sposób władze rektorskie mają zamiar te cele realizować?

Wśród wspomnianych wyżej uwarunkowań, które będą w coraz większym stopniu wpływały na pozycję naszego Uniwersytetu, znajdują się także zmiany dotyczące modernizacji szkolnictwa wyższego w całej Unii Europejskiej. Już w najbliższym okresie będzie realizowana idea Europejskiego Rankingu Uczelni Wyższych. Zatem tylko uczelnie, które wykażą się polityką jakościową, sukcesami w pozyskiwaniu środków na badania naukowe (w tym bezpośrednio grantów ze środków UE) i pogłębioną współpracą z biznesem, przedsiębiorcami i pracodawcami, będą mogły w tych rankingach zajmować dobrą pozycję. W jaki sposób zamierzamy te swoje wymogi chwili zrealizować? Poprzez pogłębione kontakty z tymi podmiotami, chociażby w postaci Rady Pracodawców przy Rektorze, porozumienia o współpracy ze związkami pracodawców czy władzami samorządowymi. Celem tej współpracy będą wspólne badania naukowe, zapewnienie studentom miejsc do odbywania praktyk, a także stażów absolwenckich. Zamierzamy również w większym zakresie wykorzystywać praktyków w procesie dydaktycznym.

Jakie zadania stoją przed szkołami wyższymi w obliczu niżu demograficznego? Poprzez jakie działania UMCS będzie zabiegał o pozyskanie nowych studentów w trudnych czasach?

Częściowo na to pytanie już odpowiedziałem. Mogę dodać, że będziemy zmieniali formy promocji naszej Uczelni poprzez pogłębienie kontaktów bezpośrednich z młodzieżą szkół średnich (np. poprzez współpracę z kołami naukowymi, zapraszanie jej na imprezy kulturalne i sportowe, prezentowanie naszych możliwości w zakresie potencjału badawczego). Podnieśliśmy też aktywność w pozyskiwaniu studentów zagranicznych, czego pierwsze efekty, m.in. w wyniku szerokiej aktywności w ramach programu *Study in Lublin*, obserwowaliśmy podczas zakończonej rekrutacji na rok akademicki 2012/2013. To, czy studenci będą chcieli u nas studiować, zależy w dużej mierze od stosunku do nich pracowników naukowych i administracji. Podjęliśmy już dalsze kroki (temu służą m.in. zmiany w strukturze organizacyjnej Uczelni) mające na celu jeszcze lepszą obsługę studentów. Powołamy Rzecznika Praw Studenta, stałej pomocy będzie udzielał im psycholog. Pomocą dla osób niepełnosprawnych zajmie się specjalny zespół w ramach Biura Obsługi Studentów. Powstanie też Biuro Obsługi Studentów Zagranicznych.

Jak Pańskim zdaniem UMCS wypada na tle szkół wyższych z Lublina i pozostałych części kraju? W czym jesteśmy mocni, a nad czym musimy jeszcze popracować?

Te porównania nie są obecnie łatwe. UMCS ma inną specyfikę niż Katolicki Uniwersytet Lubelski czy inne uniwersytety lubelskie, nie mówiąc o Politechnice Lubelskiej. Nadal jesteśmy jednak największą uczelnią po tej stronie Wisły pod względem liczby studentów, różnorodności kierunków i specjalności kształcenia czy też potencjału badawczego. Naszym celem jest stałe doskonalenie już istniejącej oferty edukacyjnej, poprzez przygotowanie programów kształcenia dostosowanych do potrzeb pracodawców. Proponujemy także nowe kierunki

i specjalności. W skali kraju zajmujemy pozycję „średniaka” wśród uniwersytetów i należy zrobić wszystko, aby nie obniżyła się ona jeszcze bardziej. Muszę jednak w tym miejscu podkreślić, że wyzwania stojące przed uczelniami wyższymi Lublina wskazują na pilną konieczność pogłębionej współpracy zarówno w badaniach naukowych, jak też prezentowania oferty dydaktycznej. Rozmowy prowadzone z innymi Rektorami lubelskich uczelni świadczą, że oni w pełni tę potrzebę podzielają.

Rozpoczął Pan kadencję od poważnych zmian w strukturze organizacyjnej Uczelni, m.in. tworząc potężne centra w obszarach promocji, kształcenia i obsługi studentów, badań naukowych. Proszę przybliżyć charakter tych przekształceń.

Możemy je określić jako poważne, a nie rewolucyjne, jak to przedstawiali niektórzy dziennikarze. Filozofia tych zmian jest bardzo prosta, gdyż wynika ona z prezentowanych wyżej obecnych uwarunkowań funkcjonowania Uniwersytetu. Wymagają one szybkich decyzji i pogłębionej współpracy wszystkich jednostek organizacyjnych. Tym sposobem pragnę także realizować partycypacyjny model zarządzania Uczelnią, który prezentowałem w programie przedwyborczym.

Praca Rektora zajmuje bardzo dużo czasu, ale z pewnością nie porzuca Pan aktywności naukowo-dydaktycznej. Czym naukowo się Pan obecnie zajmuje?

Oczywiście, że nie. Nie wyobrażam sobie sprawowania funkcji Rektora bez kontaktów ze studentami podczas wykładów czy seminariów, bez prowadzenia prac licencjackich i magisterskich, chociaż ilość tych zajęć muszę na pewno ograniczyć. Podobnie będzie z działalnością naukową, zwłaszcza tą, która dotyczy mojego ulubionego pola badawczego – samorządu terytorialnego i społeczeństwa partycypacyjnego.

Fot. Maciej Bielec

ABSOLUTORIA

Wyjątkowy i niezapomniany – taki właśnie powinien być dzień, w którym studenci kończą okres studiów. W tym roku Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Fundacja Absolwentów UMCS po raz pierwszy zorganizowali w maju i czerwcu Absolutoria dla studentów całej Uczelni (dotychczas podobne spotkania odbywały się tylko na niektórych Wydziałach na wybranych kierunkach). W uroczystościach udział brały władze rektorskie i dziekańskie, promotorzy, studenci oraz ich goście. Oprawę muzyczną zapewnił Chór Akademicki. Studenci otrzymywali pamiątkowe karty absolutoryjne oraz birety.

Fot. Maciej Bielec

Fot. Maciej Bielec

Z ŻYCIA

Sukces Studentki UMCS w „NATO iReps Competition”

Agata Różycka, studentka lingwistyki stosowanej UMCS zwyciężyła w ogólnoswiatowym konkursie „NATO iReps Competition”. Na konkurs zgłoszono ponad 300 krótkich filmów (trwających maks. 60 sekund) odpowiadających na pytanie „Co znaczy dla Ciebie pokój i bezpieczeństwo?”. Projekt przygotowany przez Agatę Różycką, jako jedyny z Polski, został wybrany do zwycięskiej dwudziestki. W ramach nagrody laureaci uczestniczyli w 25. szczycie Sojuszu Północnoatlantyckiego w Chicago, gdzie z Centrum Prasowego NATO, za pomocą oficjalnych blogów, profili na portalach Facebook i Twitter, relacjonowali bieżące wydarzenia zjazdu.

Studentka UMCS uczestniczyła w dyskusjach i konferencjach reprezentantów państw członkowskich Sojuszu Północnoatlantyckiego, jak również państw spoza NATO, wśród których znaleźli się m.in.: Sekretarz Generalny NATO Anders Fogh Rasmussen, Asystent Sekretarza Generalnego NATO ds. Dyplomacji Publicznej Kolinda Grabar-Kitarović, Prezydent Gruzji Micheil Saakaszwili, Senatorzy USA – Jeanne Shaheen oraz Dick Durbin.

Nagroda PZITB dla Instytutu Informatyki

Budynek Instytutu Informatyki UMCS otrzymał Nagrodę III Stopnia w Konkursie Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa „Budowa Roku 2011” w grupie budynków nauki i kultury. To już drugie wyróżnienie dla „Nowej Informatyki”. W marcu budynek zajął III miejsce w plebiscycie „Bryła Roku 2011”, organizowanym przez portal Bryła.pl

25. rocznica wizyty Jana Pawła II na KUL

8 czerwca w KUL odbyły się uroczystości uświetniające obchody 25. rocznicy spotkania społeczności akademickiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z Janem Pawłem II. W holu Gmachu Głównego KUL otwarto wystawę „Jan Paweł II. Wyniesiony na ołtarze”. Wieczorem w Auli im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego odbył się koncert „Błogosławionemu Janowi Pawłowi II – In Memoriam”, w wykonaniu Chóru KUL oraz Orkiestry Teatru Muzycznego w Lublinie. W uroczystościach uczestniczył prorektor Ryszard Szczygieł.

Seminarium Spektroskopii Mössbauerowskiej

W dniach 10–13 czerwca w Kazimierzu Dolnym n. Wisłą odbyło się IX Ogólnopolskie Seminarium Spektroskopii Mössbauerowskiej OSSM 2012, które otworzył prorektor Ryszard Dębicki. Tematyka konferencji dotyczyła metody badawczej – spektroskopii Efektu Mössbauera. Semina OSSM organizowane są cyklicznie od 16 lat przez największe „ośrodki mössbauerowskie” w Polsce. W tym roku organizatorami byli: Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Zakład Metod Jądrowych Instytutu Fizyki UMCS oraz Instytut Elektroniki i Technik Informacyjnych Politechniki Lubelskiej.

Diamantowy jubileusz królowej Elżbiety II

13 czerwca w Ambasadzie Brytyjskiej w Warszawie odbyło się przyjęcie z okazji diamentowego jubileuszu urodzin królowej Elżbiety II oraz zbliżających się Igrzysk Olimpijskich w Londynie. W spotkaniu wziął udział prorektor Ryszard

UCZELNI

Opracowała
Ewa Kawałko-Marczuk

Dębicki. Zaproszonych gości powitał Ambasador Robin Barnett i pracownicy Ambasady. Organizatorzy zadbali o liczne atrakcje oraz brytyjskie specjały kulinarne.

40. Polskie Seminarium Anihilacji Pozytonów

Zakład Metod Jądrowych Instytutu Fizyki UMCS zorganizował w dniach 13–14 czerwca w Kaziemierzu Dolnym n. Wisłą. 40. Polskie Seminarium Anihilacji Pozytonów, w którym uczestniczył prorektor Ryszard Dębicki. Celem PSPA-12 jest zgromadzenie naukowców zainteresowanych badaniami związanymi z anihilacją pozytonów oraz wymiana informacji o nowych wynikach oraz metodach eksperymentalnych i teoretycznych w tej dziedzinie. Konferencja kontynuuje długą tradycję poprzednich seminariów PSPA, które rozpoczęły się w 1966 r. w Izerskim Stoku.

Jubileusz prof. J. Styka

16 czerwca na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS uroczystie świętowano jubileusz 70-lecia urodzin prof. Józefa Styka. W spotkaniu udział wzięli prorektor Ryszard Szczygieł. Więcej o Księdze Jubileuszowej na s. 68.

Otwarcie Biblioteki Głównej UP

15 czerwca odbyło się oficjalne otwarcie nowego gmachu Biblioteki Głównej i Regionalnego Ośrodka Rolniczej Informacji Naukowej Uniwersytetu Przyrodniczego, w którym udział wzięli prorektor Stanisław Chibowski. Szklany gmach powstał przy ul. Akademickiej 15 (dotychczas biblioteka UP mieściła się przy ul. Radziszewskiego 11, w budynku Biblioteki Głównej UMCS). W bibliotece jest wolny dostęp do księgozbioru liczą-

cego 50 tys. sztuk. Dodatkową atrakcją obiektu jest mały ogród umieszczony na tarasie pierwszego piętra gmachu. Użytkownicy mogą korzystać z biblioteki od początku nowego roku akademickiego.

Wystawa „Najstarsza Orkiestra w Polsce”

16 czerwca prorektor Ryszard Szczygieł uczestniczył w uroczystym otwarciu wystawy „Najstarsza Orkiestra w Polsce. 130 lat Orkiestry im. Karola Namysłowskiego w Zamościu” w Muzeum Zamojskim. Następnie na Rynku Wielkim odbył się koncert „Hity Namysłowiaków” w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej im. K. Namysłowskiego pod dyktando Tadeusza Wicherka.

Prorektor R. Dębicki Redaktorem Naczelnym „Polish Journal of Soil Science”

Prorektor Ryszard Dębicki został powołany na Redaktora Naczelnego „Polish Journal of Soil Science”. Jest to czasopismo o zasięgu międzynarodowym, poświęcone naukom o glebie, m.in. fizyce, chemii, biologii i ochronie gleb. Pismo wydają Instytut Agrofizyki PAN oraz Komitet Gleboznawstwa i Chemii Rolnej PAN.

Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna

W dniach 22–23 czerwca w Supraślu odbyło się posiedzenie Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, w którym udział wzięli prorektor Stanisław Chibowski. Podczas spotkania przyjęto informację z posiedzenia KRASP i KRUP, powołano grupę ekspertów dla kierunku europeistyka, omówiono problemy akredytacji w Polsce i Europie, przyjęto koncepcję seminarium PULL

(*Polish Universities of Lifelong Learning*), koncepcję badania ewaluacyjnego Programu MOST oraz sprawozdanie dotyczące kwalifikacji do Programu MOST na semestr zimowy oraz cały rok akademicki 2012/2013, a także podjęto decyzję o rozwiązaniu umowy pomiędzy ECTNA (*European Chemistry Thematic Network*) i UKA.

Jubileusz prof. E. Olszewskiego

22 czerwca na Wydziale Politologii zorganizowano konferencję „Polska – Europa – świat”, połączoną z obchodami Jubileuszu 70. rocznicy urodzin prof. Edwarda Olszewskiego. W spotkaniu udział wzięli rektor Andrzej Dąbrowski i prorektor Ryszard Szczygieł. Więcej o jubileuszu na s. 36–37.

Podziękowania za długoletnią pracę

29 czerwca prorektor Ryszard Szczygieł wręczył podziękowania za długoletnią pracę w naszym Uniwersytecie profesorom, doktorom habilitowanym i doktorom.

Z reportażem w Siennicy Różanej po raz czwarty

1 lipca w Siennicy Różanej rozpoczęła się czwarta edycja Wakacyjnej Akademii Reportażu im. Ryszarda Kapuścińskiego. W uroczystym otwarciu Akademii wzięli udział: rektor Andrzej Dąbrowski, honorowy rektor Akademii dr Alicja Kapuścińska, wicemarszałek województwa lubelskiego Krzysztof Grabczuk, wójt gminy Siennica Różna Leszek Proskura, redaktor naczelny „Akcentu” Bogusław Wróblewski oraz pomysłodawca i główny organizator Akademii Franciszek Piątkowski.

W warsztatach i wykładach odbywających się od 1 do 15 lipca wzięło ▶

Fot. Anna Jakubaszek

II POLSKO-CHIŃSKIE FORUM AKADEMICKIE

Prorektor Ryszard Dębicki (drugi z prawej) z uczestnikami Forum

18 czerwca w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie odbyło się II Polsko-Chińskie Forum Akademickie, którego głównym założeniem jest rozwijanie współpracy akademickiej pomiędzy Polską i Chinami. Spotkanie przedstawicieli chińskich i polskich uczelni było kontynuacją dialogu podjętego podczas wizyty Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego w Pekinie w grudniu 2011 r. Forum to efekt podpisanego wówczas porozumienia o utworzeniu Polish-Chinese Academic Bridge. Prezydent podkreślał wtedy, że przy współpracy polsko-chińskiej istotne jest współdziałanie ośrodków akademickich, szkół wyższych oraz środowisk naukowych. Zaznaczył, że nauka i kultura, poza kontaktami gospodarczymi, są nieodłącznym elementem życia.

W Forum Akademickim udział wzięli przedstawiciele polskich uczelni państwowych i prywatnych, m.in. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (prorektor Ryszard Dębicki oraz mgr Anna Jakubaszek), Uniwersytet Warszawski (prorektor Włodzimierz Lengauer), Politechnika Łódzka (rektor Stanisław Bielecki), Akademia Leona Koźmińskiego, a także około 30 uczelni chińskich.

„Jesteśmy krajem gościnnym i otwartym, dyplomy naszych uczelni cieszą się uznaniem w całej Europie, a anglojęzyczna oferta edukacyjna jest coraz bogatsza. Jestem przekonana, że chińscy studenci czuliby się w Polsce dobrze” – tak zapewniała Wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Daria Lipińska-Nałecz, otwierając Forum. Podczas spotkania tematy podejmowane przez przedstawicieli władz oraz uczelni dotyczyły m.in. polskiego i chińskiego systemu szkolnictwa wyższego, globalizacji uczelni oraz wymiany studenckiej.

Ambasador Chińskiej Republiki Ludowej w Polsce Sun Yux poinformował, że dla studentów z Europy Wschodniej i Środkowej ufundowanych zostanie 5 tys. miejsc na studia w Państwie Środka. Namawiał on przedstawicieli uczelni chińskich do popularyzacji i promocji studiów w Polsce wśród studentów chińskich. Ambasador chwalił polskie tradycje akademickie oraz umiejętności językowe Polaków.

Xu Yongji, przedstawiciel Ministerstwa Edukacji ChRL przypomniał, że podjęcie dialogu przez Prezydenta RP na ubiegłorocznym spotkaniu w Pekinie wyniosło stosunki polsko-chińskie na nowy poziom. Wyraził on nadzieję na zacieśnianie bilateralnych stosunków i zapraszał studentów do podjęcia edukacji w Chinach.

W drugiej części spotkania odbyły się minitargi, podczas których zainteresowane uczelnie z Polski i Chin mogły przedstawić swoje oferty studiów oraz zaprezentować dotychczasowe sukcesy dydaktyczne i badawcze.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego informuje, że efektem Forum będzie podpisanie umów między uczelniami obu krajów, wsparcie wymiany studentów i wykładowców oraz zainicjowanie wspólnych projektów badawczych.

Anna Jakubaszek

udział 42 studentów i maturzystów, którzy otrzymali od rektora A. Dąbrowskiego okolicznościowe indeksy. Wykładowcami Akademii w tym roku byli m.in.: Małgorzata Szejnert, Sławomir Popowski, Mirosław Ikonowicz, Marek Miller, Piotr Zdaniowicz, Monika Hemperek, Katarzyna Michalak, Bolesław Lutosławski, Grażyna Lutosławska, Paweł Buczkowski, Krzysztof Stępnik, Jan Pleszczyński oraz Piotr Załuski.

Organizatorami Wakacyjnej Akademii Reportażu im. Ryszarda Kapuścińskiego są: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Siennickiej, Starostwo Powiatowe w Krasnymstawie oraz Urząd Gminy w Siennicy Różanej

Karolina Nowak

Otwarcie Programu Polsko-Norweska Współpraca Badawcza

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju uruchomiło program Polsko-Norweska Współpraca Badawcza. Jego celem jest zmniejszenie różnic ekonomicznych i społecznych oraz promowanie współpracy dwustronnej poprzez popularyzację i wspieranie badań naukowych. Uroczystość otwarcia Programu, w której udział wzięli prorektor Ryszard Dębicki, odbyła się 4 lipca w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

Program jest realizowany w ramach Grantów Norweskich 2009–2014. Ma zapewnić finansowanie badań i rozwoju, prowadzonych wspólnie przez jednostki naukowe w Polsce i Norwegii w obszarach: środowisko, zmiany klimatyczne, w tym badania polarne, zdrowie, nauki społeczne, w tym kwestia migracji oraz promowanie równości płci oraz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym. Program przewiduje tzw. „Fundusz Małych Grantów” (*Small Grant Scheme*), skierowany na wsparcie projektów naukowych realizowanych przez kobiety, tak by zwiększyć ich udział w obszarze nauk technicznych, oraz wsparcie w rozwoju kariery naukowej i awansu zawodowego. ▶

Rektor prof. Andrzej Dąbrowski i prof. Xavier Coqueret

DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA PROF. COQUERET

20 czerwca w Auli im. Profesora Jarosława Ościka na Wydziale Chemii odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Xavierowi Coqueret, w której wzięły udział władze rektorskie i dziekańskie UMCS.

Profesor Xavier Coqueret urodził się 17 września 1956 r. Jest światowej klasy specjalistą w zakresie chemii organicznej i makrocząsteczek. Obszar zainteresowań naukowych i osiągnięć Profesora jest szeroki i obejmuje zagadnienia zarówno z chemii organicznej, jak i chemii związków wielkocząsteczkowych. Szczególną uwagę prof. Coqueret poświęcił zagadnieniom fotochemii polimerów, a zwłaszcza kwestii reaktywności sfunkcjonalizowanych makrocząsteczek. Liczne prace w tym zakresie są szeroko cytowane i uczyniły Profesora uznanym specjalistą w skali międzynarodowej.

Profesor Xavier Coqueret otrzymał stopień naukowy doktora w zakresie chemii organicznej w 1984 r. w Université des Sciences et Techniques w Lille. W latach 1984–1991 był zatrudniony w Laboratorium chemii organicznej i molekularnej (CNRS), w latach 1988–1989 odbywał staż

podoktorski w zespole prof. G. Wagnera (Max-Planck-Institut für Polymerforschung w Moguncji), finansowany przez Fundację Humboldta. Po powrocie do Francji uzyskał stanowisko profesora chemii makromolekularnej w Ecole Nationale Supérieure de Chimie de Lille. W 2005 r. prof. Coqueret przeniósł się do Université de Reims Champagne-Ardenne, gdzie od 2008 r. jest dyrektorem Instytutu Chemii Molekularnej.

Początek współpracy pomiędzy Wydziałem Chemii UMCS a prof. Xavierem Coqueret przypada na lata 1992–1993. Wielokrotnie odwiedzał Lublin, prezentując wyniki swoich badań na wykładach dla studentów i pracowników Wydziału. Laboratorium w Reims (a wcześniej w Lille), którym kieruje, jest zawsze otwarte

dla studentów, doktorantów oraz pracowników UMCS. W latach 2000–2011 kilkumiesięczne staże naukowe w nim odbyło 15 studentów Wydziału Chemii. Ich rezultatem było opracowanie i realizacja części doświadczalnej prac magisterskich. Jedną z absolwentek Wydziału Chemii UMCS wykonała pod opieką Profesora rozprawę doktorską, a kolejne dwa przewody realizowane są przy ścisłej współpracy z jego zespołem. Po objęciu stanowiska dyrektora Instytutu Chemii Molekularnej w Reims, Profesor zgłosił gotowość dalszej współpracy i przyjęcia kolejnych studentów chemii z UMCS. Dzięki staraniom prof. Coqueret zespoły naukowe Wydziału Chemii UMCS zostały włączone do realizacji badań w ramach projektów, realizowanych wspólnie z największą europejską korporacją sektora technologii kosmicznych, firmą ASTRIUM SAS.

22 października 2007 r. w uznaniu dotychczasowych zasług prof. Xavier Coqueret został wyróżniony godnością Honorowego Profesora UMCS.

Dziekan Wydziału Chemii prof. Władysław Janusz i prof. Xavier Coqueret

Wykład doktora honorowego prof. Xaviera Coqueret

Fot. Anna Guzowska

Od lewej: rektor UMCS w l. 2005–2008 Wiesław Kamiński, dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Zdzisław Rychlik, marszałek województwa lubelskiego Krzysztof Hetman, rektor Andrzej Dąbrowski, wicewojewoda lubelski Marian Starownik i dyrektor Instytutu Informatyki UMCS Paweł Mikołajczak

OTWARCIE INSTYTUTU INFORMATYKI

27 czerwca odbyło się oficjalne otwarcie nowego budynku Instytutu Informatyki UMCS, którego dokonali rektor Andrzej Dąbrowski, marszałek województwa lubelskiego Krzysztof Hetman, wicewojewoda lubelski Marian Starownik, dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki, Informatyki UMCS Zdzisław Rychlik, rektor UMCS w latach 2005–2008 Wiesław Kamiński oraz dyrektor Instytutu Informatyki UMCS Paweł Mikołajczak. W uroczystości udział wzięli także inni przedstawiciele władz samorządowych, straży pożarnej oraz członkowie naszej społeczności akademickiej.

Instytut Informatyki UMCS to jeden z najnowocześniejszych obiektów w Lublinie, wykonany ze szkła i stali oraz wyposażony w systemy wizualizacji oświetlenia zewnętrznego – diody ledowe znajdujące się za

oknami, które pozwalają na iluminację świetlną piętrami lub segmentami. Jest to budynek inteligentny, posiadający zautomatyzowany system sterowania klimatyzacją BMS i najnowocześniejsze rozwiązania wind oraz system zabezpieczenia włamania i napadu, podparty monitoringiem.

Projekt o wartości ponad 42 mln zł (dofinansowanie w ramach Działania 1.1. Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej – ponad 27 mln zł, pozostała kwota pochodzi z rezerwy celowej MNiSW na współfinansowanie projektów realizowanych ze środków europejskich), którego całkowita powierzchnia użytkowa wynosi 6533,36 m², zaś kubatura – 28170,50 m³. Budynek ma sześć kondygnacji, jest całkowicie podpiwniczony i powiązany łącznikami z tzw. „Starą Fizyką”, „Fizyką Średnią” i „Fizyką Wysoką”.

Szczegółowe informacje na temat programu oraz możliwości znalezienia partnera norweskiego do projektu: www.ncbr.gov.pl/en/norway-grants.

Uniwersytecka Komisja Nauki

W dniach 5–7 lipca w Białowieży odbyło się spotkanie Uniwersyteckiej Komisji Nauki, w którym udział wzięł prorektor Ryszard Dębicki. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się m.in.: problematyka związana z poprawą innowacyjności polskich uczelni, parametryzacja jednostek naukowych, realizacja nowych procedur nadawania stopni i tytułów naukowych. Organizatorem spotkania był Uniwersytet w Białymstoku.

Szkoła Zarządzania Strategicznego dla Rektorów Elektów

W dniach 8–14 lipca odbyła się XII Szkoła Zarządzania Strategicznego Fundacji Rektorów Polskich dla Rektorów Elektów uczelni akademickich na kadencję 2012–2016, zorganizowana przy wsparciu Instytutu Społeczeństwa Wiedzy. W spotkaniu udział wzięł prorektor Ryszard Dębicki. Obrady odbywały się w Centrum Konferencyjno-Hotelowym Ossa k. Rawy Mazowieckiej. Projekt zrealizowano zgodnie z założeniami Programu Stałych Przedsięwzięć w systemie doskonalenia kadr kierowniczych szkół wyższych, w ramach partnerstwa strategicznego KRASP-FRP.

Z prac Senatu. Posiedzenie 27 czerwca

Na wstępie JM Rektor UMCS prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski wręczył listy gratulacyjne z okazji jubileuszu pracy: prof. dr. hab. Ryszardowi Dębickiemu, dr. hab. Krystynie Winiarczyk oraz dr. hab. Włodzimierzowi Piątkowskiemu.

Podczas czerwcowego posiedzenia, Senat UMCS przyjął: Sprawozdanie z działalności Uczelnianej Komisji Wyborczej; Sprawozdanie z działalności Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia; Opinię w sprawie

zmiany warunków zatrudnienia czterech osób wybranych na organy jednoosobowe w kadencji 2012–2016; Plan rzeczowo-finansowy na rok 2012; Temat wykładu inauguracyjnego pt. „Nadprzewodnictwo – od badań podstawowych do zastosowań”, przygotowanego przez prof. dr. hab. Tadeusza Domańskiego z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz podjął decyzję dotyczącą odwołań od oceny okresowej nauczycieli akademickich.

W dalszej kolejności Senat UMCS pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał Rad Wydziałów: Matematyki, Fizyki i Informatyki – w sprawie przedłużenia zatrudnienia dr. hab. Wiesławy Kaczor na stanowisku profesora nadzwyczajnego; Chemii – w sprawie: zatrudnienia prof. dr. hab. Lucyny Hołysz na stanowisko profesora zwyczajnego, przedłużenia zatrudnienia dr. hab. Janusza Ryczkowskiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego, zatrudnienia dr. hab. Andrzeja Komosy na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz zatrudnienia dr. hab. Patryka Oleszczuka na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Humanistycznego – w sprawie: powołania Zakładu Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparystyki w Instytucie Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej; przekształcenia Zakładu Dydaktyki Historii w Zakład Edukacji Historycznej i Dziedzictwa Kulturowego oraz przekształcenia Zakładu Metodologii Nauczania Języka Angielskiego w Zakład Akwizycji i Dydaktyki Języka Angielskiego; Pedagogiki i Psychologii – w sprawie: przekształcenia Zakładu Psychologii Rozwoju i Neurolingwistyki w Zakład Psychologii Rozwoju Człowieka i Psychologii Przemysłowej; zatrudnienia dr. hab. Katarzyny Markiewicz na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Politologii – w sprawie zatrudnienia prof. dr. hab. Iwony Hofman na stanowisko profesora zwyczajnego.

Senat wysłuchał również Sprawozdania Rektora prof. dr. hab. Andrzeja Dąbrowskiego z działalności w latach 2008–2012.

Paweł Kucharski

Fot. Aneta Sliwińska

UROCZYSTA PROMOCJA DOKTORÓW

27 czerwca w Auli Uniwersyteckiej Wydziału Prawa i Administracji UMCS odbyła się promocja 73 doktorów, w której udział wzięły władze rektorskie i dziekańskie Uniwersytetu. Uroczystości towarzyszyła oprawa muzyczna w wykonaniu Chóru Akademickiego UMCS pod dyрекcją prof. Marzeny Bernatowicz.

Fot. Aneta Sliwińska

Fot. Aneta Sliwińska

Fot. Wacław Kostko

Wieczór Narodów w CJKP UMCS

przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”.

W tym roku CJKP w ramach Lata Polonijnego gościło 195 słuchaczy, pochodzących z 30 krajów na czterech kontynentach, m.in. z Brazylii, Kanady, USA, Chin, Gruzji, Kazachstanu, Armenii i Azerbejdżanu. Pozostali uczestnicy to przedstawiciele krajów europejskich. Koordynatorem Lata Polonijnego był Dyrektor CJKP prof. Jan Mazur, zaś kierownikami poszczególnych kursów: dr Anna Dunin-Dudkowska (Letnia Szkoła), dr Małgorzata Rzeszutko-Iwan (Kurs Humanistyczny), dr Anna Butcher (Prak-

LATO POLONIJNE 2012

Fot. Wacław Kostko

Uczestnicy Lata Polonijnego w Krakowie

W ramach tegorocznej edycji zorganizowano trzy kursy: Letnia Szkoła Języka i Kultury Polskiej (dla zainteresowanych nauką bez względu na poziom znajomości języka polskiego), Kurs Humanistyczny (dla wyróżniających się studentów polonistik zagranicznych) i Praktyki Językowe dla Studentów ze Wschodu (uczących się języka polskiego na różnych uniwersytetach). Centrum współuczestniczyło także w organizacji Kursu Języka i Kultury dla Nauczycieli i Działaczy Polonijnych na Wschodzie, prowadzonego

tyki Językowe), dr Dariusz Śladecki (Kurs Języka i Kultury).

Obok zajęć dydaktycznych w formie lektoratu, ćwiczeń i wykładów specjalistycznych studenci zwiedzili najciekawsze miejsca w Lublinie oraz uczestniczyli w wycieczkach do Kozłówki, Kazimierza Dolnego, Wieliczki i Krakowa. Dodatkowymi atrakcjami były projekcje filmów polskich, koncerty i ognisko, a w dwa kolejne poniedziałki Wieczory Narodowe, podczas których goście prezentowali kulturę krajów swojego pochodzenia.

Anna Dunin-Dudkowska

Od 9 do 29 lipca w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS trwało Lato Polonijne 2012 – różnorodne kursy języka oraz kultury polskiej dla Polonii i obcokrajowców, które tradycyjnie odbywają się w Centrum każdego roku w lipcu. Uroczysta inauguracja 21. Lata Polonijnego, w której udział wzięli rektor elekt Stanisław Michałowski i prorektor Ryszard Szczygieł, odbyła się 12 lipca. W sali widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka” zgromadziło się liczne grono distinguished gości oraz słuchaczy Centrum.

Fot. Wacław Kostko

Uroczysta inauguracja Lata Polonijnego 2012 w Chatce Żaka

WŁADZE UMCS W KADENCJI 2012–2016

1 września 2012 r. rozpoczęła się nowa kadencja (2012–2016) władz rektorskich i dziekańskich w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

**Rektor UMCS,
dr hab. Stanisław
Michałowski,
prof. nadzw.**

**Prorektor ds. Badań
Naukowych i Współ-
pracy Międzynaro-
dowej, prof. dr hab.
Ryszard Dębicki**

**Prorektor ds.
Kształcenia, dr hab.
Barbara Hlibowicka-
Węglarz, prof. nadzw.**

**Prorektor ds.
Studenckich,
prof. sztuk muz.
Urszula Bobryk**

**Prorektor ds.
Ogólnych, dr hab.
Ryszard Mojak,
prof. nadzw.**

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

**Dziekan, prof. sztuk
plast. Artur Popek**

**Prodziekan, dr hab.
Mariusz Drzewiński**

**Prodziekan, dr hab.
Sławomir Toman**

WYDZIAŁ BIOLOGII I BIOTECHNOLOGII

**Dziekan, prof. dr hab.
Kazimierz Trębacz**

**Prodziekan, dr hab.
Adam Choma**

**Prodziekan, dr hab.
Magdalena Staszczak**

WYDZIAŁ CHEMII

Dziekan, prof. dr hab.
Władysław Janusz

Prodzikan,
dr hab. Anna
Deryło-Marczewska,
prof. nadzw.

Prodzikan,
prof. dr hab.
Stanisław Pikus

Prodzikan, dr hab.
Dorota Kołodyńska

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Dziekan, dr hab.
Zbigniew Pastu-
szak, prof. nadzw.

Prodzikan, dr hab.
Anna Rakowska,
prof. nadzw.

Prodzikan,
dr Małgorzata
Kamieniecka

Prodzikan,
dr Mirosław Łoboda

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Dziekan, dr hab. Teresa
Pękała, prof. nadzw.

Prodzikan, dr hab.
Piotr Giza

Prodzikan, dr hab.
Andrzej Ostrowski

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Dziekan, dr hab.
Robert Litwiński,
prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Małgorzata Karwa-
towska, prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Irmína Wawrzyczek,
prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Marek Woźniak

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Dziekan, dr hab. Stefan
Korczak, prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Przemysław Matuła,
prof. nadzw.

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Dziekan, dr hab.
Radosław Dobrowolski,
prof. nadzw.

Prodziekan,
dr Jolanta Rodzoś

Prodziekan, dr hab.
Sławomir Terpiłowski

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Dziekan, dr hab.
Ryszard Bera,
prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Aneta Borkowska

Prodziekan,
dr Stanisława Byra

Prodziekan,
dr Małgorzata Kuśpit

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Dziekan, prof. dr hab.
Grzegorz Janusz

Prodziekan, prof.
dr hab. Iwona Hofman

Prodziekan, prof.
dr hab. Maria
Marczevska-Rytke

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Dziekan, dr hab.
Anna Przybo-
rowska-Klimczak,
prof. nadzw.

Prodziekan, dr hab.
Andrzej Wrzyszczyński,
prof. nadzw.

Prodziekan, doc. dr
Wiesław Perdeus

Prodziekan, dr hab.
Małgorzata Stefaniuk

Prodziekan, dr hab.
Beata Jeżyńska,
prof. nadzw.

Miejska Inauguracja Roku Szkolnego

Rektor Stanisław Michałowski wziął udział w Miejskiej Inauguracji Roku Szkolnego, która odbyła się 4 września w Zespole Szkół Elektronicznych przy ul. Wojciechowskiej w Lublinie.

Własność przemysłowa w innowacyjnej gospodarce

W dniach 6–7 września, w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, odbyło się VIII Międzynarodowe Sympozjum z cyklu „Własność przemysłowa w innowacyjnej gospodarce”. Tegoroczna edycja nosiła tytuł: „Finansowanie innowacji i monetizacja patentów – jak efektywnie funkcjonować w czasie światowego kryzysu ekonomicznego?”. Przedsięwzięcie było współorganizowane przez Urząd Patentowy RP oraz UJ, Politechnikę Krakowską, AGH w Krakowie, Politechnikę Świętokrzyską, Politechnikę Wrocławską, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Światową Organizację Własności Intelektualnej i Europejski Urząd Patentowy. W sympozjum udział wziął prorektor Ryszard Dębicki.

Jubileusz prof. J. Mazura

7 września w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbył się Jubileusz 70-lecia urodzin prof. Jana Mazura, dyrektora placówki. W uroczystości udział wzięli m.in. rektor Stanisław Michałowski i prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz. Więcej informacji o wydarzeniu oraz sylwetka prof. J. Mazura znajdują się na s. 38–43.

Spotkanie rektorsko-dziekańskie

W dniach 13–14 września w Collegium UMCS w Biłgoraju odbyło się spotkanie rektorów i dziekanów UMCS, podczas którego rozmawiano m.in. o funkcjonowaniu naszej Uczelni w najbliższych latach.

Fot. Karolina Burno

UNIwersytet Dziecięcy UMCS

3 września rektor Stanisław Michałowski powołał do życia Uniwersytet Dziecięcy UMCS, którego strategicznymi celami są: tworzenie i wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwój dzieci, pobudzanie ich zainteresowania światem, nauką oraz badaniami, ukazywanie i rozpowszechnianie korzyści płynących z posiadania wiedzy, a także promocja kształcenia przez całe życie. Punktem wyjścia dla idei powstania uniwersytetów dziecięcych były prace poczynione przez dziennikarzy niemieckich, którzy jako pierwsi rozpowszechnili pomysł prowadzenia dla dzieci specjalistycznych zajęć. Do Polski inicjatywa dotarła w 2007 r. Obecnie uniwersytety dziecięce działają już w 33 polskich miastach. Zajęcia prowadzone w ramach Uniwersytetu Dziecięcego UMCS charakteryzować będzie niekonwencjonalne, dalekie od tradycyjnego nauczanie oraz stały, bezpośredni kontakt dziecka z wysoce wykwalifikowaną kadrą akademicką.

Uroczysta inauguracja Uniwersytetu Dziecięcego UMCS odbyła się 29 września w Auli Wydziału Ekonomicznego UMCS. Uczestniczyło w niej ponad 220 pociech wraz z rodzicami oraz władze UMCS. Pierwsze zajęcia pt. „Światło i życie” pro-

wadził dr hab. Mariusz Gagoś, prof. nadzw. z Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS. Tematy kolejnych spotkań, to: „»A wszystko to ze zdziwienia«, czyli: jak, gdzie i kiedy narodziła się filozofia” (dr hab. Jolanta Świderek), „O ruchach ciał niebieskich – naturalnych i sztucznych” (prof. dr hab. Stanisław Hałas), „Żołnierze rzymscy – twórcy wielkości cesarstwa rzymskiego” (dr Ireneusz Łuć), „Czy można ugotować zupę na wodzie z Morza Bałtyckiego?” (dr Anna Moraczewska) i „Jak zbudować Akademię Pana Kleksa lub Fabrykę Czekolady z klocków Lego?” (dr Magdalena Buczyńska).

Fot. Karolina Burno

Od lewej: dziekan Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Stefan Korczak i doktor honorowy Frank Wilczek

PROF. F. WILCZEK DOKTOREM HONORIS CAUSA UMCS

17 września w Instytucie Informatyki UMCS odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Frankowi Wilczkowi. W spotkaniu udział wzięły władze rektorskie i dziekańskie UMCS, przedstawiciele marszałka województwa lubelskiego, prezydenta Lublina, wojewody lubelskiego oraz społeczność akademicka. Więcej o prof. Franku Wilczku można przeczytać na s. 50–52.

Dożynki Wojewódzkie

16 września w Siennicy Różanej (pow. krasnostawski) odbyły się Dożynki Wojewódzkie, w których udział wzięli rektor Stanisław Michałowski, abp Stanisław Budzik, marszałek województwa lubelskiego Krzysztof Hetman, wicewojewoda lubelski Marian Starownik, władze powiatowe, gminne, zaproszeni goście i mieszkańcy. Nasz Uniwersytet od kilku lat współpracuje z Siennicą Różaną. Gmina od 2009 r. gości uczestników Wakacyjnej Akademii Reportażu im. R. Kapuścińskiego, a m.in. dzięki staraniom władz UMCS w 2012 r. został powołany w Siennicy Różanej Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Rektorzy podpisali Kartę Praw Studenta

20 września w Centrum Nauki Kopernik odbyło się spotkanie Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbary Kudryckiej z rektorami szkół wyższych z całej Polski, podczas którego podpisano Kartę Praw Studenta, wprowadzoną reformą szkolnictwa wyższego. Podpis na Karcie w imieniu rektorów złożył prof. Wiesław Banyś, przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

„Wierzę, że podpisanie tego dokumentu będzie doskonałą podstawą dalszego współdziałania na rzecz praw studenta” – powiedziała prof. Barbara Kudrycka. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zapewniła, że resort będzie na bieżąco sprawdzał przestrzeganie zasad zawartych w Karcie. Podkreśliła też konieczność monitorowania losów absolwentów i stałego kontrolowania poziomu dydaktyki. Profesor Wiesław Banyś zadeklarował gotowość do stałej współpracy na rzecz podwyższania jakości kształcenia.

W spotkaniu z Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wzięło udział ponad 120 rektorów publicznych i niepublicznych szkół wyższych, w tym rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski. Głównym tematem rozmów były wyzwania

stojące przed szkolnictwem wyższym w najbliższym roku akademickim, m.in.: zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, poszukiwanie rozwiązań w związku z coraz mniejszą liczbą studentów spowodowaną niższym demograficznym, kwestie konkurencyjności polskiej nauki na świecie i otwarcie krajowych uczelni na studentów z zagranicy. Poruszone zostały także kwestie łączenia szkolnictwa wyższego z gospodarką i współpraca między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami.

Źródło: www.nauka.gov.pl

Konferencja glottodydaktyczna

Instytut Filologii Słowiańskiej oraz Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS w dniach 17–18 września zorganizowały międzynarodową konferencję glottodydaktyczną z cyklu „Nauczanie języka rosyjskiego na neofilologii i innych kierunkach”, której celem było podniesienie efektywności praktycznej nauki języka rosyjskiego w szkole wyższej. Spotkanie uroczyste otworzyła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz.

Wizyta ambasadora Angoli

17 września prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz spotkała się z ambasadorem Angoli w Polsce – panem Domingo Culolo oraz reprezentacją dyplomatów.

Promocje oficerskie w Dęblinie

21 września w Wyższej Szkole Oficerskiej Sił Powietrznych odbyła się uroczystość promocji absolwentów kursów na pierwszy stopień oficerski. Pierwsze gwiazdki otrzymało 47 absolwentów 12- i 24- miesięcznego kursu studium oficerskiego oraz 6-miesięcznego kursu oficerskiego dla podoficerów. Uroczystość, w której udział wzięli prorektor Ryszard Mojak, była już 115. promocją oficerską w 87-letniej historii dęblińskiej „Szkół Orłąt”. Aktu promocji ab-

solwentów dokonał dowódca Sił Powietrznych gen. broni pil. Lech Majewski.

Adapciak 2012

Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS oraz Samorzady Wydziałowe zorganizowały tradycyjny obóz adaptacyjno-integracyjny dla studentów I roku – Adapciak 2012, który odbył się w dniach 21–26 września w Poroninie k. Zakopanego. W planie wyjazdu znalazły się m.in. wycieczki, warsztaty, wieczory góralskie oraz imprezy integracyjne. W dniach 21–23 września ze studentami spotkała się prorektor Urszula Bobryk.

Aktualne problemy konstytucyjne Polski i Włoch

Wydział Prawa i Administracji UMCS we współpracy z Akademią Leona Koźmińskiego w Warszawie oraz Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Zamościu zorganizował 21 września w Lublinie Międzynarodową Konferencję „Aktualne problemy konstytucyjne Polski i Włoch”. Patronat nad wydarzeniem objęli: marszałek województwa lubelskiego Krzysztof Hetman, szef Kancelarii Senatu RP minister Ewa Polkowska i rektor UMCS Stanisław Michałowski. Konferencję uroczystie otworzyła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz.

Książki Wydawnictwa UMCS nominowane do nagrody im. J. Długosza

Wśród 10 publikacji nominowanych do prestiżowej nagrody im. Jana Długosza znalazły się dwie książki opublikowane przez Wydawnictwo UMCS w roku 2011: Grzegorz Janusz, „Ochrona praw mniejszości narodowych w Europie” oraz Halina Rarot „Od nihilizmu do chrześcijaństwa. Historia i współczesność idei filozoficzno-religijnej przez zwyciężanie nihilizmu”. Decyzja o przyznaniu nagrody zostanie ogłoszona podczas uroczystej gali w pierwszym dniu XVI Targów Książki w Krakowie.

IX LUBELSKI FESTIWAL NAUKI

W dniach 15–21 września odbył się IX Lubelski Festiwal Nauki, którego głównym koordynatorem był Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Hasło tegorocznej edycji brzmiało: „Nauka – Wiedza – Mądrość”. Dla uczestników przygotowano blisko 900 projektów w formie prezentacji, pokazów, wykładów, wystaw, konkursów, spektakli, warsztatów czy wstępów do laboratoriów.

Tradycją każdej edycji LFN są uroczyste koncerty na rozpoczęcie i zakończenie festiwalu oraz Piknik Naukowy. Inaugurację festiwalu w dniu 15 września uświetnił uroczysty koncert w Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej FL pt. *Dziadek do orzechów*, w którym udział wzięła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz. Piknik Naukowy zorganizowano 16 września na Placu Litewskim w Lublinie. W dniach 19–20 września w KUL odbył się IV Lubelski Kongres Studenckich Kół Naukowych TYGIEL 2012 „Czyli jak rozwijać naukę?”, zorganizowany przez członków Studenckiego Koła Naukowego Biotechnologów „Mikron”, działającego przy UMCS oraz Katedrę Inżynierii Materiałowej Politechniki Lubelskiej. Ideą Kongresu jest propagowanie nauki oraz możliwość wymiany umiejętności i doświadczeń pomiędzy studentami z różnych kierunków

uczelni wyższych. Po raz kolejny wzięli w nim udział studenci, doktoranci oraz członkowie studenckich kół naukowych z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. 21 września – z udziałem Józko Brody i jego zespołu oraz zaproszonych gości – w Auli Kardynała Stefana Wyszyńskiego KUL zorganizowano uroczysty koncert na zakończenie LFN, w którym udział wzięła prorektor Ryszard Dębicki.

Celem Festiwalu jest przede wszystkim popularyzacja nauki w społeczeństwie, poprzez prezentację najciekawszych projektów badawczych realizowanych w uczelniach i jednostkach naukowych. Jest to także promocja uczelni w mieście i regionie oraz integracja środowiska naukowego Lublina i Lubelszczyzny.

Fot. Anna Guzowska

DZIEŃ Z UMCS W ŁĘCZNEJ

W związku z umową zawartą pomiędzy UMCS a GKS Bogdanka S.A., 19 września podczas meczu o Mistrzostwo I Ligi rozgrywanym pomiędzy GKS Bogdanka a Warta Poznań na stadionie w Łęcznej zorganizowano „Dzień z UMCS”. Głównym celem inicjatywy była promocja oferty edukacyjnej Uczelni. Wydarzeniu towarzyszył „Konkurs wiedzy o UMCS”, spoty reklamowe wyświetlane w przerwach w meczu oraz prezentowana przez spikera oferta wybranych kierunków studiów w Uniwersytecie. Rozgrywki o Mistrzostwo I Ligi zakończyły się zdecydowanym zwycięstwem piłkarzy GKS Bogdanka, którzy pokonali rywali wynikiem 3:1.

Konkurs ma na celu zwrócenie uwagi na to, jak ważny wkład wnoszą polskie publikacje w rozwój światowej nauki i kultury. Jury tworzą: prof. Władysław Stróżewski – przewodniczący, prof. Ryszard Nycz, prof. Jan Ostrowski, prof. Leszek Polony, prof. Piotr Sztompka, prof. Jerzy Wyrozumski. Honorowy patronat nad konkursem sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski.

Ogólnopolskie Forum Młodych Chemików

24 września prorektor Urszula Bobryk uczestniczyła w uroczystym otwarciu II Ogólnopolskiego Forum Młodych Chemików Lublin 2012, odbywającego się w dniach 23–26 września na Wydziale Chemii UMCS. Więcej o Forum na s. 66.

Konferencja „o modzie”

Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS (Zakład Pedagogiki Kultury) we współpracy z Lwowską Narodową Akademią Sztuk Pięknych zorganizował w dniach 24–27 września w Lublinie II Międzynarodową Konferencję Interdyscyplinarną „...sztuka/twórczość – edukacja...” nt. „Moda jako problem pedagogiczny i artystyczny”. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli Rektor UMCS i Rektor Lwowskiej Narodowej Akademii Sztuk Pięknych. Uroczystego otwarcia konferencji dokonała prorektor Urszula Bobryk.

Z prac Senatu Posiedzenie w dniu 26 września 2012 r.

Na wstępie Senat UMCS uczcił minutą ciszy pamięć zmarłych: prof. dr. hab. Mieczysława Łobockiego, dr. Wacława Wasilewskiego, dr. Zdzisława Kowalskiego, dr. Jana Klimkowicza oraz Adama Wąsika.

JM Rektor wręczył listy gratulacyjne: prof. dr. hab. Tadeuszowi Domańskiemu z okazji nadania przez Prezydenta RP tytułu naukowego profesora, prof. dr. hab.

Lucynie Hołysz z okazji nominacji na stanowisko profesora zwyczajnego oraz z okazji jubileuszu pracy: dr. hab. Barbarze Hlibowickiej-Węglarz, prof. nadzw., dr. hab. Radosławowi Dobrowolskiemu, prof. nadzw. oraz dr. hab. Ryszardowi Berze, prof. nadzw.

Podczas wrześniowego posiedzenia Senat wybrał członków Komisji Skrutacyjno-Mandatowej oraz Komisji Uchwał i Wniosków, jak również Sekretarza Senatu – prof. dr. hab. Marię Marczewską-Rytko. Powołano także komisje senackie i komisje dyscyplinarne oraz wybrano trzech przedstawicieli Senatu do Kapituły Medali UMCS oraz jednego przedstawiciela do Rady Programowej ACK.

Następnie Senat wysłuchał informacji Rektora o sytuacji i kierunkach działania Uniwersytetu w latach 2012–2016.

Senat przyjął również Sprawozdanie Rektora z działalności Uniwersytetu w roku akademickim 2011/2012, a także wydał opinie w sprawach: zatrudnienia Kanclerza UMCS, propozycji przejęcia Puławskiej Szkoły Wyższej oraz zmiany Regulaminu Organizacyjnego. Senat przyjął: Uchwałę w sprawie inwestycji „Przebudowa budynku Chatki Żaka – część A – związana z dostosowaniem budynku do obowiązujących przepisów p.poż.”; Uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udostępnienie części Ogrodu Botanicznego; Korektę planu rzeczowo-finansowego; Uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na obciążenie majątku Uniwersytetu; Uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa* UMCS prof. Mykole Grygorowiczowi Krykunowi; Uchwałę zmieniającą Uchwałę Nr XXII-36.7/12 Senatu UMCS z dnia 29 lutego 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia nowo tworzonych kierunków studiów na Wydziale Humanistycznym oraz na Wydziale Filozofii i Socjologii, a także Uchwałę zmieniającą Uchwałę Nr XXII-38.5/12 Senatu UMCS z dnia 21 marca

2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia nowo tworzonego kierunku studiów na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Senat pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał Rad Wydziałów: Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej w sprawie zatrudnienia dr. hab. Wojciecha Zgłobickiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, zatrudnienia dr. hab. Andrzeja Czernego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, przedłużenia zatrudnienia dr. hab. Tomasza Komornickiego, prof. nadzw. na stanowisku profesora nadzwyczajnego oraz przedłużenia zatrudnienia dr. hab. Jana Czezelewskiego, prof. nadzw. na stanowisku profesora nadzwyczajnego; Chemii w sprawie zatrudnienia dr. hab. Małgorzaty Grabarczyk na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz zatrudnienia dr. hab. Pawła Szabelskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego; Filozofii i Socjologii w sprawie przedłużenia zatrudnienia dr. hab. Zbysława Muszyńskiego, prof. nadzw. na stanowisku profesora nadzwyczajnego; Politologii w sprawie zatrudnienia: prof. dr. hab. Antoniego Mironowicza na stanowisko profesora zwyczajnego, dr. hab. Jerzego Garbińskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego, prof. dr. hab. Jana Holzera na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz dr. Davida Jervisa na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

Paweł Kucharski

Laboratorium Mikroskopii Elektronowej

W dniach 27–28 września na Wydziale Chemii UMCS odbyła się konferencja „Mikroskopia elektronowa i jej zastosowanie w badaniach materiałów”, inaugurująca działalność Laboratorium Mikroskopii Elektronowej Wydziału Chemii UMCS. W spotkaniu udział wzięli prorektor Ryszard Dębicki. Podczas wydarzenia od-

były się wykłady na temat współczesnej mikroskopii elektronowej i jej zastosowania w badaniach nanomateriałów. Zaprezentowano techniki obrazowania oraz możliwości badawcze i analityczne wysokorozdzielczego mikroskopu transmisyjnego S/TEM Titan G2 60-300 i wysokorozdzielczego mikroskopu skaningowego DualBeam SEM/FIB Quanta 3D FEG. Mikroskopy elektronowe zakupione w ramach projektu „Centrum Nanomateriałów Funkcjonalnych” stanowią główne wyposażenie Laboratorium, na które przeznaczono 29,5 mln zł. Koszt budowy Centrum to prawie 45 mln zł, środki na ten cel pozyskano z programu Innowacyjna Gospodarka 2007–2013.

Spotkanie ze studentami zagranicznymi

27 września prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz uczestniczyła w spotkaniach ze studentami zagranicznymi, którzy przyjechali, żeby studiować w naszej Uczelni w roku akademickim 2012/2013 (1 lub 2 semestry), głównie w ramach programu Erasmus, oraz ze studentami z zagranicy, którzy we wrześniu odbywali kurs języka polskiego w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS.

IV Kongres Kultury Chrześcijańskiej

W dniach 27–30 września w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbył się IV Kongres Kultury Chrześcijańskiej pod hasłem „W poszukiwaniu człowieka w człowieku. Chrześcijańskie korzenie nadziei”. Wzięło w nim udział wielu znamienitych gości, m.in. JEm. Kard. G. Ravasi, prof. R. Buttiglione, abp C. Migliore, ks. prof. M. Heller, prof. Z. Bauman, prof. G. Weigel, ks. prof. T. Halik. Współorganizatorzy wydarzenia: Prezydent Miasta Lublin Krzysztof Żuk i Marszałek Województwa Lubelskiego Krzysztof Hetman. Kongresowi towa- ▶

Fot. Agnieszka Galszyńska

PERSPEKTYWY 2012

„Salon Maturzystów Perspektywy 2012” to największa ogólnopolska kampania informacyjna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Co roku bierze w niej udział ponad 200 tysięcy młodych ludzi planujących wybór dalszej ścieżki edukacyjnej. Salony, odbywające się w kampusach największych publicznych uczelni akademickich, są przygotowywane we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi i regionalnymi konferencjami rektorów oraz kuratorami oświaty.

Przedstawiciele Działu Informacji i Promocji przy współpracy i wsparciu studentów reprezentowali UMCS na spotkaniach w Białymstoku, Rzeszowie, Warszawie, Krakowie, Kielcach, Łodzi i Lublinie. Podczas targów prezentowana była oferta edukacyjna naszej Uczelni. Kandydaci na studia mogli zapoznać się z broszurami rekrutacyjnymi i otrzymać pamiątkowe gadżety. We wszystkich miastach stoisko UMCS cieszyło się dużym zainteresowaniem.

Mgr Grażyna Elżbieta Fiok

NOWY KANCLERZ UMCS

 Podczas wrześniowego posiedzenia Senatu UMCS rektor Stanisław Michałowski przedstawił wyniki prac komisji powołanej w celu wyłonienia nowego kanclerza UMCS. W odpowiedzi na ogłoszenie konkursowe swoje oferty złożyło 12 osób, ostatecznie z trojgiem kandydatów przeprowadzono rozmowy. Kanclerzem UMCS została mgr Grażyna Elżbieta Fiok, dotychczas związana zawodowo z sektorem bankowym. Absolwentka UMCS, również po studiach działająca na rzecz Uczelni w organizacjach i stowarzyszeniach (m.in. w Stowarzyszeniu Absolwentów UMCS). Pani Kanclerz oficjalnie objęła stanowisko 1 października.

rzyszyły wydarzenia kulturalne – spektakle, koncerty, projekcje filmów, wystawy. Kongres zainaugurowała uroczystość nadania doktoratu *honoris causa* bibliście kard. Gianfranco Ravasiemu, w której udział wzięli prorektorzy Ryszard Mojak i Ryszard Dębicki.

Zmarł prof. J. Matysik

27 września zmarł śp. prof. dr hab. Jerzy Matysik. Urodzony 25 października 1928 r. w Rutkach. Absolwent Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS. Zawodowo związany z Uczelnią w latach 1951–1999 na stanowiskach: zastępca asystenta, asystent, starszy asystent, adiunkt, docent, profesor nadzwyczajny, profesor zwyczajny. W 1961 r. uzyskał stopień doktora, a w 1972 r. stopień doktora habilitowanego. W 1989 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1993 r. tytuł profesora zwyczajnego. Zainteresowania Profesora obejmowały elektrochemię i chemię analityczną. Organizator i pierwszy kierownik Centralnego Laboratorium Aparatury Unikalnej UMCS. Kierownik Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej. Członek Komisji PAN ds. Nauczania Chemii Analitycznej. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Medalem „Nauka w Służbie Ludu”. Pożegnanie Profesora, w którym udział wzięła prorektor Barbara Hlibowicka-Węglarz oraz władze diekańskie UMCS, zorganizowano 3 października w holu Collegium Chemicum im. prof. Andrzeja Waksmundzkiego. Uroczystości pogrzebowe odbyły się na cmentarzu przy ul. Lipowej.

Jubileusz prof. J. Kirenko

28 września prof. dr hab. Janusz Kirenko z Wydziału Pedagogiki i Psychologii obchodził jubileusz 30-lecia pracy naukowej i twórczej. W spotkaniu jubileuszowym, które

odbyło się w Instytucie Pedagogiki, udział wzięł rektor Stanisław Michałowski.

Prof. Janusz Kirenko w latach 1978–1982 odbył studia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskał w 1988 r., a stopień doktora habilitowanego w roku 1999. W czerwcu 2009 r. otrzymał tytuł profesora. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się na teorii i praktyce rehabilitacji osób niepełnosprawnych ruchowo. Poza pracą naukową-dydaktyczną i działalnością społeczną zajmuje się malarstwem. Tworzy m.in. ikony i pejzaże. Profesor brał udział w kilku wystawach zbiorowych i indywidualnych. W 2007 r. debiutował tomikiem wierszy w konwencji haiku pt. „Nieodgadnione snu udręki”. Wydał także: „W drażliwości swojej” (2008), „Takie tam portrety, refleksje, impresje” (2009).

Jubileusz prof. J. Jaskierni

Prof. Jerzy Jaskiernia, dyrektor Instytutu Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, obchodził 40-lecie pracy naukowej. Z tej okazji 28 września na Wydziale Zarządzania i Administracji UJK odbyła się uroczystość jubileuszowa, w której udział wzięł prorektor Ryszard Mojak. Laudację wygłosił prof. Marian Grzybowski, były sędzia Trybunału Konstytucyjnego. Przedstawiona została także księga jubileuszowa, przygotowana dla prof. Jaskierni pod redakcją prof. Ryszarda Czarnego.

XI Piknik Absolwenta UMCS

29 września w Ogrodzie Botanicznym UMCS odbył się XI Piknik Absolwenta. Tegorocznym gospodarzem spotkania był Wydział Politologii UMCS. W programie nie zabrakło tradycyjnego poloneza, quizów, anegdot, tańców i śpiewów. W pikniku udział wzięł prorektor Ryszard Mojak.

NA WYDZIAŁACH

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

Grafinale – Elita Grafiki Polskiej

Od 21 września do 17 października w Galerii Sztuki Współczesnej w Przemyśle można było oglądać wystawę grafik cyfrowych prof. Grzegorza Mazurka, pracownika Wydziału Artystycznego, kierownika Zakładu Sztuki Mediów Cyfrowych. Wystawa odbyła się w ramach cyklu „Grafinale – Elita Grafiki Polskiej”, zakładającego cykliczną prezentację najważniejszych osobowości współczesnej grafiki polskiej.

WYDZIAŁ CHEMII

Doktoraty

4 czerwca miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Aleksandry Chodzińskiej pt. „Właściwości objętościowe i powierzchniowe mieszanin surfaktantów i alkoholi krótkołańcuchowych a zwilżalność modelowych polimerów”. Promotorem rozprawy była dr hab. Anna Zdziennicka, recenzentami zaś: prof. dr hab. Stanisława Sanak-Rydlowska (AGH, Kraków) i prof. dr hab. Stanisław Chibowski (UMCS). Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 18 czerwca podjęła decyzję o nadaniu mgr Aleksandrze Chodzińskiej stopnia naukowego doktora w zakresie nauk chemicznych.

15 czerwca miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Jolanty Orzeł, pracownika w Zakładzie Radiochemii i Chemii Koloïdów na Wydziale Chemii UMCS, pt. „Badanie szybkości migracji izotopów plutonu w profilach glebowych Lubelszczyzny”, której promotorem był dr hab. Andrzej Komosa, a recenzentami dr hab. Barbara Kubica, prof. nadzw. AGH i dr hab. Ryszard Dobrowolski, prof. nadzw. UMCS.

19 czerwca miała miejsce publiczna obrona pracy mgr Moniki Bujackiej, uczestniczki niestacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii UMCS, pt. „Sorpccja fenolu na glinach modyfikowanych za pomocą czwartorzędowych soli alkilamoniowych”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Marek Majdan, recenzentami zaś: dr hab. Janusz Ryczkowski, prof. UMCS i dr hab. inż. Teofil Jesionowski, prof. Politechniki Poznańskiej oraz prof. dr hab. Zenon Sarbak (UAM, Poznań).

19 czerwca miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Moniki Gołąbek, uczestniczki niestacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii UMCS, pt. „Badanie zwilżalności i swobodnej energii powierzchniowej warstewek substancji biologicznie czynnych naniesionych na powierzchnię ciał stałych”. Promotorem rozprawy była prof. dr hab. Lucyna Hołysz, a recenzentami: dr hab. Marta Szymula (UMCS) i prof. dr hab. Patrycja Dynarowicz-Łątka (UJ, Kraków).

25 czerwca miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Teresy Urban, pracownika w Zakładzie Radiochemii i Chemii Koloïdów na Wydziale Chemii UMCS, pt. „Badania stabilności suspen-

sji Al_2O_3 w obecności jonowych i niejonowych substancji polimerowych”, której promotorem był prof. dr hab. Stanisław Chibowski, recenzentami zaś prof. dr hab. Lucyna Hołysz (UMCS) i prof. dr hab. Kazimiera Wilk (Politechnika Wrocławska).

Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 9 lipca podjęła decyzję o nadaniu mgr Jolancie Orzeł, mgr Monice Bujackiej i mgr Teresie Urban stopnia naukowego doktora w zakresie nauk chemicznych.

10 września miała miejsce publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Stępniewskiej, uczestniczki stacjonarnych studiów doktoranckich na Wydziale Chemii, pt. „Analiza stripingowa wybranych pierwiastków z uwzględnieniem ich specjacji”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Mieczysław Korolczuk, recenzentami zaś prof. dr hab. Andrzej Bobrowski (AGH) i prof. dr hab. Władysław Janusz (UMCS). Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu w dniu 25 września podjęła decyzję o nadaniu mgr Annie Stępniewskiej stopnia naukowego doktora w zakresie nauk chemicznych.

Wyjazdy zagraniczne

Prof. dr hab. Barbara Gawdzik i dr Beata Podkościelna z Zakładu Chemii Polimerów uczestniczyły w dniach 3–8 czerwca w European Polymer Conference-EUPOC 2012 w Gargnano, Lago di Garda, we Włoszech.

Dr Liliana Mazur z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej w dniach 8–19 czerwca brała udział w konferencji Gordon Research Conference on Crystal Engineering Waterville Valley Resort, Waterville Valley NH w USA.

Dr Konrad Terpiłowski z Zakładu Zjawisk Międzyfazowych w dniach 12–17 czerwca wziął udział w 8th International Symposium on Contact Angle, Wettability and Adhesion, zorganizowanej w Kanadzie przez MST Conferences Webmaster, a w dniach 28–31 sierpnia w 10th Conference on Colloid Chemistry, zorganizowanej przez Eötvös Loránt University w Budapeszcie na Węgrzech. ☞

Prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski, prof. dr hab. Władysław Rudziński, dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, prof. nadzw. i dr Mariusz Barczak z Zakładu Chemii Teoretycznej oraz dr hab. Marta Szymula z Zakładu Radiochemii i Chemii Koloidów uczestniczyli w dniach 9–15 czerwca w konferencji Interfaces Against Pollution IAP-2012, zorganizowanym w Nancy we Francji. ☞

Dr Beata Cristóvão z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej oraz dr Jacek Poszytek z Laboratorium Analitycznego Wydziału Chemii w dniach 13–15 czerwca w Niemczech uczestniczyli w konferencji zorganizowanej przez Darmstadt L.O.T.-Oriol GmbH&Co.KG. ☞

Dr hab. Paweł Szabelski z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 11–22 czerwca uczestniczył w konsultacjach naukowych w ISIS Strasbourg we Francji. ☞

Prof. dr hab. Roman Leboda, dr Jadwiga Skubiszewska-Zięba i dr Barbara Charnas z Zakładu Metod Chromatograficznych oraz dr Ewa Skwarek z Zakładu Radiochemii i Chemii Koloidów w dniach 21 lipca – 20 sierpnia prowadzili badania naukowe w Chuiko Institute of Surface Chemistry, National Academy of Science of Ukraine, Kijów w ramach kontraktu PIRSES-GA-2008-230790. Natomiast w dniach 1–31 sierpnia badania naukowe w tej jednostce prowadził dr Dariusz Sternik z Zakładu Fizykochemii Powierzchni Ciała Stałego. ☞

Prof. dr hab. Stefan Sokołowski z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 7 lipca – 6 czerwca uczestniczył w wymianie stypendialnej w ramach projektu STCSCMBS zgodnie z kontraktem PIRSES-GA-2010-268498, a w dniach 2–7 lipca w 4th Conference on Statistical Physics: Modern Trends and Applications, zorganizowanej we Lwowie, gdzie wygłosił wykład. ☞

Dr hab. Ryszard Dobrowolski z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej oraz studentki Katarzyna Bernacik, Marzena Cejner, Joanna Szewczyk, Aleksandra Tyłak w dniach 15–28 lipca uczestniczyli w szkole letniej Measurement Science in Chemistry, zorganizowanej w Fatimie przez Uniwersytet w Lizbonie w Portugalii. ☞

Dr hab. Andrzej Machocki, prof. nadzw. UMCS i mgr Witold Zawadzki z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 1–7 lipca uczestniczyli w konferencji 15th International Congress on Catalysis, zorganizowanego w Monachium w Niemczech. ☞

Doktoranci mgr inż. Jolanta Bazan, mgr Magdalena Jaklińska oraz mgr Katarzyna Książniak w dniach 14–23 lipca uczestniczyli w konferencji 13th BOSS zorganizowanej przez Katholieke Universiteit Leuven w Belgii. ☞

Dr Mariusz Barczak z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 9–18 lipca brał udział w Euroscience Open Forum 2012 oraz odbywał konsultacje naukowe w Optical Sensors Laboratory, NCSR, Dublin City University w Irlandii. ☞

Dr Małgorzata Jurak i dr Aleksandra Szcześ z Zakładu Zjawisk Międzyfazowych w dniach 9–14 lipca uczestniczyli w International Conference on Organized Molecular Films (ICOMF-LB14), zorganizowanej przez Université Paris Descartes we Francji. ☞

Dr Katarzyna Szwaczko i dr Kamil Dziuba z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 1–5 lipca uczestniczyli w konferencji Balticum Organicum Syntheticum 2012, zorganizowanej w Tallinie w Estonii. ☞

Dr Marek Stankevič i dr Elżbieta Łastawiecka z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 8–12 lipca brali udział w 19th International Conference on Phosphorus Chemistry ICPC 2012, zorganizowanej przez Rotterdam VU University w Holandii. ☞

Mgr Sylwia Sowa z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 1 lipca – 30 września prowadziła badania naukowe w ramach współpracy z Institut für Chemie und Biochemie, Freie Universität w Berlinie w Niemczech. ☞

Prof. dr hab. Jacek Goworek i dr Agnieszka Kierys z Zakładu Adsorpcji oraz dr Marta Grochowicz i dr Małgorzata Maciejewska z Zakładu Chemii Polimerów, a także dr hab. Paweł Szabelski z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 1–7 lipca uczestniczyli w konferencji 5th International Conference on Molecular Materials – MOLMAT2012, którą zorganizował Universitat de Barcelona w Hiszpanii. ☞

Dr hab. Ryszard M. Janiuk oraz dr Agnieszka Kamińska-Ostęp z Zakładu Dydaktyki Chemii w dniach 15–20 lipca brali udział w 22nd International Conference on Chemical Education oraz European Conference in Research in Chemical Education. ☞

Dr hab. Irena Malinowska, prof. UMCS w dniach 14 lipca – 6 sierpnia prowadziła badania naukowe w Rosji. ☞

Doktorantka mgr Anna Koper uczestniczyła w konferencji zorganizowanej w Pradze w Czechach w dniach 19–24 sierpnia. ☞

Dr Beata Cristóvão i dr Agata Bartyzel z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej brały udział w konferencji zorganizowanej w dniach 25 sierpnia – 1 września przez Uniwersytet w Udine we Włoszech. ❧

Dr Dorota Gugała-Fekner, dr Jolanta Nieszporek i dr Dorota Sieńko z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej uczestniczyły w dniach 19–24 sierpnia w konferencji 63rd Annual Meeting of the International Society of Electrochemistry, które odbyło się w Pradze w Czechach. ❧

Prof. dr hab. K. Michał Pietrusiewicz z Zakładu Chemii Organicznej w dniach 1–8 września uczestniczył w konferencji naukowej ICOMC 2012 zorganizowanej przez Lisbon University w Portugalii. ❧

Mgr Adam Kasperski, laureat konkursu „Diamantowy Grant” MNiSW w dniach 2–7 września uczestniczył w 29th European Conference on Surface Science zorganizowanej w Edynburgu. ❧

Dr Wojciech Gac i mgr Marcin Cichy z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 2–8 września brali udział w 11th Pannonian International Symposium on Catalysis, zorganizowanej w Obergurgl, w Austrii. ❧

Dr hab. Jadwiga Skubiszewska-Zięba i dr Barbara Charnas z Zakładu Metod Chromatograficznych, dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, prof. nadzw. UMCS z Zakładu Chemii Teoretycznej, dr hab. Marta Szymula, dr hab. Małgorzata Wiśniewska, dr Elżbieta Grządka, dr Ewa Skwarek oraz dr Adam W. Marczewski z Zakładu Radiochemii i Chemii Koloidów, dr hab. Anna Deryło-Marczewska, prof. nadzw. UMCS, dr Dariusz Sternik, mgr Magdalena Błachnio oraz mgr Agata Słota z Zakładu Fizykochemii Powierzchni Ciała Sta-

łego, dr hab. Dorota Kołodyńska z Zakładu Chemii Nieorganicznej i dr Agnieszka Marcewicz-Kuba z Zakładu Chemii Środowiskowej w dniach 9–15 września brali udział w 13. Ukraińsko-Polskim Sympozjum Theoretical and Experimental Studies of Interfacial Phenomena and their Applications, zorganizowanej przez Chuliko Institute of Surface Chemistry, Natinal Academy of Science, Kijów. ❧

Dr Paweł Mergo z Pracowni Technologii Światłowodów w dniach 16–18 września uczestniczył w spotkaniu z firmą FBG International, które zorganizowane było w VUB Bruksela w Belgii. Natomiast w dniach 4–8 września, wraz z mgr Małgorzatą Gil, brał udział w COST Scientific Meeting w Portugalii. ❧

Prof. dr hab. Zofia Rzączyńska i dr Justyna Sienkiewicz-Gromiuk z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej brały udział w 40th International Conference on Coordination Chemistry. Konferencja odbyła się w dniach 7–13 września przez Universitat de València w Hiszpanii. ❧

Dr Liliana Mazur z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej w dniach 15–20 września uczestniczyła w European Charge Density Meeting – ECDM6, zorganizowanej w Štrbské Pleso na Słowacji. ❧

Dr Renata Łyszczek i dr Agnieszka Ostasz z Zakładu Chemii Ogólnej i Koordynacyjnej w dniach 16–20 września brały udział w 3rd International Conference on Metal Organic Frameworks and Open Framework Compounds (MOF2012). Organizatorem konferencji w Wielkiej Brytanii był John McIntyre Conference Centre z Edynburga. ❧

Dr Mariusz Barczak z Zakładu Chemii Teoretycznej w dniach 15–24 września uczestniczył w Second Conference of CIS Coun-

tries Sol-Gel-2012, zorganizowanej w Sewastopolu oraz przeprowadzał konsultacje naukowe w Instytucie Chemii Powierzchni Ukrainiejskiej Narodowej Akademii Nauk w Kijowie. ❧

Prof. dr hab. Andrzej Patrykiewicz, dr hab. Paweł Bryk oraz dr hab. Wojciech Rzyśko z Zakładu Modelowania Procesów Fizykochemicznych w dniach 18–22 września uczestniczyli w Statistical Mechanics: Interplay of Theory and Computer Simulations, zorganizowanej w Moguncji w Niemczech. ❧

Dr hab. Andrzej Machocki, prof. nadzw. UMCS i dr Wojciech Gac z Zakładu Technologii Chemicznej w dniach 19–21 września w Arnhem w Holandii sprawozdawali wyniki związane z realizacją międzynarodowego projektu badawczego 7FP No 245202 Development of an Internal Reforming Alcohol High Temperature PEM Fuel Cell Stack. ❧

Dr hab. Dorota Kołodyńska z Zakładu Chemii Nieorganicznej w dniach 18–22 września prezentowała wyniki swoich badań na konferencji IEX 2012 The International Ion Exchange Conference, zorganizowanej przez Queens' College, Cambridge w Wielkiej Brytanii. ❧

Dr hab. Ryszard M. Janiuk i dr Jarosław Dymara z Zakładu Dydaktyki Chemii w dniach 23–27 września brali udział w 1st International PROFILES Conference in Berlin, zorganizowanej w ramach 7 Programu Ramowego przez Freie Universität Berlin. ❧

Dr. hab. Małgorzata Grabarczyk, dr Agnieszka Nosal-Wiercińska i dr Cecylia Wardak z Zakładu Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej uczestniczyły w dniach 23–28 września w The International Conference on Heavy Metals in the Environment ICHMET, zorganizowanej w Rzymie. ❧ ▶

Goście

W dniach 1–30 września w Zakładzie Modelowania Procesów Fizykochemicznych gościł w ramach wymiany stypendialnej projektu STCSCMB, zgodnie z kontraktem PIRSES-GA-2012-268498, Msc Oleg Farenjuk z Institute for Condensed Matter Physics, National Academy of Sciences of Ukraine.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

Habilitacje

19 września Rada Wydziału Ekonomicznego podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki ekonomiczne, dyscyplinie ekonomia dr Teresie Bednarzyk – zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Bankowości Instytutu Ekonomii i Finansów UMCS. Temat rozprawy habilitacyjnej: „Wpływ działalności sektora ubezpieczeniowego na wzrost gospodarczy”, recenzenci wyznaczeni przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów: prof. dr hab. Krzysztof Jajuga (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. dr hab. Stanisław Owsiak (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), recenzenci wyznaczeni przez Radę Wydziału: prof. dr hab. Wanda Ronka-Chmielowiec (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), prof. dr hab. Jerzy Węclawski (Wydział Ekonomiczny UMCS).

Doktoraty

28 lutego odbyły się dwie publiczne obrony rozpraw doktorskich: mgr Katarzyny Królik-Kołatnik, temat: „Efektywność strategii inwestycyjnych na rynku opcji indeksowych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie”, promotor: dr hab. Henryk Mamcarz, prof. nadzw., recenzenci: prof. dr hab.

Jerzy Węclawski (UMCS) i dr hab. Andrzej Szopa, prof. nazw. (UJ) oraz mgr. Jakuba Czerniaka, temat: „Kierunki doskonalenia polityki innowacyjnej w Polsce”, promotor: dr hab. Piotr Karpuś, prof. nadzw., recenzenci: dr hab. Małgorzata Dolińska, prof. nadzw. (UMCS) i dr hab. Witold Kasperkiewicz, prof. nadzw. (UŁ).

12 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Moniki Wojtas, temat: „Ocena działalności Światowej Organizacji Handlu w aspekcie realizacji zadań statutowych”, promotor: prof. dr hab. Bogumiła Mucha-Leszko, recenzenci: dr hab. Jan Zalewa, prof. nadzw. (UMCS) i prof. dr hab. Zdzisław Puślecki (UAM).

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

Konferencje

Dr hab. Andrzej Łukasik, prof. nadzw. UMCS uczestniczył w dniach 1–2 czerwca w Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Jedność nauki. Jedność przyrody”, zorganizowanej przez Zakład Filozofii Nauki IF UMK oraz Polskie Towarzystwo Filozoficzne – Oddział w Toruniu. Tytuł referatu: „Jedność fizyki. Eksperymentalna strona zagadnienia”.

Między 6 a 9 czerwca odbyła się 13. konwencja Media Ecology Association w Nowym Jorku zorganizowana przez Manhattan College. W ramach uczestnictwa dr Marcin Trybulec wygłosił referat „Explaining Technology: A Conceptual Dilemma in Medium Theory”. Czynny udział w konferencji wziął również dr hab. Marek Hetmański, prof. nadzw. UMCS.

Dr hab. Honorata Jakuszko, prof. nadzw. (Zakład Historii Filozofii Nowożytnej), dr hab. Małgorzata Kowalewska (Zakład Historii Filozofii Starożytnej i Średniowiecznej) oraz dr hab. Leszek Kopciuch (Zakład Historii Filozofii Nowożytnej) wzięli udział ogólnopolskiej konferencji naukowej „Filozofia XVII wieku – jej źródła i kontynuacje”, która w dniach 18–19 czerwca odbyła się na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wygłosili referaty: dr hab. Honorata Jakuszko, prof. nadzw. „Karla Jaspersa krytyka racjonalizmu kartezjańskiego”; dr hab. Małgorzata Kowalewska „*Teologia naturalis seu liber creaturarum seu de homine* Ramona Sabunde’go: między filozofią średniowiecza a filozofią nowożytną”; dr hab. Leszek Kopciuch „*Człowiek tymotejski*. Francisca Fukuyamy krytyka antropologii Hobbesa i Locke’a”. Przyszłoroczna edycja konferencji zostanie zorganizowana przez Zakład Historii Filozofii Nowożytnej UMCS.

21 czerwca odbyła się konferencja „Rewolucja jako czynnik współczesnych zmian społecznych” zorganizowana przez Zakład Socjologii Wsi i Miasta UMCS oraz Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Więcej na stronie konferencji <http://rewolucja.umcs.lublin.pl>.

Dr Piotr Konderak był uczestnikiem konferencji „Language Culture and Mind V” w Lisbonie, która odbyła się w dniach 26–29 czerwca. Wygłoszony referat: „Communicating zombies? Consciousness in extended and non-extended minds”.

W dniach 27–30 czerwca mgr Marcin Rządyczka był uczestnikiem Zlotu Filozoficznego 2012 organizowanego przez Instytut Filozofii, Socjologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Gdańskiego oraz Ośrodek Badań Filozoficznych.

Podczas konferencji wygłosił referat „The uniqueness of biological laws”.

Prof. dr hab. Lesław Hostyński wziął udział w VII Międzynarodowym Forum Etycznym „Współczesne oblicza zła”, które odbyło się na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie, w dniach 27–29 czerwca. Wygłoszony referat: „Czy świat konsumpcji jest źródłem zła?”.

Dr. hab. Krzysztof Kosior, prof. nadzw. UMCS uczestniczył w 11. dorocznej konferencji EASR (European Association for the Study of Religions), która odbywała się w Södertörn University w Sztokholmie w dn. 23–26 sierpnia pod hasłem „Ends and Beginnings” i wygłosił referat „The End in Buddhism. One or more?”.

W dniach 27–28 września pracownicy Zakładu Estetyki Instytutu Filozofii wzięli udział w Międzynarodowej Konferencji „Estetyka jako narracja i metanarracja” w Gdańsku, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Estetyczne i Zakład Estetyki i Filozofii Sztuki Uniwersytetu Gdańskiego. Wygłoszone referaty to: dr hab. Teresa Pękała, prof. nadzw. UMCS: „Przeszłość i historia w narracjach estetycznych”; dr hab. Tadeusz Szkołut, prof. nadzw. UMCS: „Sztuka – polityka – moralność: model tradycyjny, nowoczesny i ponowoczesny”, dr Marcin Krawczyk: „Estetyka wobec kryzysu metafizyki”, dr Rafał Czekaj: „Performatywność w sferze kultury i sztuki”.

W dniach 17–21 września obył się w Wiśle IX Polski Zjazd Filozoficzny. Spośród pracowników Instytutu Filozofii czynny udział w Zjeździe wzięli doktorzy: Monika Malmon, Barbara Trybulec, Marcin Trybulec i Rafał Czekaj.

Międzynarodowy Komitet Organizacyjny konferencji „Language, Culture and Mind” (<http://www.salc-sssk.org/lcm/>) po jawnym głosowaniu 29 czerwca powierzył Wydziałowi Filozofii i Socjologii UMCS organizację VI edycji konferencji z tego cyklu, która odbędzie się w 2014 r. Jednocześnie w skład ww. komitetu został przyjęty dr Piotr Konderak.

W Instytucie Socjologii w dniach 24–25 września odbyła się konferencja naukowa „Regiony Polski Wschodniej. Czynniki i perspektywy rozwoju”, zorganizowana przez Zakład Socjologii Wsi i Miasta oraz Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Pojęcie Polski Wschodniej w ostatnich latach zostało wyraźnie skojarzone ze słabością rozwojową, peryferyjnością, trwałym niedorozwojem gospodarczym, zacofaniem i deficytem własnych mechanizmów rozwojowych. Ten utrwalony obraz ma często charakter deterministyczny i głęboko fatalistyczny.

Regiony Polski Wschodniej

Konferencja służyła pogłębieniu refleksji nad wizerunkiem Polski Wschodniej, a także nad mechanizmami określającymi dzisiaj dynamikę zróżnicowania regionalnego w Polsce. Wzięli w niej udział socjologowie z pięciu ośrodków badawczych. Uczestniczyli w niej też przedstawiciele urzędów marszałkowskich województwa lubelskiego i podkarpackiego. Celem tego spotkania była nie tylko prezentacja wyników badań nad zróżnicowaniem regionalnym w Polsce, lecz przede wszystkim analiza miejsca Polski Wschodniej w debacie publicznej, strategiach rozwojowych i polityce regionalnej. W tym punkcie spotkały się doświadczenia badaczy i praktyków, odpowiedzialnych za kreowanie polityki regionalnej w regionach wschodnich.

Ważnym zadaniem spotkania było nawiązanie współpracy w kierunku zbudowania sieci naukowej wymiany dla wspólnych

projektów badawczych na temat zróżnicowania regionalnego i problemów Polski Wschodniej. Celem konferencji było także stworzenie płaszczyzny kooperacji między środowiskiem akademickim a samorządem terytorialnym oraz otwarcie debaty na temat perspektyw rozwoju regionalnego Lubelszczyzny.

Materiały z konferencji zostaną opublikowane w czasopiśmie internetowym Instytutu Socjologii „Konteksty społeczne”. Więcej informacji na stronie: http://polskaw-schodnia.umcs.lublin.pl/O_konferencji.html

Agnieszka Kolasa-Nowak

Inne

Prof. dr hab. Jacek Paśniczek został członkiem Międzynarodowego Instytutu Filozofii z siedzibą w Paryżu (Institut International de Philosophie). Instytut składa się ze 111 członków i zrzesza wszystkich znanych filozofów europejskich i amerykańskich (m.in. H. Putnam, J. Searle, D. Wiggins, J. Hintikka). Polskę reprezentuje teraz dwóch członków stałych (Jan Hertrich-Woleński i Jacek Paśniczek) i dwóch członków emerytów (Jerzy Pelc i Andrzej Grzegorzczak). Instytut corocznie zbiera się na specjalnej konferencji w jednym z krajów europejskich. Natomiast jeszcze w maju prof. dr hab. Jacek Paśniczek został wybrany do Komitetu Narodowego PAN ds. Współpracy z Międzynarodową Radą Nauki.

Recenzje

Prof. dr hab. Lesław Hostyński był recenzentem w następujących przewodach doktorskich: mgr. Tomasza Dąbrowskiego „Nauka o moralności w Polsce od Juliana Ochorowicza do Marii Ossowskiej”, UMCS w Lublinie, promotor prof. dr hab. Stanisław Jedynek; mgr. Zbigniewa Januszewskiego „Mistyka Henryka Elzenberga” UMK w Toruniu, promotor dr hab. Krzysztof Stachewicz.

Grant OPUS 3 na analizy socjomedyczne

Zespół w składzie: kierownik naukowy i pomysłodawca – dr hab. Włodzimierz Piątkowski, Zakład Socjologii Medycyny i Rodziny UMCS, mgr Anna Sadowska, doktorantka na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS, prof. dr hab. Wiesława Bednarek, Klinika Ginekologii Onkologicznej i Ginekologii oraz dr Marcin Bobiński, Klinika Ginekologii Onkologicznej i Ginekologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie uzyskał Grant Narodowego Centrum Nauki w wysokości 150 tys. zł. Typ Grantu OPUS 3, Panel HS, Kategoria: Problemy społeczne i kierunki działań praktycznych socjologów. Tytuł grantu: „Problem zgłaszalności kobiet na badania cytologiczne w Polsce. Próba analizy socjomedycznej”.

Księgozbiór prof. Sokołowskiej

Prof. dr hab. Anna Titkow z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie uroczystie przekazała dr. hab. Włodzimierzowi Piątkowskiemu unikalny księgozbiór zdeponowany wcześniej w IFiS PAN, należący do twórczyni polskiej i europejskiej socjologii medycyny prof. dr hab. Magdaleny Sokołowskiej (1922–1989). Księgozbiór obejmuje m.in. ponad 160 woluminów obcojęzycznych książek dotyczących procesu kształtowania się socjologii zdrowia, choroby i medycyny w Europie i na świecie oraz zbiór niepublikowanych nigdy dotąd maszynopisów i rękopisów autorstwa tej wybitnej polskiej uczzonej. Prof. Sokołowska była m.in. Wiceprezydentem Międzynarodowego Towarzystwa Socjologicznego, twórczynią i pierwszą Przewodniczącą Europejskiego Towarzystwa Socjologii Zdrowia i Medycyny /ESHMS/ etc. Wymienione zbiory dokumentów decyzją obdarowanego zostaną poddane cyfryzacji i udostępnione studentom UMCS i innych polskich uczelni.

Włodzimierz Piątkowski

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Doktoraty

6 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Piotra Stasiaka. Temat: „Kształtowanie się nowej rzeczywistości politycznej i społeczno-gospodarczej na zachodnim Mazowszu w latach 1945–1948 (powiaty: gostyński, kutnowski i łowicki)”. Promotor: prof. dr hab. Janusz Szczepański (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Romuald Turkowski (UW), prof. dr hab. Emil Horoch (UMCS).

6 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Radosława Bomby. Temat: „Gry komputerowe w perspektywie antropologii codzienności”. Promotor: prof. dr hab. Andrzej Radomski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Michał Ostrowicki (UJ), prof. dr hab. Kazimierz Krzysztofek (SWPS w Warszawie).

6 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Agnieszki Ziarkowskiej. Temat: „On parametrising idiomaticity. A cognitive linguistic analysis of formulaic expressions in English and Polish”. Promotor: prof. dr hab. Henryk Kardela (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Anna Malicka (KUL), prof. dr William Sullivan (UMCS).

6 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Beaty Jarosz. Temat: „Językowy obraz ślubu”. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Bogusław Skowronek (UP w Krakowie), prof. dr hab. Halina Wiśniewska (UMCS).

6 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Ewy

Kozak. Temat: „Problem człowieka a paradygmat cywilizacja-natura w prozie Aleksandra Bielajewa i Brunona Jasińskiego”. Promotor: prof. dr hab. Danuta Szymonik (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Wanda Supa (UwB), prof. dr hab. Sławomir Sobieraj (UPH w Siedlcach).

12 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Katarzyny Prorok. Temat: „Językowo-kulturowy obraz metali (złoto, srebro, żelazo, ołów) w polskiej tradycji ludowej”. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Halin Kurek (UJ), prof. dr hab. Halina Pelc (UMCS).

12 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Krzysztofa Okapy. Temat: „Rugby w Polsce w latach 1921–2010”. Promotor: prof. dr hab. Emil Horoch (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Maciej Łuczak (AWF w Poznaniu), dr hab. Mariusz Mazur (UMCS).

4 lipca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Anny Obary-Pawłowskiej. Temat: „Polityka gospodarcza Władysława Łokietka”. Promotor: prof. dr hab. Anna Sochacka (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Henryk Samsonowicz (UW), prof. dr hab. Grzegorz Jawor (UMCS).

4 lipca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Tomasza Kranza. Temat: „Muzea martyrologiczne w Polsce jako przestrzenie pamięci i edukacji historycznej”. Promotor prof. dr hab. Andrzej Stępnik (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Barbara Wagner (UW), prof. dr hab. Robert Litwiński (UMCS).

4 lipca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr. Ewy Kalus-Korgol. Temat: „Antropocentryczny wymiar poezji

tatrzańsko-podhalańskiej po 1980 roku”. Promotor: prof. dr hab. Anna Brzozowska-Krajka (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Ługowska (UWr), dr hab. Arkadiusz Bagłajewski (UMCS). ❧

5 lipca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Hanny Luktus. Temat: „Polszczyzna mieszkańców Sopoćkiń na Białorusi”. Promotor: prof. dr hab. Jan Mazur (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Stanisław Dubisz (UW), prof. dr hab. Halina Pelc (UMCS). ❧

8 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Eweliny Bańko. Temat: „View from the Concrete Shore – Reconstructing Indian Country in Contemporary Native American Literature”. Promotor: prof. dr hab. Joanna Durczak (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Ewa Łuczak (UW), prof. dr hab. Zofia Kolbuszewska (KUL JP II). ❧

Konferencje

W dniach 22–26 maja dr Ewa Antoszek z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej wzięła udział w 8th International Conference on Chicano Literature, w Toledo, w Hiszpanii. Dr Antoszek wygłosiła referat pt. „Home? Where’s that?” – Transnational Identity Formation in Cisneros’s *Caramelo, or Puro Cuento*. ❧

W dniach 12–16 czerwca dr Ewa Antoszek z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej wzięła udział w The 8th Biennial MESEA Conference w Barcelonie, w Hiszpanii. Dr Antoszek wygłosiła referat pt. „The Barrio Goes to Hollywood: Popular Representations of Homegirls and Homeboys in Mi Vida Loca and Gang Warz”. ❧

W dniach 13–16 czerwca w Nałęczowie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Życie i twórczość Bolesława Prusa z perspektywy 100 lat”, zorganizowana z okazji Roku Prusa przez Katedrę

Literatury Realizmu i Naturalizmu KUL JP II oraz Zakład Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski UAM w Poznaniu. Referaty na konferencji wygłosili pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UMCS: dr hab. Janina Szcześniak „O wypadkach życia potocznego». Ujęcia reportażowe w *Antku* Bolesława Prusa oraz dr Elżbieta Flis-Czeraniak „Bóg kolejno wciela się w narody, a obecnie wcielił się w Niemcy». Hegłowska filozofia dziejów a twórczość Bolesława Prusa”. ❧

W dniach 13–15 czerwca dr Izabella Kimak wzięła udział w konferencji „Media and Mediated Performances of Ethnicity” zorganizowanej w Barcelonie przez MESEA: A Society for Multi-Ethnic Studies (Europe and the Americas) i wygłosiła referat pt. „The Nature in/of Otherness in Deepa Mehta’s Elements Trilogy”. ❧

18 czerwca mgr Marcin Piotrowski z Instytutu Archeologii zaprezentował wystąpienie „Od Grodów Czerwieńskich do linii Curzona” (wspólnie z dr. Marcinem Wołoszynem – IA UR Rzeszów, IAE PAN Kraków) na posiedzeniu Komisji Wschodnioeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, poświęconej ogólnie studiom nad dziejami środkowego Pobuża w wiekach średnich oraz postrzeganiu formowania się wschodniej granicy Polski w historiografii XVIII–XXI w. ❧

Zakład Archiwistyki Instytutu Historii we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji UMK oraz Państwową Wyższą Szkołą Zawodową we Włocławku i Towarzystwem Nauki i Kultury „Libra” zorganizował V Międzynarodowe Sympozjum Dziejów Biurokracji, które odbyło się w dniach 21–24 czerwca w Toruniu i Włocławku. ❧

22 czerwca dr Marek Florek z Instytutu Archeologii uczestniczył

w posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk Pra- i Protohistorycznych PAN w Warszawie, gdzie wygłosił referat „Między teorią a praktyką. Ochrona dziedzictwa kulturowego z perspektywy konserwatorskiej”. ❧

W czerwcu prof. Joanna Durczak z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej prowadziła seminarium „Environmental Writer and the City Wilds” na Uniwersytecie Wschodniej Finlandii w Joensuu. ❧

Prof. dr hab. Halina Pelc z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii uczestniczyła w dniach 24–25 lipca w ogólnopolskiej konferencji „Językowa przeszłość Mazowsza i Podlasia na tle innych regionów”, zorganizowanej przez Towarzystwo Kultury Języka Zarząd Główny w Warszawie, gdzie wygłosiła referat „Pamięć i historia mówiona w badaniach dialektologicznych”. ❧

W dniach 25–29 czerwca dr Angelina Rusinek z Zakładu Języka Angielskiego wzięła udział w międzynarodowej konferencji organizowanej w Krakowie przez International Society for Humor Studies. Dr Rusinek wygłosiła referat pt. „Joy as an emotional response to humour: A cognitive linguistic analysis of the historical semantics of the category joy”. ❧

W dniach 25–29 czerwca mgr Konrad Żyśko wziął udział w 24th Conference of the International Society of Humor Studies w Krakowie i wygłosił referat pt. „What is wordplay?: from creative use of language to humour”. ❧

W dniach 3–6 lipca dr Małgorzata Rutkowska z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej UMCS wzięła udział w międzynarodowej interdyscyplinarnej konferencji „Minding Animals”, zorganizowanej przez Uniwersytet w Utrechcie, gdzie wygłosiła referat pt. „Reflections on the Dog-Human Relationship in Recent ▶

American Memoirs" („Refleksje nad więzią między człowiekiem i psem w najnowszej amerykańskiej literaturze wspomnieniowej"). Konferencja w Utrechcie, w której uczestniczyło 700 delegatów z całego świata, była największym do tej pory symposium poświęconym prężnie rozwijającej się dyscyplinie akademickiej określanej mianem *Animal Studies* (Studia nad zwierzętami). Celem konferencji było, jak głosił jej podtytuł, „budowanie mostów między naukami ścisłymi, humanistycznymi i etyką", a tematyka wystąpień dotyczyła relacji między ludźmi i zwierzętami w naukach przyrodniczych, społecznych, etyce i filozofii. Symposium otworzył laureat literackiej Nagrody Nobla J. M. Coetzee, który przeczytał uczestnikom swoje najnowsze opowiadanie „The Old Woman and The Cats", natomiast wydarzeniem zamykającym obrady był wykład światowej sławy etologa Marca Bekoffa.

W dniach 4–7 lipca pracownicy i doktoranci Zakładu Literatury Angielskiej Instytutu Anglistyki wzięli udział w 13. Międzynarodowej Konferencji Utopian Studies Society (Europe) „The Shape of Things to Come", zorganizowanej przez Universitat Rovira i Virgili w Tarragonie, Hiszpania. Uczestnicy z UMCS wygłosili następujące referaty: prof. dr hab. Artur Blaim, „Utopian Jews. Representing the Other in Early Modern Utopian Fiction"; dr hab. Ludmiła Gruszevska-Blaim, „Shaping Things to Come Or How to Begin a Dystopian Film"; dr Justyna Galant, „Dystopias of Deferred End and the Illusion of Movement in Fassbinder's *World on a Wire*"; dr Marta Komsta, „Apocalypse, Dystopia and New Life in Maureen F. McHugh's *After the Apocalypse*"; dr Andrzej Kowalczyk, „A Microscale (?) Apocalypse: Charles Williams's *Shadows of Ecstasy*"; dr Katarzyna Pisarska, „Revisiting the Happy Valley in

Alan Jacobs's *Eutopia: The Gnostic Land of Prester John*"; dr Urszula Terentowicz-Fotyga, „Urban Heterotopia in Warsaw: Collapsing the Dream and Nightmare"; mgr Zuzanna Gawrońska, „The Truth Is Out There": Spaces of Illusion and Verisimilitude in P. K. Dick's *The Penultimate Truth*".

W dniach 23–31 lipca w Lipniaku k. Suwałk odbyły się warsztaty z dialektologii i etnografii słowiańskiej połączone z konferencją „Dialektologia jako nauka interdyscyplinarna – nowe wyzwania a tradycja badań dialektologicznych", zorganizowane przez Towarzystwo Kultury Języka Polskiego w Warszawie, Stowarzyszenie Twórców Ludowych – Oddział Suwalski, Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe im. Wagów, Pracownię Badań Regionalnych Wszechnicy Mazurskiej w Olecku i Wyższą Szkołę Suwalsko-Mazurską w Suwałkach. W warsztatach i konferencji uczestniczyła prof. dr hab. Halina Pelc z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii, która wygłosiła referat „Słownik gwar Lubelszczyzny na tle osiągnięć leksykografii polskiej".

W dniach 8–11 sierpnia dr Angelina Rusinek oraz mgr Konrad Żyśko z Zakładu Języka Angielskiego wzięli udział w międzynarodowej konferencji LACUS 2012 (Linguistic Association of Canada and the United States) w Toronto, gdzie zaprezentowali referat pt. „Do Clothes Make the Man or Does the Man Make Clothes? A cognitive linguistic study of bidirectionality of semantic changes in the macrocategories CLOTHES and HUMAN BEING".

Pracownicy Zakładu Archiwistyki wzięli udział w VI Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich we Wrocławiu w dniach 5–7 września. W jego trakcie poprowadzili panele (dr Marek Konstankiewicz – panel „Stan i perspektywy polskiego prawa archiwalnego" i dr Małgo-

rzata Wnuk – panel „Zarządzanie dokumentacją a zarządzanie wiedzą i informacją – łączenie perspektyw"), wygłosili referaty (prof. dr hab. Krzysztof Skupieński, dr Marek Konstankiewicz, dr Małgorzata Wnuk) oraz poprowadzili warsztaty dla archiwistów (dr Marek Konstankiewicz).

W dniach 10–12 września dr Marta Komsta z Zakładu Literatury Angielskiej wzięła udział w międzynarodowej konferencji interdyscyplinarnej „Monsters and the Monstrous", odbywającej się w Mansfield College w Oxfordzie, Wielka Brytania. Dr Komsta wygłosiła referat pt. „*Thing Without form*: Peter Ackroyd's Monstrous City".

Mgr Tomasz Lawenda (Zakład Literatury Staropolskiej) uczestniczył w konferencji „Dramat i teatr religijny. Wyróżniki i paradygmaty", odbywającej się w dniach 10–12 września w Nałęczowie. Jej organizatorem była Katedra Dramatu i Teatru KUL. Mgr Lawenda wygłosił referat: „Tragedia a mit biblijny w ujęciu filozoficznym. O dramacie renesansowym *Jephthes* George'a Buchanana i Jana Zawiackiego".

Prof. dr hab. Halina Pelc z Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii uczestniczyła w dniu 11 września w Grajewie w konferencji dydaktycznej „Tradycje regionalne w edukacji dzieci i młodzieży" zorganizowanej przez Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Starostwo Powiatowe w Grajewie, Urząd Miasta w Grajewie, Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie, Zespół Szkół nr 1 w Grajewie, Towarzystwo Kultury Języka. Tytuł referatu: „Dzieciństwo kulturowe regionu zakrzepłe w słowach".

W dniach 17–18 września dr Adam Głaz z Zakładu Języka Angielskiego wzięł udział w międzynarodowej konferencji „Cognitive Linguistics

in the Year 2012", zorganizowane przez Instytut Filologii Polskiej i Instytut Filologii Angielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Dr Głaz wygłosił referat „Viewpoint, distance, and articles”. W konferencji uczestniczyli znani badacze z Polski i zagranicy, m.in. prof. Chris Sinha (University of Lund, Szwecja), prof. Ewa Dąbrowska (Northumbria University, Wielka Brytania) oraz prof. Elżbieta Górską (UW).

W dniach 18–23 września dr hab. Anna Brzozowska-Krajka, prof. UMCS z Zakładu Historii Literatury Polskiej Instytutu Filologii Polskiej uczestniczyła w V Światowym Kongresie IOFA (International Organization of Folk Art afiliowanej przy UNESCO) w Ułan Ude w Buriacji (Rosja). Wygłosiła tam referat: „Polka music: the sign of Polish-American identity or an all-American musical style?”. Wspólnie z prof. D. I. Warłamowem z Saratowskiej Akademii im. L. W. Sobikowa przewodniczyła też obradom Sekcji III: „Folk music: from traditions to the present”. Podczas Kongresu odbyło się także posiedzenie Międzynarodowej Komisji Nauki i Badań IOFA na Europie Środkową i Wschodnią, której od 2009 r. przewodniczy prof. A. Brzozowska-Krajka.

Dr Artur Górak z Zakładu Archiwistyki wziął udział w VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Imperium Rosyjskie w retrospektywie historycznej: władza i społeczeństwo” (Російська імперія в історичній ретроспективі: влада і суспільство), zorganizowanej na Narodowym Uniwersytecie Charkowskim im. W. N. Karazina w dniach 20–21 września, wygłaszając tam referat „Pojęcie »rosyjskiego pochodzenia« i jego zastosowanie w procesie rusyfikacji Lubelskiego Zarządu Gubernialnego”. Konferencja ma charakter cykliczny i co roku jest organizowana w siedzibie jednego z trzech organizatorów. Poza tegorocznym są to:

Białogrodzki Państwowy Uniwersytet (Rosja) i Czernihowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny im. T. Szewczenki. W konferencji uczestniczyli referenci z ośrodków naukowych Rosji (Moskwa, Białogród, Kursk i Jarosław), Ukrainy (Charków, Kijów, Czernihów, Symferopol) i Polski (Lublin). Wizyta w Charkowie była też okazją do uzgodnienia szczegółów i podpisania porozumienia o współpracy między Instytutami Historii miejscowego uniwersytetu a UMCS, na podstawie obowiązującej między naszymi Uniwersytetami umowy z 6 marca 2002 r.

W dniach 24–25 września odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Language Skills: Traditions, Transitions and Ways Forward”, zorganizowana przez Zakład Akwizycji i Dydaktyki Języka Angielskiego (Instytut Anglistyki). Udział w konferencji wzięło ponad 40 osób, w tym wybitni naukowcy w dziedzinie językoznawstwa stosowanego z uniwersytetów w Polsce, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i na Ukrainie. Opiekę naukową nad konferencją sprawowała prof. dr hab. Halina Chodkiewicz, zaś Komitet Naukowy stanowili prof. dr hab. Jolanta Szpyra-Kozłowska, prof. dr hab. Henryk Kardela oraz dr hab. Przemysław Łozowski. Za organizację konferencji odpowiedzialni byli dr Magdalena Trepczyńska (przewodnicząca), dr Marcin Smolik, mgr Ewa Surdacka oraz mgr Małgorzata Krzemińska-Adamczak. Konferencja stanowiła płaszczyznę wymiany myśli naukowej, wyników badań empirycznych oraz doświadczeń w zakresie rozwijania sprawności językowych w dydaktyce języków obcych.

W dniach 27 września – 1 października dr Ewa Antoszek z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej wzięła udział w 12. sympozjum American Studies Association Resistance and Readiness: Immigration, Nativism and the Challenge

of Ethnic and Religious Diversity in the US and Europe Today, będącym częścią the Salzburg Global Seminar.

Kwerendy

W dniach 18–30 czerwca dr hab. Anna Zakościelna z Instytutu Archeologii przebywała w Państwowym Muzeum Ermitażu w Sankt Peresburgu w Rosji, gdzie realizowała kwerendę materiałów archeologicznych, będącą elementem zapoczątkowanej właśnie współpracy i wspólnego programu badawczo-naukowego.

W dniach 9–23 września dr Sylwester Sadowski z Instytutu Archeologii przebywał w Niemczech, gdzie prowadził kwerendę biblioteczno-muzealną.

Dr Małgorzata Wnuk z Zakładu Archiwistyki w dniach 20–30 września przebywała na kwerendzie bibliotecznej w Staatsbibliothek w Berlinie oraz w bibliotece Fachhochschule w Poczdamie.

W dniach 1–15 lipca dr hab. Janusz Łosowski, prof. nadzw. z Zakładu Archiwistyki przebywał w Berlinie i prowadził kwerendę w berlińskich bibliotekach Pruskiego Dziedzictwa Kulturowego oraz Uniwersytetu im. A. Humboldta, zapoznając się z literaturą dotyczącą archiwistyki oraz dziejów kancelarii okresu wczesnonowoczesnego. Prace te były związane z uzyskanym przez niego grantem Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki na edycję testamentów chłopów polskich od XVI do XVIII w. Natomiast w pierwszej połowie września przeprowadził on związane z wymienionymi pracami edycyjnymi poszukiwania źródłowe w kijowskich placówkach dokumentacyjnych (Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym, Państwowej Bibliotece Archiwalnej oraz Narodowej Bibliotece Ukrainy im. W. Wernadskiego).

Publikacje

W sierpniu 2012, nakładem wydawnictwa Peter Lang ukazała się książka dr Ewy Antoszek z Zakładu Literatury i Kultury Amerykańskiej, zatytułowana „Out of the Margins: Identity Formation in Contemporary Chicana Writings”.

We wrześniu ukazał się kolejny tom w serii „Obrazy Kultury Polskiej” – „Julian Wieniawski – Klemens Szaniawski – Feliks Brodowski”, pod red. Krzysztofa Stępnika, Moniki Gabrys-Sławińskiej.

Prof. dr hab. Janusz Łosowski oraz prof. dr hab. Krzysztof Skupieński z Zakładu Archiwistyki zostali członkami rady redakcyjnej czasopisma „Archeion”, wydawanego przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych, znajdującego się w bazie European Reference Index for the Humanities (ERIH), z przyznanymi 10 punktami na liście czasopism naukowych MNiSW.

Nietypowy licencjat

20 czerwca w Instytucie Filologii Polskiej UMCS odbyła się obrona pracy licencjackiej Manoj Kumara pt. „Sanskrycki dramat Kalidasy *Siakuntala* w praktyce teatralnej”. Praca, poświęcona twórczości dramaturgicznej wybitnego hinduskiego poety Kalidasy i europejskim teatralnym realizacjom jego najbardziej znanego dzieła *Siakuntala*, została wysoko oceniona przez promotora dr hab. Irinę Lappo i recenzenta prof. dr hab. Dariusza Chemperka, którzy docenili przede wszystkim ciekawą perspektywę badawczą autora przełamującą zwyczajową europocentryczność wywodów polonistycznych.

IL

Zespół Etnolingwistyczny do prac nad *Słownikiem stereotypów i symboli ludowych*

Zespół Etnolingwistyczny IS PAN i IFP UMCS do prac nad *Słownikiem*

stereotypów i symboli ludowych został powołany 26 sierpnia 2008 r. na mocy porozumienia między Instytutem Sławistyki PAN, reprezentowanym przez dyrektora, doc. dr hab. Grażynę Szwat-Gylybow, a UMCS, reprezentowanym przez rektora, prof. dr hab. Wiesława Kamińskiego. Funkcję kierownika naukowo-badawczego projektu pełni prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (autor koncepcji *Słownika* i redaktor wydanych dwóch części I tomu, zatrudniony od 1 X 2008 w IS PAN). Jego zastępcą jest dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. UMCS, pracownik IFP UMCS. Członkami Zespołu są osoby czynnie zaangażowane w prace nad *Słownikiem* od początku jego istnienia; obecnie pracownicy Zakładu Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego: dr Joanna Szadura, do 2012 r. także dr Małgorzata Brzozowska i dr Urszula Majer-Baranowska oraz dwie osoby zatrudnione w IS PAN, dr Iwona Bielińska-Gardziel oraz (od 1 VII 2008) dr Ewa Masłowska, a ze strony UMCS zatrudniona na etacie administracyjnym (!) UMCS od 15 X 2008 dr Anna Kaczan (którą na okres jej urlopu macierzyńskiego zastępuje dr Ewa Paćławska). Głównym zadaniem Zespołu jest opracowanie kolejnych tomów *Słownika stereotypów i symboli ludowych*, których ma być siedem.

Pomysł *Słownika* powstał jeszcze w 1976 r., a pierwsze dwa zeszyty wydano w l. 1996–1999. Jego celem jest rekonstrukcja ludowego, tradycyjnego obrazu świata i człowieka utrwalonego w języku, folklorze i obrzędach, przy zastosowaniu metod etnolingwistyki i folklorystyki. *Słownik* powstaje na bazie zbiorów dialektologicznych d. Zakładu Języka Polskiego i powstałego w 1992 r. Zakładu Tekstologii i Gramatyki WJP, które to zbiory wydzielono w 2008 r. jako Pracownię „Archiwum Etnolingwistyczne” w IFP UMCS. Pracownia zatrudnia dwie osoby – mgr Beatę Maksymiuk-Pacek i mgr Annę Michalec, którą na

czas urlopu (2011–2012) zastępuje dr Katarzyna Prorok.

Główną podstawą materiałową SSIŚL są gromadzone od 1960 r. materiały terenowe, pozostające obecnie w Pracowni „Archiwum Etnolingwistyczne”. Na ich podstawie wydano w serii *Polska pieśń i muzyka ludowa* tom IV *Lubelskie* (2011), który został wyróżniony w 2012 r. Nagrodą Marii Curie. Materiały terenowe zbierali także studenci z SKNE pod kierunkiem opiekunów: prof. Jana Adamowskiego, prof. Stanisławy Niebrzegowskiej-Bartmińskiej oraz dr Joanny Szadury.

Prace nad SSIŚL są wspomagane przez studentów, wykonujących prace licencjackie, magisterskie i doktorskie w ramach seminariów prowadzonych przez prof. J. Bartmińskiego i prof. S. Niebrzegowską-Bartmińską.

Prace nad 3. i 4. zeszytem I tomu SSIŚL były wspierane przez grant DBN pod nazwą „Polski antropokosmos ludowy: światło, meteorologia, metale”, realizowany w IFP UMCS w l. 2009–2011. Udało się przygotować dwa kolejne zeszyty *Słownika* – 3. poświęcony ludowej meteorologii i 4. obejmujący hasła świat, światło i metale.

Wybitny udział w realizacji kolejnych partii SSIŚL mają doktoranci IFP. Ukończono rozprawy o zbożach – dr Anny Kaczan, o metalach – dr Katarzyny Prorok, o ziołach – dr Ewy Paćławskiej, w toku są dalsze: o ludowych świętych – mgr Agaty Bielak, o ciele – mgr Agnieszki Kulisz, o stereotypach narodowych, demonach, domu itd.

Ewa Paćławska

Inne

Prof. dr hab. Janusz Łosowski z Zakładu Archiwistyki został członkiem zespołu naukowego do spraw analizy i kierunków nowelizacji wskazówek metodycznych wydanych przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych

Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej: prof. dr hab. Halina

Pelc, prof. dr hab. Halina Wiśniewska, dr hab. Sławomir Baczewski, w ramach promocji Instytutu Filologii Polskiej i Wydziału Humanistycznego, uczestniczyli 5 czerwca w III Zamojskich Spotkaniach z Nauką, przybliżając licznie zgromadzonej młodzieży zamojskich szkół średnich i gimnazjalnych literaturę, kulturę i język baroku.

W dniu 9 lipca prof. dr hab. Wiesław Krajka (Zakład Studiów Conradoznawczych Instytutu Anglistyki) wziął udział, jako recenzent w przewodzie, w uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* prof. Johnowi Maxwellowi Coetzee (laureat literackiej Nagrody Nobla 2003) w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

22 lipca Instytut Archeologii wraz z Zespołem Ludowym „Prąśniczki” był organizatorem festynu archeologiczno-ludowego w Ułowie „10 lat w wiejskiej chacie” z okazji 10-lecia prowadzonych tam przez dr Barbarę Niezabitowską-Wiśniewską z IA badań archeologicznych oraz 10-lecia istnienia zespołu.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Doktoraty

W dniu 31 lipca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Ewy Delinowskiej pt. „Opis nieoddalających retrakcji w przestrzeni Hilberta”. Promotorem rozprawy był prof. dr hab. Kazimierz Goebel z Instytutu Matematyki UMCS. Recenzentami byli prof. dr hab. Stanisław Prus z Instytutu Matema-

tyki UMCS i dr hab. Edward Tutaj, prof. nadzw. z Instytutu Matematyki UJ.

Prof. K. Wysokiński w Radzie FRNP

Prof. dr hab. Karol Wysokiński z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS został powołany na członka Rady Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

WYDZIAŁ NAUK O ZIEMI I GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Nagrody i wyróżnienia

Prof. dr hab. Maria Łanczont, wiceprzewodnicząca Komitetu Badań Czwartorzędu PAN na posiedzeniu plenarnym w dniu 13 kwietnia została wybrana do Rady Redakcyjnej czasopisma „Studia Quaternaria – An International Multidisciplinary Journal of Quaternary Research (SQ)”.

Komitet Wykonawczy Międzynarodowej Unii Nauk Geologicznych przyznał prof. dr. hab. Zdzisławowi Michalczykowi z Zakładu Hydrologii UMCS nagrodę za najlepszy artykuł naukowy czasopisma „Episodes” opublikowany w 2011 r. Autorem artykułu pt. „Rozmieszczenie i wydajność polskich źródeł w ujęciu regionalnym” byli również prof. dr hab. Paweł Jokiel i dr Paweł Koniewski z Uniwersytetu Łódzkiego oraz śp. prof. dr hab. Wojciech Chelmiński z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nagroda została wręczona na specjalnej ceremonii, która odbyła się podczas 34. Międzynarodowego Kongresu Geologicznego w Brisbane (Australia) w dniach 5–10 sierpnia.

Goście

W dniu 5 lipca na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbył się pożegnalny wykład prof. Clifffa Olliera zatytułowany „Hints on Writing Scientific Papers in English”. Profesor Ollier (Australia) od kwietnia br. był zatrudniony na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej na stanowisku profesora wizytującego.

Wyjazdy zagraniczne

W dniach 29 maja – 1 czerwca, dr Waldemar Kociuba uczestniczył w 4th International Conference on Monitoring, Simulation, Prevention and Remediation of Dense and Debris Flow, cyklicznej konferencji organizowanej przez Wesssex Institute of Technology, która w bieżącym roku odbyła się w Dubrowniku (Chorwacja). Dr Waldemar Kociuba, jako członek komitetu naukowego konferencji – International Scientific Advisory Committee for Debris Flow 2012 (ISAC), został zaproszony do wygłoszenia referatu „Bedload transport as an indicator of present transformation of arctic fluvial systems” oraz prowadzenia 6. sesji naukowej konferencji poświęconej problematyce transportu fluwialnego i zagrożeń powodziowych.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

Habilitacje

18 maja odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Zdzisława Kazanowskiego na podstawie rozprawy: „Przemiany pokoleniowe postaw wobec osób upośledzonych umysłowo”, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011.

21 czerwca odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Piotra Gindricha na podstawie rozprawy: „Psychospołeczne korelaty wyuczonej bezradności młodzieży gimnazjalnej z trudnościami w uczeniu się i zaburzeniami towarzyszącymi”, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011.

Doktoraty

14 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Zbigniewa Tarki. Temat rozprawy: „Kariera zawodowa żołnierzy kobiet a ich życie rodzinne”. Promotor: dr hab. Ryszard Bera, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Stanisław Jaroszko, prof. nadzw., prof. dr hab. Zygmunt Wiatrowski.

14 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Elżbiety Sternal. Temat rozprawy: „Nabywanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe”. Promotor: dr hab. Barbara Baraniak, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Aleksander, dr hab. Ryszard Bera, prof. nadzw.

15 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Wojciecha Jaszcza. Temat rozprawy: „Czynniki rozwoju kompetencji zawodowych podoficerów Sił Powietrznych”. Promotor: dr hab. Ryszard Bera, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Kunikowski, dr hab. Jan Maciejewski, prof. nadzw.

22 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Grzegorza Koniecznego. Temat rozprawy: „Społeczne uwarunkowania mobbingu w środowisku pracy polskich emigrantów zarobkowych”. Promotor: dr hab. Ryszard Bera, prof. nadzw. Recenzenci: prof. dr hab. Brunon Hołyst, prof. dr hab. Stefan Kwiatkowski.

Wyjazdy

Dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw. z Zakładu Psychologii Ogól-

nej w dn. 27 sierpnia wygłosił wykład „Auf den Spuren polnischer Psychoanalytiker in Wien. Polnische Mitglieder der Wiener Psychoanalytischen Vereinigung bis 1938” w ramach „Wykładów Kopeniańskich” w Stacji Naukowej Polskiej Akademii Nauk w Wiedniu.

Konferencje

Dr hab. Cezary Domański, prof. nadzw. i mgr. Agnieszka Mielniczuk z Zakładu Psychologii Ogólnej uczestniczyli w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Teoretyczne problemy psychologii” zorganizowanej przez Krakowską Akademię im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w dn. 25–26 września. Wygłosili referaty: „Czego nas uczy ‘psychologia niekontynuowana?’” (C. Domański) oraz „Czy nauki prawne mogą być wzorem dla psychologii?” (A. Mielniczuk).

WYDZIAŁ POLITOLOGII

Doktoraty

15 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Damiana Szarawy. Temat rozprawy: „Rada Państw Morza Bałtyckiego”. Promotor: prof. dr hab. Marek Pietraś (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Leonard Łukaszuk (UW); dr hab. Czesław Maj, prof. nadzw. (UMCS).

15 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Olgi Krokowskiej. Temat rozprawy: „Prezydent w systemie politycznym Ukrainy (1996–2010)”. Promotor: dr hab. Waldemar Paruch, prof. nadzw. (UMCS). Recenzenci: dr hab. Walenty Baluk, prof. nadzw. (UMCS); dr hab. Andrzej Gil, prof. nadzw. (KUL).

20 czerwca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Roberta Petki. Temat rozprawy: „Aktywność obywatelska mieszkańców Leska w obliczu konfliktu o siedzibę powiatu”. Promotor: dr hab. Stanisław Michałowski, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Terasa Sasińska-Klas, prof. nadzw. (UJ); dr hab. Alicja Wójcik, prof. nadzw. (UMCS).

L'Autre Europe – L'Autre Francophonie

W dniach 22–23 maja prof. dr hab. Iwona Hofman uczestniczyła w międzynarodowej konferencji naukowej „L'Autre Europe – L'Autre Francophonie”. Organizatorami byli Instytut Literacki „Kultura” oraz Université de Cergy Pontoise, a obradom towarzyszyła promocja książki poświęconej m.in. udziałowi Polaków – emigrantów po II wojnie światowej w życiu kulturalnym Francji. Podczas spotkania wystąpiło 30 referentów, którzy przedstawili m.in. twórczość Witolda Gombrowicza, Konstantego Jeleńskiego, Czesława Miłosza.

W przededniu konferencji odbył się premierowy pokaz filmu opartego na „Autobiografii na cztery ręce” Jerzego Giedroycia, zrealizowanego specjalnie dla powstającego portalu Instytutu. Prof. Iwona Hofman omówiła z Wojciechem Sikorą, dyrektorem Stowarzyszenia Instytut Literacki „Kultura” projekty tego portalu, zobowiązując się jednocześnie – jako kierownik jedynej w Europie Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu – do przygotowania stron tematycznych, w tym dotyczących idei zjednoczenia Europy prezentowanej przez pisarzy politycznych kręgu „Kultury”.

Warto dodać, iż w Maisons-Laffitte trwają obecnie prace nad archiwizacją i digitalizacją zbiorów, a część rękopisów przeniesiono już do wyremontowanych pomieszczeń przystosowanych do bezpiecznego przechowywania dokumen-

tów. W ocenie naukowców zbiory Domu „Kultury” należą do najcenniejszych archiwaliów polskich. Są to książki, czasopisma, a przede wszystkim obfita korespondencja Jerzego Giedroycia i jego notatki (na podstawie których, prof. I. Hofman wspólnie z Leopoldem Ungerelem przygotowała książkę „Teczki Giedroycia”, wydaną przez UMCS i Instytut Literacki w 2010 r.). Fundusze na te prace zapewniło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, po tym, gdy Instytut został wpisany na Światową Listę Programu UNESCO „Pamięć Świata”. W 2011 r. prof. Iwona Hofman uczestniczyła w odsłonięciu tablicy z tej okazji w podparyskiej siedzibie Instytutu.

Prof. dr hab. Iwona Hofman

Nagroda dla dr M. Adamik-Szysiak

Doktor Małgorzata Adamik-Szysiak z Zakładu Dziennikarstwa wygrała IV edycję konkursu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej „Doktorat '11” na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauki o komunikowaniu obronioną w 2011 r.

Do wyrównanej konkurencji zgłoszono kilkanaście prac ze wszystkich ośrodków akademickich w Polsce. Laureaci konkursu poza dyplomem i statuetką otrzymują nagrodę w postaci sfinansowania przez PTKS udziału w prestiżowych konferencjach międzynarodowych.

Uroczyste wręczenie nagrody laureatce dr Małgorzacie Adamik-Szysiak za rozprawę zatytułowaną „Telewizyjna reklama polityczna w Polsce w latach 2005–2010”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Iwony Hofman odbyło się w historycznej Sali BHP Stoczni Gdańskiej podczas międzynarodowej konferencji „Matters of Journalism: Understanding Professional Challenges and Dilemmas” 14 września 2012 r.

Książka, powstała w oparciu o tezę doktorską, została opublikowana przez Wydawnictwo UMCS w czerwcu 2012 r.

Nominowani do Nagrody im. Jerzego Giedroycia

Nagroda im. Jerzego Giedroycia ufundowana jest przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Co roku wyróżniani są autorzy książek, którzy twórczo kontynuują przesłanie Redaktora lub prowadzą badania nad dziedzictwem paryskiej „Kultury”.

Nagroda została ustanowiona w 2001 r. przez Senat UMCS. Oprócz dyplomu laureat otrzymuje 20 tysięcy zł. Dotychczas prestiżową nagrodę otrzymali m.in. Daniel Beauvois, Andrzej Friszke, Aleksandra Hnatiuk, Paweł Machcewicz, Mariusz Mazur, Timothy Snyder.

29 maja 2012 r. Kapituła Nagrody spośród 17 zgłoszonych książek wyróżniła następujące publikacje:

- Piotr Filipkowski, *Historia mówiona i wojna. Doświadczenie obozu koncentracyjnego w perspektywie narracji biograficznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.

- Piotr Forecki, *Od Shoah do strachu. Spory o polsko-żydowską przeszłość i pamięć w debatach publicznych*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2010.

- Hans Hennig Hahn, *Stereotypy – tożsamość – konteksty. Studia nad polską i europejską historią*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2011.

- Natalia Jakowenko, *Druga strona lustra. Z historii wyobrażeń i idei na Ukrainie XVI–XVII wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010.

- Dariusz Kosiński, *Teatra polskie. Historie*, PWN, Warszawa 2010.

- Grzegorz Motyka, *Od rzezi wołyńskiej do akcji „Wisła”. Konflikt polsko-ukraiński 1943–1947*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2011.

- Andrzej Sakson, *Od Kłajpedy do Olsztyna. Współcześni mieszkańcy byłych Prus Wschodnich: Kraj Kłajpedzki, Obwód Kalinigradzki, Warmia i Mazury*, Instytut Zachodni, Poznań 2011.

Zwycięzca zostanie ogłoszony w październiku 2012 r. podczas in-

auguracji roku akademickiego na UMCS w Lublinie. Kapituła Nagrody przewodniczy Krzysztof Pomian, a w jej skład wchodzi m.in. Michał Głowiński, Iwona Hofman, Jerzy Kłoczowski, Andrzej Mencwel.

Mgr Justyna Maguś

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

Zjazd Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego

W dniach 23–26 września w Białymstoku odbył się Zjazd Katedr Prawa i Postępowania Administracyjnego. Zjazd zorganizowany został przez Katedrę Prawa Administracyjnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Katedrę Administracji Publicznej Wyższej Szkoły Administracji Publicznej im. Stanisława Staszica w Białymstoku oraz Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej. Zjazd odbył się pod hasłem „Kryzys Prawa Administracyjnego w Administracji Publicznej?”. Obrady odbywały się w czterech sekcjach tematycznych: jakoś prawa administracyjnego, inflacja prawa administracyjnego, poziom wykładni i stosowania prawa administracyjnego oraz wypierania prawa administracyjnego przez prawo cywilne. Referaty nadesłane na konferencję wydane zostały w czterech tomach. W konferencji wzięło udział ponad 260 osób z ośrodków naukowych w Polsce. UMCS reprezentowany był przez prof. zw. dr hab. Jana Szreniawskiego, prof. zw. dr hab. Mariana Zdyba, dr hab. Jerzego Stelmasiaka, prof. UMCS, dr hab. Janusza Niczyporuka, prof. UMCS, dr Emila Kruka oraz dr Piotra Szreniawskiego.

KONFERENCJA „POLSKA–EUROPA–ŚWIAT”

POŁĄCZONA Z JUBILEUSZEM
PROF. EDWARDA OLSZEWSKIEGO

Fot. Liliana Węgrzyn-Odrzoba

Dostojny Jubilat podczas uroczystości

W dniu 22 czerwca 2012 r. na Wydziale Politologii została zorganizowana konferencja naukowa „Polska – Europa – świat”. Jej inicjatorami byli pracownicy Zakładu Ruchów Politycznych pod kierunkiem prof. Marii Marczewskiej-Rytka, prodziekan Wydziału Politologii UMCS oraz prof. Stefana Stępnia. Spotkanie stało się okazją do świętowania Jubileuszu 70. rocznicy urodzin prof. Edwarda Olszewskiego, wieloletniego kierownika Zakładu Ruchów Politycznych UMCS. Profesor całe swoje życie zawodowe poświęcił pracy naukowej i dydaktycznej w uczelni wyższej. Jego dorobek naukowy jest imponujący. Obejmuje ponad 200 publikacji naukowych (artykułów, studiów, książek) oraz kilkadziesiąt haseł w encyklopediach i słownikach. Wybitne osiągnięcia na polu badawczym sytuują Profesora w gronie niekwestionowanych autorytetów w zakresie dziejów ruchu robotniczego w Polsce, współczesnych ruchów społecznych i politycznych, dziejów polskiej imigracji, w tym przede wszystkim w Skan-

dynawii, a także biografistyki polonijnej. Dostojny Jubilat jest również uznanym regionalistą, który część swoich badań naukowych poświęcił miastu Włodawa i powiatowi włodawskiemu, co zostało docenione przez lokalną społeczność. W 2003 r. prof. Edward Olszewski uzyskał zaszczytny tytuł Honorowego Obywatela Miasta Włodawa. Istotnym obszarem Jego działalności naukowej są również badania poświęcone kondycji polskiej politologii.

Profesor to wyjątkowy nauczyciel akademicki, wychowawca i mistrz dla kilku pokoleń politologów wykształconych w UMCS. Dostojny Jubilat zyskał ogromny autorytet w środowisku uniwersyteckim dzięki profesjonalizmowi, sumiennemu wykonywaniu powierzonych obowiązków, umiejętności dzielenia się swoją wiedzą i doświadczeniem, bezinteresownej życzliwości, wielkoduszości, ujmującej serdeczności i wspaniałemu poczuciu humoru. Profesor jest współtwórcą prężnego i znaczącego w Polsce ośrodka politologicznego. Świadczą o tym publikacje naukowe, pełnione funkcje (dyrektor Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych, prodzie-

kan Wydziału Politologii, kierownik Zakładu Ruchów Politycznych) oraz liczne grono wychowanków – absolwentów Wydziału Politologii UMCS. Pod Jego opieką merytoryczną wypromowanych zostało ponad 200 licencjatów, ponad 400 magistrów oraz 11 doktorów. W 2011 r. dr hab. Maria Marczeńska-Rytka, prof. nadzw. UMCS uzyskała tytuł naukowy profesora.

22 czerwca 2012 r. stanowił wielkie święto dla środowiska akademickiego UMCS. W tym dniu dziekan Wydziału Politologii oraz Komitet Organizacyjny Jubileuszu 70. rocznicy urodzin prof. Edwarda Olszewskiego zorganizowali uroczystość wręczenia Księgi Jubileuszowej Jemu ofiarowanej, na którą przybyło liczne grono profesorów z ośrodków politologicznych oraz szkół humanistycznych w Polsce, księża profesorowie z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, profesorowie z Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego UMCS, profesorowie z Wydziału Politologii UMCS, Jego Ekscelencja Abel, Arcybiskup Lubelski i Chełmski, prezes Wydawnictwa Adam Marszałek, konsul honorowy Ukrainy w Polsce, przyjaciele z lat

Fot. Liliana Węgrzyn-Odrzoba

Wręczenie Księgi Jubileuszowej dedykowanej prof. Edwardowi Olszewskiemu

szkolnych i studenckich, współpracownicy, wychowankowie i studenci.

W prezydium zasiedli rektor UMCS – prof. Andrzej Dąbrowski, dziekan Wydziału Politologii UMCS prof. Grzegorz Janusz oraz redaktorzy naukowcy Księgi Jubileuszowej: prof. Maria Marczevska-Rytko i prof. Stefan Stępień.

W przemówieniu rektor UMCS w imieniu własnym, Senatu oraz społeczności Uniwersytetu złożył Profesorowi gratulacje z okazji Jubileuszu. Podkreślił wagę Jego osiągnięć naukowych w dziedzinie nauk historycznych i nauk o polityce, ze szczególnym uwzględnieniem historii doktryn politycznych i prawnych, historii najnowszej, badań nad emigracją polską i Polonią oraz współczesnymi ruchami politycznymi. Z uznaniem odniósł się do wkładu Profesora w rozwój kadry naukowej i wyraził nadzieję na dalszą owocną współpracę Profesora z Uczelnią.

Dziekan Wydziału Politologii UMCS wygłosił laudację na cześć Dostojnego Jubilata. Przedstawił także życiorys Profesora z uwzględnieniem kolejnych etapów Jego kariery naukowej, tj. tytułu zawodowego magistra historii uzyskanego w 1966 r. na podstawie pracy „Bataliony Chłopskie w Podokręgu IVB”; stopnia doktora osiągniętego w 1972 r. za rozprawę „Początki władzy ludowej na Rzeszowszczyźnie (1944–1947)”; stopnia naukowego doktora habilitowanego zdobytego w 1979 r. za rozprawę „Polska Partia Robotnicza na Lubelszczyźnie 1942–1948”; tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych nadanego na podstawie oryginalnej, pierwszej w Polsce monografii „Emigracja polska w Danii 1893–1993”, Lublin 1993. W swoim wystąpieniu dziekan szczególnie zaakcentował „ewolucję i sukcesywne poszerzanie pola badawczego” przez Dostojnego Jubilata. Wskazał, że otwartość Edwarda Olszewskiego na nowe problemy badawcze przynosiła rezultaty w postaci krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych oraz licznych publikacji książkowych (w tym w języku angielskim).

Fot. Liliana Węgrzyn-Odzioła

Pamiątkowe zdjęcie z prof. Edwardem Olszewskim

Prof. Maria Marczevska-Rytko wraz z prof. Stefanem Stępnem wręczyli prof. Edwardowi Olszewskiemu Księgę Jubileuszową „Polska – Europa – świat. Prace politologiczne i historyczne”, która stanowi uhonorowanie Jego owocnej kariery akademickiej oraz wybitnych osiągnięć naukowych.

Mowy gratulacyjne na cześć prof. Olszewskiego wygłosili: prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych, dziekan Wydziału Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika prof. Roman Bäcker; prof. Andrzej Chodubski (Uniwersytet Gdański); pełnomocnik Komentanta Głównego Policji prof. Zbigniew Judycki; prof. Wiesław Bokajło (Uniwersytet Wrocławski); dziekan Wydziału Humanistycznego UMCS prof. Henryk Gmiterek; prof. Jan Jachymek – pierwszy dziekan Wydziału Politologii UMCS; prezes Wydawnictwa Adam Marszałek, doradca Rządu Chińskiego ds. Międzynarodowej Polityki Wydawniczej dr Adam Marszałek; prof. Wiesław Hładkiewicz (Uniwersytet Zielonogórski); konsul honorowy Ukrainy w Polsce Stanisław Adamiak.

Dr Krystyna Leszczyńska odczytała mowy i telegramy gratulacyjne. Ich autorzy wskazywali, że osiągnięcia naukowe Jubilata wyrażające się wartościowymi i nowatorskimi publikacjami, wystąpieniami na konferencjach, udziałem w pracach wielu towarzystw naukowych, zawsze cechowała uczciwość badawcza i rzetelność warsztatowa. Zasługi dla rozwoju politologii oraz najnowszej historii wpłynęły na kształtowanie świadomości politologicznej i historycznej. Serdeczny stosunek do ludzi, wielka życzliwość i wy-

soka kultura osobista zaowocowały wspianymi przyjaźniami.

Dostojny Jubilat podziękował gościom za przybycie. Wskazał na rolę i znaczenie wspólnoty akademickiej w Jego życiu: „Tak się złożyło, że była to dla mnie wspólnota życzliwa i sprzyjająca rozwojowi życiowemu i naukowemu – za co serdecznie dziękuję”. Szczególne wyrazy wdzięczności skierował do profesorów, nauczycieli i przyjaciół z Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego UMCS: Albina Koprukowaniaka, Wiesława Śladkowskiego, Ryszarda Szczygła (prorektora UMCS), Jana Lewandowskiego, Henryka Gmiterka, śp. Ryszarda Szaflika oraz profesorów i przyjaciół z Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, m.in.: Bronisława Pasierba, Andrzeja Antoszewskiego, Ryszarda Herbuta, Teresy Łoś-Nowak i Jerzego Juchnowskiego. „Wartością nieprzemijającą studiów w Instytucie Historii – powiedział Profesor – pozostały mi na zawsze metody badawcze, których stosowanie nie zwiedzie badacza na manowce.” „Natomiast przez Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego przeprowadzono mój wniosek profesorski”. Szczególne podziękowania zostały skierowane do wielu wybitnych uczonych i zarazem wielkich przyjaciół Dostojnego Jubilata, m.in.: Andrzeja Chodubskiego, księży profesorów Zygmunta Zielińskiego i Edwarda Walewandra, Romana Bäckera, Adama Marszałka. Na zakończenie swojego wystąpienia Dostojny Jubilat poprosił zebranych gości o zachowanie Go w dobrej pamięci o Nim.

Ad multos Annos, Drogi Panie Profesorze!

Dr Krystyna Leszczyńska
Dr Wojciech Ziętara

Fot. Wacław Kostko

JUBILEUSZ 70-LECIA URODZIN PROF. JANA MAZURA

W dniach 7–8 września 2012 r. w Centrum Języka Polskiego dla Polonii i Cudzoziemców UMCS w Lublinie odbyły się uroczyste obchody jubileuszu 70-lecia urodzin prof. dr. hab. Jana Mazura, wieloletniego pracownika UMCS i Dyrektora CJKP od początku istnienia tej placówki. Obchodom jubileuszowym towarzyszyła konferencja naukowa pt. „70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska, procesy, tendencje”, poświęcona problematyce rozwoju polszczyzny.

Uroczystości rozpoczęła sesja jubileuszowa, w której udział wzięło grono znakomitych gości z Warszawy, Lublina, Rzeszowa, a nawet z oceanu. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz UMCS z JM Rektorem prof. Stanisławem Michałowskim, który dokonał oficjalnego otwarcia spotkania. Towarzyszyli mu: Prorektor ds. Kształcenia prof. Barbara Hlibowicka-Węglarz, Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. Robert Liwiński oraz prof. Małgorzata Kar-

watowska, Prodziekan Wydziału Humanistycznego, Prodziekan Wydziału Politologii prof. Maria Marczeńska-Rytko, byli Dziekani Wydziału Humanistycznego – prof. Henryk Gmiterek, prof. Halina Pelcowa i prof. Marek Mądzik. Obecni byli bp Ryszard Karpiński, były delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Polonijnych wraz z ks. prof. Edwardem Walewandrem, byłym dyrektorem Instytutu Duszpasterstwa Polonijnego KUL i kierownikiem Katedry Pedagogiki KUL oraz ks. kan. Eugeniuszem Zarębińskim,

proboszczem par. św. Stanisława Męczennika, która jest parafią Jubilatą. Zaszczycili nas swoją obecnością Minister Tadeusz Sławewski – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, prof. Jolanta Szołno-Koguc – Wojewoda Lubelski, Sławomir Sosnowski – Zastępca Marszałka Województwa Lubelskiego, Monika Lipińska – Zastępca Prezydenta Lublina, Henryk Wolicki – Zastępca Prezydenta Rzeszowa, dr Bogusław Szymański – Dyrektora Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej MNiSW, prof. Stefan Pastuszka – były senator RP, były wiceminister MEN i Artur Kozłowski – dyrektor gabinetu marszałka Senatu RP Bogdana Borusewicz. Wśród gości obecni byli także prof. Władysław Kucharski – Dyrektor Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego, prof. Feliks Czyżewski – Dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej, prof. Jan Adamowski – Dyrektor Instytutu Kulturoznawstwa i prof. Janusz Golec – Dyrektor In-

Fot. Wacław Kostko

stytutu Germanistyki. Przyjechali do nas Profesorowie z całej Polski, a wśród nich prof. Jadwiga Puzyńska oraz prof. Władysław Miodunka, Przewodniczący Państwowej Komisji Poświadczania Języka Polskiego jako Obcego. Gościliśmy p. Edwarda Hacie – Wójta Gminy Potok Górny, rodzinnej gminy Jubilat, dr Dorotę Andrakę – Prezesa Centrali Polskich Szkół Doskształcających w Nowym Jorku, Medarda Masłowskiego – Prezesa Fundacji „Polskie Kresy Wschodnie – Dziedzictwo i Pamięć”, Urszulę Sajkowską – Prezesa Fundacji Nauki Języków Obcych „Lingua Mundi”, Dyrektora seniora Zespołu Tańca Ludowego UMCS Stanisława Leszczyńskiego, Mariusza Grudnia – Dyrektora Domu Polonii w Rzeszowie, Prezesa lubelskiego oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Ryszarda Gajewskiego oraz Dyrektora Domu Polonii w Lublinie Dariusza Śladeckiego, Prezesa Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej Krystynę Romer-Patyrę, Koleżanki i Kolegów, Przyjaciół z różnych okresów życia Jubilata. Obecni byli Członkowie Rady Programowej naszego Centrum, byli i obecni Pracownicy CJKP, studenci i doktoranci prof. J. Mazura, a także przedstawiciele mediów. Niezwykle ważnymi Gośćmi byli członkowie Rodziny Profesora z okolic rodzinnej Dąbrówki, Lublina i zza granicy.

Profesor Maria Wojtak przedstawiła sylwetkę Jubilata, po czym nastąpił wzruszający moment składania życzeń i gratulacji. Wspominano zasługi i osiągnięcia Profesora oraz wspólne doświadczenia zawodowe, towarzyskie i rodzinne. Z okazji Jubileuszu prof. Mazur odebrał Medal Pamiątkowy Województwa Lubelskiego, Medal Prezydenta Miasta Lublina i Medal za Zasługi dla Ruchu Studenckiego.

Wielu z Gości, którym obowiązki zawodowe uniemożliwiły uczestniczenie w naszych obchodach, przysłało na ręce prof. Mazura listy gratulacyjne i okolicznościowe życzenia. Dr Anna Trębska-Kern-

Fot. Włodzisław Kostko

topf i mgr Jacek Brzeziński odczytali pisma gratulacyjne, które nadeszły m.in. od: Ministra Macieja Klimczaka – Podsekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, Henryka Wujca – Doradca Prezydenta RP, Anny Boguckiej-Skowrońskiej – Sędziego Trybunału Stanu, ks. prał. Stanisława Budynia – Rektora Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech, Katarzyny Mieczkowskiej-Czeraniak – Zastępcy Prezydenta Lublina, prof. Jerzego Tredera – Kierownika Zakładu Historii Języka Polskiego, Dialektologii i Onomastyki Uniwersytetu Gdańskiego oraz Dziekanów Wydziału Polonistyki UW – prof. Stanisława Dubisza i prof. Zbigniewa Grenia, a także od przedstawicieli władz państwowych, instytucji i przedsiębiorstw oraz konsulów i profesorów.

Po przyjęciu gratulacji i życzeń głos zabrał szanowny Jubilat prof. Jan Mazur, który przedstawił swoje

refleksje i wspomnienia z różnych okresów swojego życia i pracy. Podziękował serdecznie wszystkim, którzy towarzyszyli Mu przez te lata i którzy przyczynili się do osiągniętych przez niego sukcesów.

Życzymy Panu Profesorowi wielu kolejnych lat owocnej pracy, uwieńczonej sukcesami równie imponującymi jak dotychczasowe. Życzymy radości w codziennym życiu, życzliwości otoczenia i spełnienia nowych marzeń! Życzymy zdrowia oraz szczęścia osobistego i rodzinnego, a także zadowolenia z osiągnięć swoich uczniów! Dziękujemy Panie Profesorze za inspirację, wsparcie i pomoc, za wszystko, co Pan Profesor dla nas robił przez te wszystkie lata!

Wszystkim Gościom serdecznie dziękujemy za przybycie i uświetnienie naszych uroczystości swą obecnością.

Anna Dunin-Dudkowska

Fot. Włodzisław Kostko

PORTRET PROF. JANA MAZURA

Nie po raz pierwszy przychodzi mi przedstawiać sylwetkę prof. Jana Mazura, jednak obecny jubileusz stwarza nowe ramy dla portretu uczonego, oryginalnego organizatora życia uniwersyteckiego, nieprzeciętnego nauczyciela akademickiego, ambasadora polskiej kultury i języka polskiego, postaci wyrazistej i nietuzinkowej.

70 lat to dla mężczyzny czas dojrzałej doskonałości otwierający nowe, obiecujące perspektywy – CZAS POMYŚLNY. Profesor Jan Mazur ma z czego być dumny i ma na czym budować gmach swojej – i nie tylko swojej – przyszłości. Metafora drogi jako koncept porządkujący wywód narzuca się w tych okolicznościach z nieodpartą mocą. Ulegam więc tej sile z nadzieją, że w skojarzeniach szczegółowych uda mi się odnaleźć najbardziej stosowne środki kreślące wizerunek Jubilata.

Droga życia Jana Mazura zaczyna się w mrocznym czasie wojennym w podbiłgorajskiej wsi Dąbrówka. Jej odcinek dziecięcy i młodzieńczy może być nazwany wyboistą i krętą ścieżką, prowadzącą jednak w szerszy świat. Czas to był trudny, ale miejsca piękne, pozwalające zaszczyć w duszy wrażliwość na uroki krajobrazu, szacunek dla pracy, poczucie humoru i umiejętność zabawy. Wędrowanie tą ścieżką otwierało horyzonty kultury chłopskiej, tradycyjnych i trwałych wartości w niej zakorzenionych, umiłowanie mowy przodków. Uczyło ciekawości świata i chęci wyrwania się gdzieś dalej.

Dla Jana Mazura owo gdzieś dalej oznaczało najpierw Biłgoraj i naukę w szkole średniej, a potem Lublin i studia na filologii polskiej UMCS. Od tego czasu Lublin stał się prawdziwą życiową przystanią i do dziś jest miejscem bytowania Jubilata. Dom, rodzina, praca – to wszystko jest trwale ułożone w mieście,

Fot. Wacław Korko

Prof. Jan Mazur

któremu peryferyjne położenie nie przeszkadza w pełnieniu roli centrum nauki i kultury.

Lubelskie opłotki – choć umiłowane – nie zatrzymały, nadal nie zatrzymują i nie ograniczają prof. Jana Mazura. Po doktoracie uzyskanym na macierzystym uniwersytecie przyszło Mu bowiem zmienić miejsce pracy i diametralnie odmienić formy działalności. Prawie 13 lat trwał pobyt dr. Mazura na uniwersytetach niemieckich – w Bonn i Bambergu – gdzie był najpierw lektorem języka polskiego, a potem profesorem slawistyki łączącym dydaktykę z różnorodnymi zadaniami badawczymi. Powrót do Lublina wiązał się z uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego (1987) i kolejnymi awansami, rozpoczętymi otrzymaniem tytułu profesora w 1993 r.

Jako profesor (od 2000 r. profesor zwyczajny) nasz Jubilat okazał i okazuje rozliczne talenta naukowe, organizacyjne i dydaktyczne. Koncentrują się one wokół utworzonego w 1991 r. Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS. Pełniąc nieprzerwanie funkcję dyrektora tej placówki, prof. Mazur czyni ze swej drogi życiowej wspaniałą arterię, wypełnioną pracą, pasją i wyobraźnią pociągającą zarówno współpracowników, jak i licznych – praktycznie z całego świata – słuchaczy kilku typów studiów, jakie Centrum, stale poszerzając ofertę dydaktyczną, organizuje.

Jubilat jest ponadto znanym i cionym pracownikiem Instytutu Filologii Polskiej, a w szczególności Zakładu Historii Języka Polskiego i Dialektologii, służącym wiedzą studentom polonistyki, a koleżeńskim wsparciem, rzecz można „mądrością serca”, pracownikom.

Skupienie, trwałość, harmonia – to jedna strona życiowego medalu Profesora, drugą stanowi poszerzanie, ruch, zmienność – i miejsca, i form aktywności. Wrażliwość na potrzeby innych, troska o warunki edukacji zaowocowały przede wszystkim nowym gmachem Centrum (jest to duma Jubilata i rezultat niemałych Jego osobistych trudów). Zaowocowały też przybliżeniem do słuchaczy i umiejscowieniem niektórych form działalności edukacyjnej blisko studentów, a więc w Nowym Jorku i Chicago.

Koncentracja i twórcze rozproszenie – to antynomiczne ramy wszelkiej aktywności Jubilata.

Oczko w głowie – CJKP skupia liczne grono pracowników oddanych zarówno działalności dydaktycznej, jak propagowaniu wiedzy o języku oraz kulturze polskiej, a także badaniom naukowym. Jest dzięki temu wyróżniającym się, znanym i cenionym składnikiem w strukturze Uniwersytetu, ale też placówką, która wykracza poza kręgi akademickie, ponieważ organizuje imprezy otwarte dla społeczności miasta, ożywiając i dowartościowując polską kulturę prezentowaną na tle innych kultur. Nic więc dziwnego, że Dyrektor Centrum był odznaczany nie tylko medalami w kraju i za granicą (w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski), lecz otrzymał w 2010 r. medal „Zasłużony dla UMCS”. Z inicjatywy i dzięki wieloaspektowemu zaangażowaniu swego Dyrektora i Jego współpracowników CJKP organizuje cykliczne konferencje poświęcone problematyce glottodydaktycznej oraz zagadnieniom szeroko ujmowanej komunikacji. Prowadzi też ożywioną działalność wydawniczą skoncentrowaną w dwóch seriach: „Kształcenie Polaków ze Wschodu” oraz „Język. Kultura. Społeczeństwo”.

Mowa ojczysta to główny przedmiot zainteresowań Jubilata. Koncentracja w tym przypadku oznacza po pierwsze skupienie na gwarze – mowie dzieciństwa, mowie najbliższych, mowie ojców i dziadów, po drugie opracowanie podstawowych wyznaczników mowy potocznej, bliskiej przez zakres użycia i funkcje, rozpatrywanej jednak na tle słowiańskim, po trzecie syntezę dziejów języka polskiego przeznaczoną dla cudzoziemców, po czwarte problematykę nauczania języka polskiego jako obcego.

Koncentracja w badaniach to także względna stabilizacja metodologiczna osiągnięta w ramach kilku dyscyplin językoznawczych: dialektologii, gramatyki tekstu (szerzej tekstologii), historii języka, glottodydaktyki. W każdej z tych dziedzin prof.

Mazur odnajduje własne miejsce i uzupełniając wcześniejsze badania, mówi własnym głosem. W dialektologii jako fonolog i gramatyk, w tekstologii jako gramatyk oraz lingwista kontrastywny, w historii języka jako lingwista integralny, w glottodydaktyce i w kwestiach polityki językowej zaś jako praktyk.

Zakresy kolejnych rodzajów i przejawów koncentracji są, ja widać, formą zakreślania horyzontów wspomnianych twórczych rozproszeń. Na wizerunek prof. Jana Mazura badacza składa się bogaty dorobek publikacyjny, złożony z monografii, syntez, podręcznika, artykułów i rozpraw, prac redakcyjnych i popularyzatorskich. Koloru dodają mu nie tylko zmieniające się zakresy i przedmioty badań, lecz także rola pioniera w podejmowaniu zadań badawczych. Jest bowiem prof. Mazur jednym z filarów prężnego obecnie środowiska lingwistów UMCS. Był za osiągnięcia w pracy badawczej nagradzany wielokrotnie przez rektorów Uczelni oraz dwa razy uhonorowany nagrodą ministra.

Wielobarwną paletę tworzą różnorodne formy działalności dydaktycznej Jana Mazura. Na polskich i zagranicznych uczelniach prowadził i prowadzi zajęcia z kilku przedmiotów prezentujących współczesność oraz dzieje języka polskiego na tle słowiańskim. Pod kierunkiem Profesora powstało ponad 200 prac licencjackich i magisterskich oraz 15 rozpraw doktorskich.

Występuje w roli eksperta, przygotowując liczne recenzje prac doktorskich i habilitacji oraz wniosków o profesurę, a także recenzje wydawnicze. Stale jest do części wymienionych zadań powoływany przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych. Dopelnieniem tej działalności jest praca w Komitecie Badań Polonii PAN (1993–1999), Komisji Kultury Języka PAN (1996–2002), Komisji Dydaktycznej Rady Języka Polskiego (1999–2002).

Od 1998 r. prof. Mazur pełni w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego funkcję przewodni-

czego Zespołu do Spraw Kształcenia i Kwalifikowania Lektorów Języka Polskiego jako Obcego w Zagranicznych Ośrodkach Akademickich, a od 2004 r. jest członkiem Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego.

Poza struktury uniwersyteckie sięga ponadto działalność prof. Mazura w Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” (w l. 2003–2005 w roli wiceprezesa zarządu, a od 2005 r. w roli wiceprzewodniczącego Rady Krajowej stowarzyszenia).

Duch niespokojny, zawsze czynny i zajęty, poszukujący nowych wyzwań naukowych, niełatwych problemów badawczych, skupiony na gramatycznym aspekcie języka, lecz otwarty na jego komunikacyjne zastosowania i osadzenie w kulturze, miłośnik polszczyzny, znawca jej głównego nurtu i wielu cennych, prawie zapomnianych zakamarków oraz współczesnych zawirowań, metodologiczny nowator i pionier, a także współtwórca osiągnięć naukowych znakomitego grona wybitnych lubelskich językoznawców, polonista i sławista, propagator wiedzy o języku ojczystym i wytrwały jego obrońca, dla którego, jak rzekłby Wyspiański, „Die Sonne nie tak świeci jak słońce”, mistrz i nauczyciel, cierpliwie i dalekowzrocznie wspomagający naukową działalność swych licznych uczniów, znakomity uczony i wspañy kolega, życzliwie nastawiony do wszystkich, którzy znajdą się w orbicie Jego aktywności dydaktycznej lub badawczej, wizjoner, który nie tylko swój uniwersytet widzi ogromnym – to z pewnością nie wszystkie składniki bogatego i wielobarwnego wizerunku Jubilata – spełnionego jako człowiek, ojciec, dziadek i jako nauczyciel akademicki – autorytet, mistrz i przewodnik.

„Wszelka, mój bracie – powiada Goethe – teoria jest szara. Zielone zaś jest życia drzewo złote”. Drogi Jubilate – niech pięknieje teoria (nie wszelka, lecz Twoja), niech się złoci drzewo życia.

Maria Wojtak

Fot. Wacław Kostko

KONFERENCJA „70 LAT WSPÓŁCZESNEJ POLSZCZYZNY. ZJAWISKA, PROCESY, TENDENCJE”

W dniach 7–8 września 2012 r. w ramach obchodów jubileuszu 70-lecia urodzin prof. Jana Mazura zorganizowana została w Kazimierzu Dolnym międzynarodowa konferencja naukowa „70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska, procesy, tendencje”. Obrady otworzył wykład prof. Jadwigi Puzyniny pt. „Wartości w kulturze polskiej ostatniego 70-lecia”. Następnie odbyły się sesje prowadzone w formie dyskusji panelowych, skoncentrowanych wokół następujących zagadnień: System języka polskiego w 70-leciu; Style i odmiany języka polskiego ostatniego 70-lecia; Historia i kultura języka polskiego ostatnich 70 lat; Język polski jako obcy w ostatnim 70-leciu.

Wystąpienia przygotowali wybitni znawcy omawianych zagadnień z różnych ośrodków akademickich w całej Polsce. Prof. Stanisław Gajda z Uniwersytetu Opolskiego snuł wizję polszczyzny 2050 w kontekście polskiej polityki językowej. Prof. Bronisław Rocławski z Uniwersytetu Gdańskiego scharakteryzował przemiany w sferze fonetyki i fonologii polskiej w okresie 70-lecia. Kwestie składni i szyku polszczyzny omawiał prof. Maciej Grochowski z UMK w Toruniu, zaś prof. Robert Mrózek z UŚ wypowiedział się na temat nazewnictwa w ostatnim 70-leciu. Prof. Ryszard Tokarski podzielił się swoimi obserwacjami na temat językowego obrazu świata odzwierciedlonego w polszczyźnie ostatnich 70 lat.

Prof. Maria Wojtak z UMCS mówiła na temat tendencji rozwojowych w języku religijnym w tym okresie, zaś prof. Halina Pelcowa z UMCS pokazała dynamikę zmian w polskich gwarach i dialektach 70-lecia. Prof. Jolanta Tambor z UŚ zapoznała słuchaczy ze specyficzną sytuacją etnolektu śląskiego, a prof. Urszula Żydek-Bednarczuk, także z UŚ zaprezentowała tajniki komunikacji internetowej. Prof. Bożena

Ostromięcka-Frączak z UŁ omówiła zmiany w nagłówkach prasowych w omawianym okresie.

Referat prof. Bogdana Walczaka z UAM w Poznaniu pokazał polszczyznę czasów okupacji. Prof. Kazimierz Ożóg z Uniwersytetu Rzeszowskiego zaprezentował podstawowe cechy polskiej etykiety w 70-leciu, zaś dr Katarzyna Kłosińska z UW scharakteryzowała polski język polityki po 1989 r. Prof. Jerzy Podracki

Fot. Wacław Kostko

mówił o dawnej i współczesnej normie na przykładzie szyku wybranych leksemów polskich, a prof. Elżbieta Awramiuk z Uniwersytetu w Białymstoku omówiła zmiany w pisowni polskiej. Dużo radości wywołało wystąpienie prof. Doroty Brzozowskiej, pokazującej stereotypy w polskich dowcipach 70-lecia. Prof. Aleksander Kiklewicz z UWM omówił polskie dyskursy współczesności i zależności między językiem a kontekstem. Prof. Stanisław Dubisz przedstawił sytuację języka polskiego poza granicami kraju w 70-leciu, zaś prof. Władysław Miodunka omówił polszczyznę jako język obcy i drugi w tym okresie. Dr Dorota Andraka z CPSD w Nowym Jorku omówiła polskie szkolnictwo w USA.

Konferencja dostarczyła uczestnikom wielu cennych informacji i podsumowań na temat rozmaitych aspektów rozwoju języka polskiego w okresie ostatniego 70-lecia. Stała się punktem wyjścia do dyskusji nt. tendencji rozwojowych i przyszłości polszczyzny, a także źródłem inspiracji do dalszych badań i analiz. Tom pokonferencyjny, będący tomem jubileuszowym prof. Jana Mazura, będzie stanowił kompendium wiedzy o języku polskim w omawianym okresie, a adresowany jest do językoznawców, studentów i miłośników języka polskiego. Obok wystąpień referentów znajdują się w nim także teksty osób, które planowały przyjazd na konferencję, lecz nie mogły w niej uczestniczyć. Swoje artykuły, dedykowane prof. Mazurowi, przysłali nam m.in. prof. Teresa Skubalanka, prof. Władysław Lubaś, prof. Jerzy Bralczyk, prof. Halina Zgółkowa i prof. Tadeusz Zgółka, prof. Andrzej Markowski, prof. Jan Miodek, prof. Jerzy Treder, prof. Anna Dąbrowska, prof. Barbara Kudra, prof. Anna Pajdzińska, dr hab. Paweł Nowak i dr Piotr Krzyżanowski. W tomie jubileuszowym znajdują się również teksty pracowników CJKP: dr Anny Dunin-Dudkowskiej, dr Małgorzaty Rzeszutko-Iwan, dr Katarzyny Sobstyl i dr. Bartłomieja Maliszewskiego.

Anna Dunin-Dudkowska

ODSZEDŁ OSTATNI Z MUSZKIETERÓW

W słoneczny poniedziałek, 24 września 2012 r. odprowadziliśmy na miejsce wiecznego spoczynku doczesne szczątki prof. dr. hab. Jerzego Okulicza-Kozaryna (1931–2012) z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Ciasne alejki cmentarza na Powązkach wypełnił szczerze tłum przyjaciół, kolegów i uczniów Profesora, o którym powszechnie mówiono nie inaczej, jak „Mistrz”.

prof. dr hab. Jerzy Okulicz-Kozaryn

Był jedną z największych postaci polskiej i europejskiej archeologii, pionierem w wielu zakresach naukowej działalności, a za największe Jego dzieło uznaje się stworzenie nowoczesnych badań kultur bałtyjskich. Specjalizował się w dziejach okresu rzymskiego i wędrowek ludów. Rozkopał wiele niezwykle interesujących stanowisk archeologicznych, które stały się podstawowymi odniesieniami dla innych badań, że wspomnę tylko te opublikowane niedawno: z Nowinki i z Weklic.

Był uosobieniem życzliwości, pogody ducha, wrażliwości nie tylko naukowej, ale również tej zwyczajnie ludzkiej. Miał rzadko spotykany dar budowania w dyskusjach poczucia partnerstwa – i wtedy znikwały bariery wieku oraz tytuły naukowe. Jego spokojny, z lekka przyciszony głos elektryzował słuchaczy i napi-

nał uwagę. Był nieustannie „podpowiadający” – nigdy nie zdarzyło się, by po Jego „czy mógłbym Ci coś podpowiedzieć?”, nie zostało zasiane ziarno nowego pomysłu, idei, rozwiązania.

Miała polska archeologia swego czasu Trzech Muszkieterów: prof. Kazimierza Godłowskiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr. Ryszarda Wołągiewicza z Muzeum Narodowego w Szczecinie i właśnie prof. Jerzego Okulicza-Kozaryna. Odszedł ostatni z nich. Pozostawili po sobie uporządkowaną archeologię okresu rzymskiego, dziesiątki kontynuatorów swoich przełomowych pomysłów i... nieprawdopodobną pustkę.

Należę do grona tych szczęśliwców, którzy słuchali ich gorących dyskusji, podziwiali erudycję i naukową odwagę. Jestem przekonany, że bez ich udziału moja kariera, ale i kariery wielu koleżanek i kolegów potoczyłyby się zupełnie innymi torami.

Profesor Jerzy Okulicz-Kozaryn mówił o sobie, że jest wprost namiętym kibicem lubelskiej archeologii. Gościliśmy Go po wielokroć na naszych konferencjach, szukaliśmy u Niego wsparcia i pomocy przy wychodzeniu z wielu zakrętów. Osobiście zawdzięczam Mu tzw. super recenzję habilitacji i recenzję dorobku do tytułu profesorskiego. Miałem też zaszczyt zwracać się do Niego po imieniu. Dlatego mogę napisać – Jurku – będzie nam Ciebie brakowało, ale zostawiłeś nam tyle, że pamięć o Tobie zastąpi wszystkie pomniki, jakie można by Ci wystawić. Śpij spokojnie.

Andrzej Kokowski

Dr M. Makarska-Białokoz oraz dr A. Gładysz-Płaska z prof. M. Uçarem i jego studentkami w laboratorium chemicznym

Fot. Archiwum M. Makarskiej-Białokoz

AFYONKARAHISAR CZARNA TWIERDZA OPIUM, CZYLI Z WIZYTĄ U KSIĘŻNICZKI AMIDALI

 Hotelowa restauracja tętni życiem. Pogłos rozmów miesza się z płaczem dzieci, gdzieś w rogu słychać brzęk tłuczonej szklanki, a nad stołami unoszą się kuszące zapachy świeżej kawy i słodkich bułeczek. Przy stołach siedzą ojcowie rodzin w kolorowych koszulach i kobiety, zakryte od stóp do głów długimi chałatami. Tylko odkryte twarze spokojnie i z godnością przeżywają kolejne kęsy śniadania. Mężczyźni prowadzą długie rozmowy, kobiety zazwyczaj milczą. Ojcowie zaganiają swoje dzieci do jedzenia, pocieszają lub uciszają wrzeszczące maluchy, kobiety, nie okazując uczuć, patrzą najczęściej w swoje talerze. Oglądam ten niecodzienny spektakl, starając się nie przekroczyć granicy przyzwoitości. Powoli popijając kawę, zastanawiam się, czy te grube płaszcze nie są zbyt ciężkie na czerwcowe upały. I nagle wchodzi ona – szczupła, wysoka, piękna, w perfekcyjnie dobranym stroju. Ale najbardziej fantastycznie wygląda jej fryzura – sploty długich

i czarnych zapewne włosów ułożone w olbrzymią konstrukcję kryją się pod elegancką chustą, dobraną kolorystycznie do wyszukanego makijażu. Kobieta, jak księżniczka Amidala z Gwiezdných Wojen, kroczy godnie przez całą salę, świadoma swojej wartości i zainteresowania, jakie budzi w moich oczach. Z zaciekawieniem, ale i z pewną obawą, przenoszę się do zupełnie innego wymiaru.

W dniach 17–23 czerwca 2012 r., na zaproszenie prof. Mustafy Uçara (Faculty of Arts and Sciences, Department of Chemistry), dr Magdalena Makarska-Białokoz oraz dr Agnieszka Gładysz-Płaska z Zakładu Chemii Nieorganicznej UMCS odwiedziły Afyon Kocatepe University w Turcji, prezentując cykl wykładów dotyczących naturalnych i syntetycznych glinokrzemianów – „Application of zeolites in the study of porphyrin systems” (dr M. Makarska-Białokoz) oraz „The use of natural red clay for toxic ions removal” (dr A. Gładysz-Płaska).

Afyon Kocatepe University to młoda, bo założona zaledwie 20 lat temu uczelnia (3 lipca 1992 r.), która jest jedną z prężniej działających instytucji naukowych w tym kraju. Na 12 wydziałach oraz w 15 kolegiach zawodowych tego uniwersytetu wykształcenie zdobyło już około 80 tys. absolwentów, a obecnie ponad 30 tys. studentów każdego dnia zapelnia wyłożone marmurem korytarze i nowoczesne pracownie. Przestronne pomieszczenia uniwersytetu oraz funkcjonalnie zaprojektowane laboratoria, wyposażone dzięki realizacji grantów i współpracy z przemysłem w nowoczesną aparaturę badawczą, zdają się zapraszać do zdobywania wiedzy i prowadzenia eksperymentów. Władze uczelni starają się zachęcać młodych ludzi do studiowania w Afyon Kocatepe University, proponując studentom pomoc socjalną, możliwość korzystania ze stołówki oraz nowoczesnie wyposażonego kampusu, a także zachęcając do udziału w wymianie studenckiej w ramach programu Erasmus, m.in. z UMCS, oferując w ten sposób możliwość zdobycia doświadczenia naukowego oraz przygotowywania prac magisterskich na zaprzyjaźnionych uczelniach.

Mimo aktywnego życia uniwersyteckiego, toczącego się kilka kilometrów od centrum, sam Afyon (tur. opium) wydaje się jednak mało związany z nowoczesnymi osiągnięciami nauki. Miasto, położone w zachodniej części Turcji, na Wyżynie Anatolijskiej, którego pełna nazwa, zatwierdzona przez parlament turecki w 2004 r., brzmi Afyonkarahisar, czyli Czarna Twierdza Opium, znane jest już od czasów starożytnych. Jego ciekawa, choć burzliwa historia, sięga do czasów Hetytów – ludu, który około XVII w. p.n.e. stworzył potężne państwo w centrum Anatolii. Główną atrakcją turystyczną Afyonu są ruiny górującej nad miastem cytadeli, wzniesionej na czarnej wulkanicznej skale 201 m powyżej miasta. Szczyt skały był ufortyfikowany od niepamiętnych czasów – Hetyci znali to miej-

Fot. Archiwum M. Makarskiej-Białkoż

Główny budynek Afyon Kocatepe University

sce pod nazwą Hapanuwa. Obecna budowla pochodzi jednak z okresu seldżuckiego, kiedy miasto, zwane wcześniej przez Greków Akroinon lub Nikopolis, przyjęło nazwę Kara Hissar („czarna twierdza”). Jedy-
nym sposobem na zwiedzenie groź-
nie wyglądających ruin, położo-
nych, wydawać by się mogło, na
olbrzymim wulkanie, jest wspi-
naczką po 700 stopniach wiodą-
cych na szczyt skały. W czasie upału
taka wycieczka jest dużym wyzwa-
niem dla turystów, dlatego naj-
lepiej wyruszyć na zwiedzanie o za-
chodzie słońca, kiedy czerwone
i złote refleksy podświetlają wul-
kaniczne skały pokryte szarozie-
lonymi porostami, wiatr wydyma
turecką flagę, osadzoną na masz-
cie w najwyższym punkcie cyta-
deli, a nad mozaiką rdzawych do-
mów najstarszej dzielnicy Afyonu
unosi się zawodząca pieśń muezina,
wzywającego do wieczornej modli-
twy. Wrażenia i widoki z położonej
prawie w chmurach „czarnej twier-
dzy” są bezcenne. Kto wie, może
to „doświadczenie” można będzie
powtórzyć, bo według lokalnej le-
gendy, kto raz zdobędzie szczyt cy-
tadeli, ten musi w niedługim cza-
sie tutaj powrócić.

Duże wrażenie robi też Muzeum
Archeologiczne, prezentujące hi-
storię regionu na podstawie wielu
interesujących eksponatów. Naj-
ciekawszy chyba jest dziedziniec

budynku, gdzie pomiędzy zielo-
nymi drzewkami oblepionymi doj-
rzewającymi morelami można zo-
baczyć szczątki rzeźb, nagrobków
i naczyń, służących w dawnych cza-
sach do pochówku. Zwiedzając mia-
sto, warto też zwrócić uwagę na za-
bytkowe seldżuckie i otomańskie
meczety, podkreślające religijność
mieszkańców Afyonu.

Obecnie około dwustutysięczny
Afyonkarahisar jest ośrodkiem le-
galnej uprawy maku, uprawianego
zresztą na tych terenach od stuleci,
a wykorzystywanego głównie do
celów medycznych (morfina). Mia-
sto znane jest z przemysłu cemen-
towego i wysokiej jakości białego

marmuru, wydobywanego w kil-
kuset okolicznych kamieniołomach.
Słynie też z ostrych kielbasek *su-
cuk*, tureckich słodczy zwanymi *lo-
kum*, a także ze szczególnie słodkiej
śmietany, czyli *kajmaku*, używanej
przy wyrobie deserów, która pro-
dukowana jest z mleka dawanego
przez „szczęśliwe” krowy, karmione
podobno makową słomą. Ostat-
nio doceniono też położenie geo-
termalne Afyonu, budując kolejne
ekskluzywne hotele z basenami wy-
pełnionymi wodami termalnymi,
przyciągające tysiące ludzi, którzy
całymi rodzinami przyjeżdżają tu
kurować różnego typu dolegliwo-
ści zdrowotne.

Gospodarze Wydziału Chemicz-
nego w Afyon Kocatepe Univer-
sity nie pozwalają nam się nudzić.
Zwiedzamy kilkanaście laborato-
riów chemicznych, uczestniczymy
w obronie pracy magisterskiej, pro-
wadzimy naukowe dyskusje, po-
równujemy metody kształcenia na
naszych uczelniach, wreszcie – sta-
ramy się promować UMCS. Nasi
nowi znajomi z takim zapałem opo-
wiadają o chemii i o swojej pracy na
uczelni, że powoli zaczynam się za-
stanawiać, czy starcza im jeszcze
czasu na życie „poza” uniwersyte-
tem. Moje obawy są jednak bezpod-
stawne – prof. Mustafa Uçar z dumą
pokazuje nam ciekawe zakątki swo-
jego miasta, a żeby lepiej przybliżyć ▶

Fot. Archiwum M. Makarskiej-Białkoż

Górzyste tereny środkowej Anatolii – na pierwszym planie plantacja *Papa-
ver somniferum* L. (maku lekarskiego)

Ruiny *opium black castle* w Afyonie z perspektywy żaby – do pokonania została jeszcze połowa z 700 schodków wiodących na szczyt

nam Turcję, zaprasza nawet na wycieczkę do Eskişehir, gdzie oprócz uroczego deptaku w centrum miasta, ciągnącego się nad spiętą azurowymi mostami rzeką, pokazuje nam kolejny uniwersytet.

Anadolu University w Eskişehir to jedna z lepszych i bogatszych uczelni w kraju, założona w 1958 r., która może się pochwalić kilkunastoma świetnie prosperującymi wydziałami, pięknym kampusem, a przede wszystkim prawie 2 milionami studentów! Ponad połowa z nich to tzw. „television students”, którzy kształcą się za pośrednictwem Internetu, korzystając z płatnych kursów prowadzonych przez wyspecjalizowane grono naukowców i odbywając raz w roku zjazdy na macierzystej uczelni. Taka forma nauki sprawdza się zwłaszcza na obszarach słabiej zaludnionej centralnej i wschodniej Turcji, gdzie młodzi ludzie mają utrudniony dostęp do wielkich aglomeracji zachodniej części kraju. Studenci zdobywają wykształcenie, nie wychodząc ze swojego domu, a płatne kursy internetowe pozwalają Anadolu University na w miarę komfortową egzystencję, bez wiecznej troski o rządowe dotacje. Rozwiązanie genialne i na pewno godne pozazdroszczenia!

Afyon od czasów starożytnych leży na skrzyżowaniu ważnych szla-

ków komunikacyjnych i handlowych – w połowie drogi między Izmir i Ankarą oraz Stambułem i Antalyą. Dlatego temat drogi i podróżowania w sposób naturalny wpisuje się w codzienne życie mieszkańców środkowej Anatolii. Pełna wrażeń po zwiedzaniu Eskişehir oglądam świat zza szyby samochodu. Wyjeżdżamy z miasta, mijamy przedmieścia i nagle... nie ma już nic. Tylko asfalt drogi i krajobrazy migające za szybą. Ani miast, ani wiosek, ludzi, fabryk, nic. Przemierzamy pustkowia Anatolii, olbrzymie tereny, w większości suche, surowe, takie... pierwotne. Ze zdziwieniem zauważam, że kolejne kilometry rozwijającej się przede mną autostrady nasuwają wciąż nowe skojarzenia z widzianymi już przecież wcześniej obrazami. Mijamy wysuszone stepy Teksasu, pagórki Suwalszczyzny, wyżę trawiaste Połony Bieszczadzkie, kosodrzewinę w Tatrach, a wreszcie kamienne góry Atlas w Tunezji. Eskalacja wysokości, coraz mniej roślinności, coraz więcej słońca i kamieni. Wjeżdżamy na przełęcz, z której widać już niekiedy zagubionym wśród traw Afyonem.

Turcja to kraina kontrastów. Z jednej strony, według oficjalnych źródeł w Stambule mieszka 14 mln ludzi (nieoficjalnie 20 mln), a w Ankarze 5 mln, z drugiej zaś godzinami

można przemierzać puste przestrzenie. Kraj ten jest jednym z największych eksporterów minerałów, posiada olbrzymie złoża boru i sepiolitu, co jednak nie wpływa znacząco na podwyższenie stopy życiowej przeciętnego mieszkańca. Ludzie, po bliższym poznaniu, okazują się przyjaźni i gościnni, mają duże poczucie humoru i ciekawość świata, a przecież na pierwszy rzut oka zasłonięte postacie większości kobiet i ostre spojrzenia mężczyzn nie zawsze stawiają Europejczyka w komfortowej sytuacji. Czasem trudno nam zrozumieć pewne zachowania czy nakazy religijne tureckiego społeczeństwa, ale może właśnie dzięki temu stają się one tak interesujące. Warto poznawać innych ludzi, ich korzenie i tradycje, bo w konfrontacji z naszym bagażem historii i osobistych doświadczeń pozwalają lepiej zrozumieć. Zrozumieć świat i... siebie.

Długa droga do domu nieco mnie rozleniwia. Przemykam oczy i jeszcze raz przewijam taśmę swojej pamięci do fragmentu opatrzonego napisem – Anatolia. Widzę małe domki, zagubione gdzieś pomiędzy skałami, w otoczeniu plantacji maku. Te domki są jak klocki LEGO, układane z pasją ręką mojej córki na zielonym dywanie w salonie. Są takie ładne, ale wystarczy jeden ruch jej dłoni, żeby skomplikowane budowle zostały zmiecione z powierzchni, a dywan pozostaje nietknięty, jak puste równiny środkowej Anatolii. Gdy zamknę oczy, widzę majestatyczne góry w świetle zachodzącego słońca, łacie stadko kóz i słyszę głos w mojej głowie, szepczący coraz ciszej: „przyroda”, „przestrzeń”, „potęga”. Zasypiam.

**Magdalena
Makarska-Białokoz**

Dr Agnieszka Gładysz-Płaska i dr Magdalena Makarska-Białokoz (w ramach programu Teaching Staff Mobility, LLP Erasmus Programme) z Zakładu Chemii Nieorganicznej w dniach 17–23 czerwca 2012 r. odwiedziły Afyon Kocatepe University w Turcji. Celem wizyty była wymiana doświadczeń dydaktycznych oraz nawiązanie współpracy naukowej ze środowiskiem chemicznym odwiedzanej uczelni.

PROFESORSKI ODCZYT DLA MŁODZIEŻY Z WISZNIC

20 czerwca 2012 r. w Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Zawadzkiego w Wisznicach wystąpił z odczytem prof. dr hab. Jan Orłowski, były prodziekan Wydziału Humanistycznego UMCS i dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej. W spotkaniu uczestniczyli również: obecny dyrektor IFS UMCS prof. dr hab. Feliks Czyżewski oraz dr Leszek Mikrut z Zakładu Glotodydaktyki Języków Słowiańskich IFS. Instytut reprezentowany przez tych pracowników od kilku już lat roztacza w zakresie języka rosyjskiego patronat naukowy nad wisznickim liceum, którego absolwenci coraz częściej wstępują w poczet słuchaczy kierunków prowadzonych przez Instytut Filologii Słowiańskiej.

Młodzież i grono pedagogiczne LO w Wisznicach z zainteresowaniem wysłuchali tekstu poświęconego dziedzictwu polskiej kultury w poezji rosyjskiej. Prof. Jan Orłowski, wybitny specjalista z zakresu literaturoznawstwa słowiańskiego, który od wielu lat zajmuje się problematyką wzajemnego przenikania się nie tylko literatur wschodniej Słowiańszczyzny, ale także innych obszarów kultury, historią kontaktów literackich, z pasją wielkiego badacza przekazywał zebranym rezultaty swych dociekań naukowych. Niezbyt często spotykana wśród prelegentów umiejętność wyłuskiwania najbardziej znaczących faktów z nieprzebranych głębin literackich otchłani i dostosowywania języka oraz stylu wypowiedzi do poziomu wiedzy i obszaru zainteresowań nieukształtowanego jeszcze słuchacza pozwala prof. J. Orłowskiemu na zjednywanie sobie wiernych odbiorców i uzyskiwanie tego, co najważniejsze w przypadku odczytów dla starszej młodzieży – niewymuszonej ciszy w audytorium, jednoznacznie świadczącej o autentycznym zainteresowaniu publiczności.

Poczynając od zaprezentowania sztandarowej dla wzajemnych związków kulturowych Polaków i Rosjan przyjaźni pomiędzy koryfeuszami naszych ojczystych literatur – Adamem Mickiewiczem a Aleksandrem Puszkinem – prelegent odniósł się następnie do w postrzegania w kulturze rosyjskiej dorobku literackiego Henryka Sienkiewicza i twórczości muzycznej Fryderyka Chopina, akcentując fakt, iż w rosyjskojęzycznych realiach kultura Kraju Nadwiślańskiego zawsze była postrzegana bardzo pozytywnie, a niekiedy nawet doceniana bardziej niż nad Wisłą. Dominantą kompozycyjną zaś prof. Jan Orłowski uczynił poezję współczesnego rosyjskiego poety polskiego pochodzenia – Jana Bernarda.

Zgromadzeni mieli możliwość zapoznania się z wybranymi, tematycznie związanymi z problematyką odczytu pozycjami książkowymi autorstwa prelegenta, a także zadawania mu pytań. Młodzież najbardziej interesowała kwestia kart trudnych, ale pięknych zarazem i posiadających wielowiekowe tradycje stosunków polsko-rosyjskich. Profesor Orłowski, odpowiadając na pytania, nawiązał nawet do tak aktualnych spraw, jak finały Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012. Ale największym zainteresowaniem cieszyły się wyjaśnienia dotyczące istoty tzw. „duszy rosyjskiej”, bez zrozumienia istoty której, jak zaznaczył autor odczytu, percepcja narodu rosyjskiego zawsze będzie obciążona pewną dozą błędów.

Na zakończenie krótkiego pobytu delegacji IFS UMCS wszyscy zebrani wysłuchali krótkiego koncertu zespołu wokalnego licealistek, a także zwiedzili izbę pamięci Liceum Ogólnokształcącego im. Władysława Zawadzkiego w Wisznicach.

Dr Leszek Mikrut
Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS

Pracownicy CNiCJO podczas Pikniku Naukowego

CNICJO NA LFN

Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS po raz pierwszy wzięło udział w IX Lubelskim Festiwalu Nauki 2012, prezentując swoją ofertę zarówno podczas Pikniku na Placu Litewskim, jak również podczas licznych wykładów i warsztatów.

CNiCJO UMCS zgłosiło w sumie 33 projekty, plasując się tym samym w ścisłej czołówce uczestników IX LFN. Prezentacje jednostki cieszyły się dużym zainteresowaniem dzieci, młodzieży i dorosłych, gromadząc wielu chętnych do wzięcia udziału w konkursach i zabawach językowych z nagrodami.

W części artystycznej Pikniku LFN wystąpiła śpiewająca w różnych językach światowe przeboje mgr Wiesława Jakubiak, lektor języka łacińskiego w CNiCJO.

Małgorzata Gajewska

Występ mgr Wiesławy Jakubiak

Po raz kolejny w Jodłowej – niewielkiej wsi na Podkarpaciu w powiecie dębickim, której istnienie w 1354 r. usankcjonował prawem magdeburskim król Kazimierz Wielki, 12 maja 2012 r. wyznaczili sobie spotkanie naukowcy z południowo-wschodniej Polski. Motyw przewodni ich rozważań koncentrował się wokół zagadnienia: „Jodłowa i okolice na tle literatury oraz języka XVI–XVIII wieku”.

Obrady. Od prawej prelegenci z UMCS: dr Leszek Mikrut i prof. Feliks Czyżewski

II SYMPOZJUM NAUKOWE W ZABYTKOWYM XVII-WIECZNYM KOŚCIELE

Organizatorami spotkania były Parafia Jodłowa oraz Urząd Gminy Jodłowa. Patronat naukowy nad symposium objął reprezentowany przez dyrektora prof. dr. hab. Feliksa Czyżewskiego – Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS, zaś niekonwencjonalnym miejscem obrad stał się zabytkowy modrzewiowy kościół pw. św. Stanisława BM z końca lat 70. XVII w. Ta zabytkowa świątynia otoczona kręgiem starych lip, będących pomnikami przyrody, jest jedynym w kraju Sanktuarium Dzieciątka Jezus. W ten sposób uświetnione zostały Dni Stanisławowskie, organizowane cyklicznie w Jodłowej, niewielkiej wsi założonej w połowie XII w. przez kmieci Bolesława Wstydlwego.

Obradom poświęconym 400. rocznicy powstania „Peregrynacji dziadowskiej” przewodniczył ks. dr hab. Ireneusz Stolarczyk z Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Akcja tego niewielkiego stosunkowo utworu z kręgu literatury sowizdrzalskiej rozgrywa się właśnie w Jodłowej, ale jego narracja przenosi odbiorcę również do innych pobliskich miejscowości Pogórza Ciężkowickiego.

Kościół w Jodłowej

Prelegenci koncentrowali się zatem na Jodłowej jako scenie i tle zarazem „Peregrynacji dziadowskiej” (ks. dr Julian Kapłon), na fenomenie dobroczynności jej mieszkańców na przestrzeni wieków (dr Danuta Pustelak, Uniwersytet Rzeszowski), na obiekcie cmentarza jako znaku kultury (prof. dr hab. Feliks Czyżewski, UMCS), aby następnie przejść do dywagacji na temat Januariusza Sowizraliusa, czyli tajemniczego plebejskiego autora rozpatrywanego utworu, występującego również pod innymi znanymi ówczesnie pseudonimami (ks. prof. dr hab. Bogdan Stanaszek, UP JP II). Podsumowanie tematyczne nastąpiło w referacie poświęconym literackiej inicjacji Jodłowej w sowizdrzalskim epizodzie sprzed czterech wieków (dr Leszek Mikrut, UMCS).

Obrady uświetnił koncert „Muzyki dawnej” Wacława z Szamotuł w wykonaniu Chóru Sanktuarijnego w Jodłowej oraz Koło Teatralne, działające przy miejscowym liceum ogólnokształcącym, które zaprezentowało fragmenty sztuki scenicznej, skomponowanej na motywach staropolskiego utworu dziejącego się nad lokalną rzeczką Jodłówką, pt. „Peregrynacja dziadowska”. Goście Dni Stanisławowskich wzięli również udział w otwarciu sali wystawowej, gdzie zaprezentowano wyroby miejscowych rękodzielników i sędziwej 90-letniej malarki Zofii Warzechy.

Prężnie działający proboszcz miejscowej parafii ks. Zenon Tomasik wraz z bardzo zaangażowanym w działalność na rzecz gminy wójtem Robertem Muchą przewidują wydanie drukiem materiałów pokonferencyjnych, a w swych planach mają już tematy jodłowskich sympozjów na kilka kolejnych lat. A najbliższe z nich poświęcone będzie Świętemu Stanisławowi Biskupowi i Męczennikowi.

Dr Leszek Mikrut
*Instytut Filologii
Słowiańskiej UMCS*

Fot. Archiwum M. Marczewskiej-Rytka

Uczestnicy Kongresu IPSA

ŚWIATOWY KONGRES IPSA W MADRYCIE

 Kongres International Political Science Association (IPSA) to najważniejsze wydarzenie w życiu naukowym środowiska politologicznego. O randze wydarzenia świadczą m.in. liczba uczestników, reprezentowanych państw i organizowanych sesji. IPSA została powołana do życia pod auspicjami UNESCO w roku 1949. Zrzesza 52 członków zbiorowych (narodowe i regionalne towarzystwa nauk politycznych), 110 instytucji związanych z naukami politycznymi oraz ponad 3600 członków indywidualnych z całego świata. Od 1980 r. IPSA wydaje czasopismo naukowe „International Political Science Review”. Oprócz tego IPSA publikuje abstrakty z poszczególnych Kongresów: „International Political Science Abstracts”. Inne publikacje to „IPSA Portal” i „Participation”.

Dotychczas Kongresy IPSA odbywały się co trzy lata, od tego roku będą organizowane co dwa lata. Liczba uczestników oraz krajów biorących udział w spotkaniach IPSA z roku na rok stale rośnie.

Kongres w Madrycie zgromadził rekordową liczbę uczestników – ok. 3000 osób z 84 krajów. Temat przewodni zawierał się w tytule: *Reshaping Power, Shifting Boundaries*. Uznano, że w globalizującym się świecie mamy do czynienia z rekonfiguracją w obrębie władzy za-

równy w skali globalnej, jak i lokalnej. Wskazano m.in. na takie czynniki zmian, jak: pojawienie się nowych graczy na globalnej scenie politycznej (np. G-20, BRIC); kryzys finansowy; zmiany klimatu; transnarodowe formy organizacji (EU, Mercosur); kwestie tożsamości wewnątrz państw narodowych; zwiększająca się rola korporacji oraz organizacji pozarządowych; w obszarze życia społecznego problemy płci oraz roli rodziny; podziały religijne ewoluujące w główną oś konfliktu społecznego i politycznego; nieadekwatność modelu westfalskiego do sprostania wyzwaniom współczesnego świata. Wprawdzie podkreślono, że państwo narodowe nadal pozostaje głównym nośnikiem władzy w kontekście wyborów, prowadzonej polityki czy negocjacji międzynarodowych. Jednakowoż pojawiły się nowe wyzwania: terytorium i władza przestały być bezpośrednio ze sobą powiązane, a granice i podziały są zmienne. Wymieniono podziały geograficzne, społeczne, kulturowe, religijne oraz ekonomiczne. Są one postrzegane jako wyraz władzy, a to rodzi problemy natury normatywnej (m.in. dotyczące sprawiedliwości). Badacze podjęli próbę przededefiniowania pojęcia władzy i jej związków z takimi pojęciami jak: legitymizacja, suwerenność czy zarządzanie na poziomie globalnym i lokalnym.

W sumie zorganizowano ponad 600 paneli, które odbywały się w Universidad Complutense de Madrid, największym uniwersytecie Hiszpanii i jednym z najstarszych w świecie. Obrady zorganizowano w ramach sesji plenarnych, sześciu sekcji tematycznych (polityka i instytucje polityczne w ujęciu porównawczym; płeć, religia, tożsamość; ekonomia polityczna; stosunki międzynarodowe; zachowania polityczne; teoria polityki; polityka publiczna), sesji przedkongresowych (społeczne ruchy kobiet; opinia publiczna w ujęciu porównawczym; wybory polityczne), sesji komitetów badawczych (m.in. elity polityczne, integracja europejska, demokracja elektroniczna, nauka i polityka, geografia polityczna i kulturowa, komunikowanie polityczne, siły zbrojne i społeczeństwo, prawa człowieka, filozofia polityczna, władza polityczna, geopolityka, religia i polityka), sesji organizacji lokalnych oraz sesji specjalnych.

Polskę reprezentowała ponad 30-osobowa delegacja. Prof. Teresa Sasińska-Klas weszła w skład Komitetu Wykonawczego IPSA. Prestiżową funkcję przewodniczącej komitetu badawczego „Socjalizacja polityczna i edukacja (RC21)” objęła na trzyletnią kadencję prof. Maria Marczeńska-Rytka reprezentująca Wydział Politologii UMCS.

W ramach sesji komitetu badawczego „Elity polityczne (RC02)”, kierowanej przez prof. Heinricha Besta z Uniwersytetu w Jenie, prof. M. Marczeńska-Rytka wygłosiła referat „*Friends of the People and Their Political Institutions*”. Obradom panelu przewodniczył prof. Miguel Jerez-Mir z Uniwersytetu w Granadzie, a funkcję dyskutanta/recenzenta pełnił przewodniczący komitetu badawczego. Prof. M. Marczeńska-Rytka przewodniczyła także wraz z prof. Larsem Monsenem z Uniwersytetu w Lillehammer sesji „Democracy and Education in the 21st Century”.

Kolejny, XXIII Kongres IPSA planowany jest w Montrealu w 2014 r.

Prof. dr hab. Maria Marczeńska-Rytka

FRANK WILCZEK DOKTOREM HONOROWYM UMCS

Urodzony w 1951 r. Frank¹ Anthony Wilczek dorastał w Queens na peryferiach Nowego Jorku, wychowywany w polsko-włoskiej rodzinie, od kilku już pokoleń zakorzenionej w Ameryce. Tradycje polskie były w niej bardzo silne, nie tylko dzięki babce Franciszce Żyburze² z podkarpackich Babic, ale i dziadkowi Janowi, który jako ochotnik zza oceanu zaciągnął się do Armii Hallera i walczył z bolszewikami w 1920 r. W Noblowskiej autobiografii pisze, że właśnie w tej tradycji dopatruje się najgłębiej zakorzenionych inspiracji swojej formacji intelektualnej³. A także w wychowaniu katolickim, pociągającym młody umysł – jak wyznaje – wielkimi dramatami i stojącym za porządkiem świata tajemniczym, boskim planem stworzenia. Mimo że pod wpływem lektur Bertranda Russella i studiów stracił wiarę w konwencjonalnym sensie, to jednak nieocenione źródło jego poszukiwań twórczych tkwiło zawsze w egzystencjalnie bolesnym odzyskiwaniu „utraconego sensu, celu i znaczenia”.

Prof. Wiesław Kamiński wygłasza laudację dla prof. Franka Wilczka

Intelektualne predyspozycje umożliwiły przyspieszoną edukację szkolną i rozpoczętą w wieku 16 lat edukację uniwersytecką na Chicagowskiej Alma Mater, zakończoną stopniem licencjusza w zakresie matematyki. Później był Princeton, magisterium z matematyki i tu, na tej uczelni, studia doktoranckie z fizyki, odbywane pod kierunkiem młodego także mentora prof. Davida Grossa. Decyzja zaangażowania się w badania jednego z czterech fundamentalnych oddziaływań – oddziaływania silnego była najbrzemienniejsza dla kariery wówczas 21-letniego Franka Wilczka. Dokonał w ich trakcie fundamentalnego postępu w opisie takich oddziaływań, odkrywając swobodę asymptotyczną kwarków, za co otrzymał po prawie 30 latach w 2004 r. Nagrodę Nobla.

Jego aktywność badawcza objęła różne rozwinięcia chromodynamiki kwantowej (teorii sił silnych), wprowadził nazwę aksjony i badał rolę tych cząstek będących hipotetycznym składnikiem materii ciemnej, a także zaproponował nowego typu statystykę kwantową dla cząstek „obojujących” – enionów (anyonów), dopełniających menażerię fermionów,

podlegających statystyce Fermiego-Diracka, i bozonów, stosujących się do statystyki Bosego-Einsteina. Wiele mu zawdzięcza także kolorowe nadprzewodnictwo materii kwarkowej, zastosowania fizyki cząstek elementarnych w kosmologii, fizyka fazy skondensowanej oraz badania materii kwarkowej przy ultra wysokich temperaturach i gęstościach, a także kwantowa teoria czarnych dziur. Aktywność ta zawarła się w olbrzymim dorobku obejmującym setki artykułów, w prowadzeniu badań fizycznych w licznych ośrodkach rozproszonych po całym świecie. Wystarczy wspomnieć Centrum Fizyki Teoretycznej w MIT (Cambridge, USA), Instytut Badań Zaawansowanych Princeton, Instytut Fizyki Teoretycznej na Uniwersytecie Kalifornijskim w Santa Barbara, Nordycki Instytut Fizyki Teoretycznej (NORDITA, Dania), Centrum Badań Naukowych w Valdivii (Chile), Uniwersytet Oxfordzki (Anglia) oraz setki wykładów w ośrodkach naukowych USA i Europy. Widowym znakiem estymy, jaką cieszy się Frank Wilczek w społeczności naukowej świata, przekonanej o jego roli nie do przecenienia w obszarze badań fizycznych, są

Fot. Aneta Sliwińska

liczne, wybitne wyróżnienia: Medal Diracka (1994, Włochy), Medal Lorentza (2002, Holandia), Medal Pamiątkowy Uniwersytetu Karola (2003, Czechy), Medal Michelsona-Morleya (USA), Nagroda Lilienfelda (2003, USA), Nagroda Europejskiego Towarzystwa Fizycznego w dziedzinie wysokich energii i fizyki cząstek (2003), Nagroda Naukowa Króla Faisala (2005, Arabia Saudyjska), Nagroda Juliusa Wessa (2008, Niemcy). Powołały go w poczet swoich członków: Narodowa Akademia Nauk (USA), Amerykańska Akademia Sztuki i Nauki, Amerykańskie Towarzystwo Filozoficzne, Królewska Holenderska Akademia Sztuki i Nauki, Polska Akademia Umiejętności. Uniwersytet w Montrealu (2001), Uniwersytet Clark (2007), Stanowy Uniwersytet Ohio (2008) oraz Uniwersytet Jagielloński (2012) przyznały mu godność doktora *honoris causa*. Senat UMCS podjął uchwałę o nadaniu mu tego wyróżnienia w czerwcu 2008 r. Dzięki przychylności nowej ekipy rektorskiej ceremonialna część aktu i wręczenie dyplomu miały miejsce 17 września 2012 r.

W laudacji, którą miałem ogromny zaszczyt wygłosić jako przypisany promotor, charakteryzując osobowość kreowanego doktora honorowego, podkreślałem wybitną pozycję Franka jako myśliciela renesansowej zupełnie miary. Składa się na to nie tylko wielka i różnorodna twórczość naukowa, ale również stała obecność w telewizji i prasie, setki audycji, wywiadów i wykładów publicznych, dotyczących najgłębszych problemów współczesnej fizyki, współczesnej nauki i jej kontekstu filozoficznego. Obdarzony niezwykłą charyzmą, trafiający do zróżnicowanego odbiorcy, jest także autorem bestsellerów popularyzujących fizykę. Dwie z takich książek zostały przetłumaczone na język polski. W *poszukiwaniu harmonii*, subtelnym traktacie napisanym wspólnie z żoną Betsy Devine, wprowadza czytelnika w burzliwą,

Prof. Stefan Korczak odczytuje akt nadania doktoratu *honoris causa*

pełną paradoksów i wewnętrznych sprzeczności historię dwudziestowiecznych badań fizycznych, w fascynującą rewolucję naukową związaną z poszerzeniem naszego poznania na niewyobrażalne skale makro- i mikroświata. Używając eterycznej analogii z procesem komponowania, gdy w natłoku akordów, współbrzmień, tematów i wariacji geniusz kompozytora dokonuje niepowtarzalnej, ale artystycznie odkrywczej syntezy w doskonałą formę zjawiskowej symfonii, autorzy dokonują niezwykłej analizy tego dziejącego się na oczach obecnego pokolenia procesu, fundamentem którego są „wszechwładne” symetrie, ukryte paradoksalnie pod całą migotliwą zmiennością realnego świata. Nie mam wątpliwości, że książka ta to swoisty hymn składany w hołdzie harmonii zamkniętej w pandektach Stwórcy, którą dostrzegają w akcie iluminacji olśnione oczy odkrywcy, co podkreślał z emfazą u zarania nauki współczesnej Kepler. Nie zaskakuje, że stała się ona książką roku „New York Timesa”.

Zakorzenie w kulturze europejskiej jest naturalną inspiracją tytułu drugiej z przełożonych książek Franka Wilczka, gdyż *Nieznosna lekkość bytu* Milana Kundery, traktująca „o wielu sprawach, ale najważniejsza jest w niej chyba próba doszukania się prawidłowości i znaczenia w pozornie przypadkowym, dziwnym i czasami okrutnym świecie, w którym żyjemy”, stała się impulsem do zrozu-

Prof. Frank Wilczek

mienie struktury „uznośnionego” świata. Był staję się dla autora „nie tylko znośny, ale wręcz magiczny – i czarowny”. Nie mogło więc być inaczej: książka musiała zostać zatytułowana *Lekkość bytu*. I tu znowu ostatnie ćwierćwiecze fizyki ukazywane jest jako czas najradzykalniejszych zmian w pojmowaniu mechanizmów rzeczywistości, jako brzemienisty okres poszukiwania Graala fizyki, teorii wszystkiego. Frank Wilczek, jeden z najwybitniejszych fizyków naszych czasów przyjmuje tu rolę przewodnika po meandrach i próbach stworzenia jednolitej koncepcji zdumiewającego nas coraz bardziej Wszechświata. Oczekiwania fizyków na wyłonienie się wielkiej jedni bytu określono w jednej z re-

cenzi książki jako oczekiwanie na nowego Darwina fizyki, a samą *Lekkość bytu* porównano wprawdzie nie do *O pochodzeniu gatunków*, ale do poprzedzającej ją *Podróży na okręcie „Beagle”*. Frank Wilczek jest przygotowany jak rzadko który żyjący fizyk, by nie tylko ze swadą opisywać i śmiało analizować rysującą się ideę unifikacji, ale także dotrzeć do jej wyjaśnienia. „Pokazałem wam mój ulubiony kamień, najładniejszą muszlę i nieodkryty ocean” – pisał kończąc *Lekkość bytu*. Nie mam wątpliwości, że Frank Wilczek po owym oceanie z fantazją i z powodzeniem żegluguje.

W swojej lekcji doktorskiej Frank Wilczek podjął erudycyjny temat *Ludzkiego wymiaru nauki*. Przedstawił w niej refleksje odnoszące się do kulturowych implikacji nauki, koncentrując się na nowych perspektywach i wyzwaniach towarzyszących rozwojowi nauki. Zwrócił uwagę, że często trudno w takich analizach zdobyć się na rygorystyczną jednoznaczność. „Czy szkice fantazyjnych technicznych projektów Leonarda da Vinci są nauką czy sztuką, a może i jednym i drugim, albo żadnym z nich?” – pytał wcale nie retorycznie. Dopiero bowiem rozmyta, ruchoma granica pomiędzy nauką a nie-nauką jest interesująca i fascynująca, mimo iż istota nauki leży w znojnym trudzie sięgania po zrozumienie istoty świata fizycznego. W takiej perspektywie twórczość naukowca człowieka odróżnia się zdecydowanie od wielkości ludzkiego działania podporządkowanego celowi panowania nad tym, co dzieje się w ludzkim umyśle. Sprzężenie zwrotne zamknięte w dychotomii: aspekty praktyczne inspirujące naukę i praktyka, która z kolei wpływała na naukę, napędzane było greką ciekawością i dążeniem do harmonii. Sztuka, religia, polityka i psychologia stosowana stały się tylko zewnętrznymi znakami tego procesu, fascynującego dialogu między umysłem a materią. Dzięki

wiekom tego dyskursu odkryliśmy, że umysł i materia posługują się wspólnym językiem, zupełnie fascynującym i dziwnym zarazem, językiem matematyki. Obecnie zwarty i koherentny system praw fizycznych, wyrażony za pomocą eleganckich równań matematycznych, opisuje w pełni, czym jest materia i jak się ona zachowuje w tak odległych warunkach, jakie spotykamy w biologii, chemii, inżynierii, astrofizyce i w kosmologii, a rejestrowane rozbieżności z nim są albo tak małe, albo zachodzą w tak ekstremalnych warunkach, że praktyczne zastosowanie Systemu nie może być kwestionowane. Umożliwia to współczesnemu człowiekowi „rzeźbienie” materii w sposób nieograniczony, formowanie produktów, „które jeszcze naszym dziadkom wydawałyby się magiczne”, a sztuka zyskała nieoczekiwane nowe formy wyrazu. Mimo to wciąż czekamy na malarzy i grafików, którzy zobrazowaliby rzeczywistość powszechnego świata kwantowego w sposób przemawiający bezpośrednio do naszych zmysłów.

Mówiąc o ludzkim wymiarze nauki, Frank nie mógł pominąć kontekstu transcendentnego twórczości naukowej. „Wielu wielkich fizyków i astronomów, łącznie z Kopernikiem, Galileuszem, Keplerem, Newtonem, Faradayem i Maxwellem, było głęboko religijnych. Traktowali oni swoje badania świata fizycznego jako poznawanie dzieł Boga, a przez to Jego natury.” Niestety, często ich dokonania były odrzucane lub wręcz prześladowane przez ortodoksyjne struktury kościołów. „Powód tych napięć i konfliktów – mówił Doktor Honorowy – ma głębokie źródło. Kiedy nauka była w stanie oferować jedynie wrywkowe wyjaśnienie rzeczywistości, naturalne było stosowanie przez ludzi tych samych schematów myślenia, których używali na co dzień, próbując zrozumieć świat fizyczny. Opierali się na intuicji wynikającej z doświadczenia i obserwacji ludz-

kiej woli, ludzkiego działania i poczucia sprawiedliwości. Niektóre z tych wczesnych prób zrozumienia fizycznego świata mieszały się z wiedzą religijną i tworzyły nowe dogmaty. Cierpliwe badania i doświadczenia nauczyły nas, [...], że skuteczniejsze i bardziej odpowiednie idee służące do opisu świata fizycznego wywodzą się z wyrafinowanej matematyki. [...] W duchu Kopernika, Galileusza, Keplera, Newtona, Faradaya i Maxwella powinniśmy przyjąć tę »nieodgodność« jako dar. Jest to okazja do rozwoju naszych umysłów i uczenia się bezpośrednio z uniwersalnego źródła jak działa Bóg.”

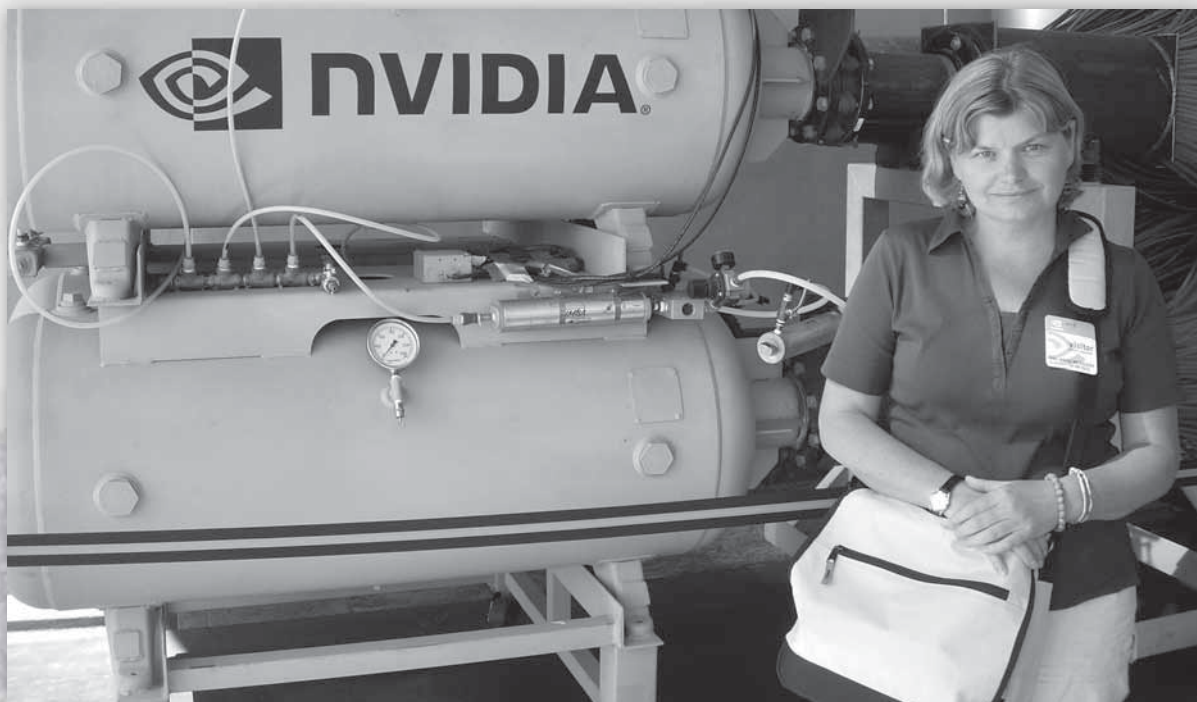
Doktorat honorowy dla Franka Wilczka spiął symbolicznie czasy tworzenia naszego Uniwersytetu z jego obecną dojrzałością. Pierwsi otrzymali w 1950 r. tę najwyższą godność akademicką naszej Alma Mater, jeszcze u zarania wejścia fizyki w mikrokosmos jądra atomowego i cząstek elementarnych, córka i zięć naszej Patronki, noblistki Irena i Fryderyk Joliot-Curie. Wrześniowa ceremonia, odległa o półwiecze z okładem, wyróżniała znowu laureata Nagrody Nobla, fizyka o polskich korzeniach, buszującego po już oswojonym przez siebie tamtym mikrokosmosie.

Wiesław Andrzej Kamiński

1. Notabene: ojciec Noblisty nosił również imię Franciszek (Frank), a babka nosiła imię Franciszka.

2. Pisał w jednym z listów: „Mam wiele szczęśliwych wspomnień związanych z moją babcią. Była ona bardzo energiczną i stanowczą kobietą, która uwielbiała gromadzić swoją rodzinę wokół stołu z polskimi tradycyjnymi potrawami. Moimi ulubionym przysmakami były polskie pierogi i kiełbaski”. Za: Piotr Haszyn (www.spbabice.edu.pl)

3. „Wilczek is after all not an Anglo-Saxon or Spanish name. This is the name of my grandfather Jan. He was a soldier in General Haller's Army and fought during WWI for Poland's liberation... My grandmother Franciszka was a guardian of polishness. As much as she could she tried to convey this to her grandchildren mostly in the form of songs. From my mom's side we had Italian influences. Hence I'm a mixed product, strongly rooted in European culture and tradition. I'm proud of it.” Z wywiadu Waldemara Piaseckiego dla „Przeglądu”.

Fot. Archiwum Amy Jrosz-Wilkolazkiej

Autorka w siedzibie NVIDIA

Z UMCS DO DOLINY KRZEMOWEJ

Myszę, że dla wielu osób Dolina Krzemowa jest hasłem budzącym podziw. Skąd bierze się potencjał tego miejsca? Dlaczego jest takie wyjątkowe i skuteczne? Dlaczego właśnie Dolina Krzemowa jest miejscem, z którego pochodzą przedmioty zmieniające świat?

Microsoft, Google, Facebook, Hewlett-Packard, Intel to tylko kilka spośród ponad sześciu tysięcy firm funkcjonujących na przestrzeni 300 mil kwadratowych w słonecznej Kalifornii. Wyruszając 28 kwietnia 2012 r. w swoją ponad dwumiesięczną podróż do Stanów Zjednoczonych, nawet nie zdawałam sobie sprawy, że uda mi się odwiedzić wiele z nich. Było to możliwe dzięki programowi stażowo-szkoleniowemu „TOP 500 Innovators – Science, Management, Commercialization”, dedykowanemu wybitnym młodym naukowcom i innowatorom nauki. Program jest w całości finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i jak można przeczytać

na stronach Ministerstwa, jest „to największy w historii program szkoleniowy dla osób zajmujących się badaniami naukowymi i komercjalizacją ich wyników”. Do drugiej

edycji zgłosiło się aż 235 kandydatów z wyższych uczelni, instytutów badawczych, instytutów PAN i centrów transferu technologii w całej Polsce. Po formalnej ocenie wniosków, 158 kandydatów zaproszono na rozmowy kwalifikacyjne w języku angielskim, w których oceniano dotychczasowe sukcesy komercjalizacyjne, innowacyjność podejmowanych projektów, ale też ▶

Fot. Archiwum Amy Jrosz-Wilkolazkiej

Grupa TOP500 40.2 przed siedzibą firmy Plug and Play Tech Center

Fot. w tle: niesamowity Grand Kanion

Fot. Archiwum Anny Jarosz, Wilkołazkiej

Podcienia i palmy kampusu Uniwersytetu Stanforda

zdolności komunikacyjne i znajomość języka obcego.

Za mną trudne eliminacje do drugiej edycji programu, a przede mną dwumiesięczny staż na Uniwersytecie Stanforda i oczywiście ogromne oczekiwania i obawy. Czy wystarczą dwa miesiące, aby się czegoś nauczyć, aby zmienić myślenie o swoich badaniach naukowych, o możliwości ich komercjalizacji? Czy uda mi się „zarazić wirusem innowacyjności”, jak mówili koledzy z pierwszej edycji programu? Po blisko 19 godzinach lotu z przesiadką w Chicago rozpoczęłam swoją niesamowitą i niezapomnianą przygodę. Co najbardziej będę pamiętała?

Na pewno nie zapomnę specyficznej atmosfery panującej w kampusie Uniwersytetu Stanforda. Niesamowita architektura, na którą składają się kamienne budynki z podcieniami, liczne alejki i place, niesamowita zie-

leń, ogromna rzesza studentów z całego świata i atmosfera, można by rzec, piknikowo-naukowa. Na każdym kroku można było spotkać miejsca, gdzie studenci mogli swobodnie dyskutować, przygotowywać się do zajęć, pracować na swoich laptopach, a nawet wypoczywać na licznych ławeczkach wśród wszechobecnych palm czy też leniuchować na wygodnych poduchach. Według słów prof. Piotra Moncarza, który był opiekunem naszej grupy, do gabinetu rektora Uniwersytetu można wejść bezpośrednio z podcieni. Rektor jest nie tylko naukowcem, ale dbając o finanse uczelni, pozyskuje sponsorów, przede wszystkim swoich absolwentów. Obserwując studentów i wykładowców, naprawdę nie widać wielkiej różnicy w ubiorze jednych i drugich. Nie ma tutaj krawatów i garniturów, wszędzie czuć wiedzę na najwyższym światowym poziomie, a wśród absolwentów

Uniwersytetu Stanforda jest 17 noblistów i założycieli takich firm jak Google, Facebook czy Dropbox.

Drugą rzeczą, która mnie zainspirowała, jest interaktywna forma prowadzonych zajęć, podczas których dominuje dyskusja i praca w grupach. Wiele z nich dotyczyło rozwoju kompetencji miękkich takich jak komunikatywność, kreatywność, praca w grupie, budowanie zespołu, zarządzanie czasem i zadaniami do wykonania. Dla mnie najciekawszymi zajęciami były warsztaty w *dSchool* czyli Szkole Projektowania, gdzie mogłam zapoznać się z ideą *design thinking*. Zajęcia te bardzo wyraźnie uświadomiły mi, jak bardzo ważny jest projektowy styl pracy, praca w grupie, szczególnie interdyscyplinarnej, i jak ważne jest poznanie oczekiwań ostatecznego użytkownika naszego produktu. W ramach tych zajęć uczestniczyliśmy w prezentacjach prac zaliczeniowych studentów, którzy przez rok pracowali nad swoimi projektami, stosując metodę *design thinking*. Samochody słoneczne testowane na pustyniach Nevady, program umożliwiający inteligentne używanie programów telewizyjnych, nowy program nawigacyjny czy też program komputerowy rozpoznający nasze pismo – to tylko kilka z tych projektów. Działanie według idei *design thinking* tak bardzo mnie zainteresowało, że praca zaliczeniowa, którą wykonałam wraz z innymi, nosi tytuł „Introduction to Design Thinking” i będzie wykorzystana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego do propagowania idei pracy polskich naukowców według zasad myślenia projektowego.

Bardzo ważnym aspektem była komercjalizacja badań naukowych i nacisk na praktykę przy wyborze tematów badawczych. Zajęcia były prowadzone przez ludzi związanych z biznesem. Wiele z tych osób to Polacy, którzy w Ameryce prowadzą z sukcesem swoje firmy. W ramach zajęć przygotowywaliśmy biznesplany, które następnie dość surowo oceniane były przez przedstawicieli *venture capital*. Bardzo owocna była

Fot. Archiwum Anny Jarosz, Wilkołazkiej

Las Vegas nocą

wizyta w Plug and Play Tech Center, gdzie przedstawiciele firm z całego świata w ciągu maksymalnie 10 minut prezentowali swoje propozycje ekspertom i biznesmenom, którzy je komentowali i ostatecznie decydowali o zainwestowaniu swoich pieniędzy. Mieliliśmy też możliwość zobaczenia firm, które odniosły sukces, m.in. tych związane z systemami nowoczesnych technologii (Cisco, Intel, Nvidia), niesamowite miasteczko Google (z ogólnodostępnymi rowkami), akcelerator cząstek elementarnych (SLAC) i siedzibę NASA, gdzie spróbowałam pożywienia kosmonautów (liofilizowane truskawki) i siadłam za sterami symulatora samolotu osobowego w badawczym centrum kontroli lotów i wystartowałam z lotniska w San Francisco.

Dolina Krzemowa pamięta historie przełomowych odkryć i powstawanie wielkich firm, ale także chybionych propozycji, nieudanych inwestycji i spektakularnych upadków. I tutaj chciałabym wspomnieć o jeszcze jednej bardzo ważnej rzeczy, której dowiedziałam się w czasie stażu. „It's OK to fail” to bardzo popularne hasło w Dolinie Krzemowej, gdzie istnieje akceptacja dla porażki, która nie przynosi wstydu, ale jest kolejnym doświadczeniem i nauką. Bardzo często jest doskonałym punktem wyjścia do kolejnego działania, najczęściej udanego. Najgorszą rzeczą jest bierność, a sukces zależy przede wszystkim od nas samych. Studenci Stanfordu pod tym względem mają ogromne szczęście, bo w czasie całych studiów wpaja im się idee przedsiębiorczości, samodzielności i potrzeby sukcesu. Czesne za rok studiów na Uniwersytecie Stanforda kosztuje ok. 50 tysięcy dolarów, ale naprawdę warto zainwestować te pieniądze, jeżeli myśli się o swojej przyszłości. Możliwość tworzenia firm przez studentów i naukowców jest dużo skuteczniejszym modelem działania niż praca w zamkniętym gronie na uczelni. Swobodny przepływ pomysłów i ludzi, szczególnie młodych, pełnych entuzjazmu stał się źródłem sukcesu wielu firm. Mobilność pracow-

Ulica Lecha Wałęsy w San Francisco

Fot. Archiwum Anny Jarosz-Wilkolazkiej

ników (zmiana miejsca pracy najczęściej po 2–3 latach) oraz wspólne korzenie wielu przedsiębiorców (absolwenci Uniwersytetu Stanforda) powodują, że w Dolinie Krzemowej tworzą się społeczne i profesjonalne sieci, w których możliwy jest swobodny przepływ ludzi, informacji i wiedzy.

Wspominając pobyt w Kalifornii, muszę także napisać o miejscach, które odwiedziłam już jako turysta. Miałam okazję zobaczyć San Francisco z zanurzonym we mgle Golden Gate, Los Angeles z troszeczkę kiczowatym Hollywood, park narodowy Yosemite z niesamowitym Half Dome, Dolinę Śmierci z temperaturą przekraczającą 40 stopni Celsjusza i Grand Kanion z niezapomnianym zachodem Słońca. No i jeszcze miałam okazję spędzić noc w kasynach Las Vegas, gdzie niestety przegrałam trzy dolary.

I tak szczerze mówiąc, mogłabym godzinami opowiadać o tym, co tam widziałam, przeżyłam, jak zmieniły mnie te dwa miesiące i jak podbudowały. No i jeszcze o tym, co chciałabym przenieść do mojej pracy na naszym Uniwersytecie. Naprawdę jest tego bardzo dużo. A czy mi się uda? To będzie widać za kilka lat.

Anna Jarosz-Wilkolazka
Zakład Biochemii UMCS

Fot. Archiwum Anny Jarosz-Wilkolazkiej

Po rozległym terenie firmy Google można poruszać się na ogólnodostępnych rowerach

Fot. Archiwum Anny Jarosz-Wilkolazkiej

Czy Lublin i San Francisco coś łączy? Oczywiście, że tak – trolejbusy!

Fot. w tle: piaski w Dolinie Śmierci

Fot. „Täglichen Anzeiger Holzminden“

Od lewej: Christian Leiber, Andrzej Kokowski i Państwo Rheinländerowie

SĄ TAKIE PRZYJAŹNIE

Właśnie mija ćwierć wieku od momentu nawiązania przez lubelską archeologię niezwyklej współpracy z absolutnie niezwyklej miejscem, jakim jest Kulturzentrum Weserrenaissance-Schloss Bevern z Dolnej Saksonii (Niemcy) i z niezwyklej ludźmi z tej niemieckiej prowincji.

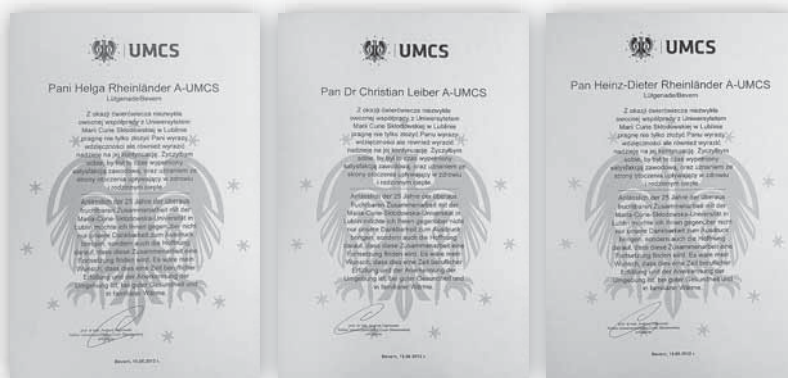
Gdyby próbować zmierzyć wartość tego jubileuszu, wystarczyłoby napisać, że zaowocowała ona trzema wielkimi projektami naukowo-wystawienniczymi: „Schätze der Ostgoten” – „Skarby wschodnich Gotów”; „Die Vandalen – die Könige, die Krieger, die Handwerker” – „Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku” i „Das silberne Pferd” – „Na srebrnym koniu”¹. Każdemu z nich towarzyszyła też efektowna promocja polskiej kultury, lubelskiej archeologii i naszego Uniwersytetu, a odzew w zagranicznych mediach był bezprecedensowo wysoki².

Wszystko zaczęło się od małżeństwa państwa Helgi i Dietera Rheinländerów, które poznałem przypadkiem w drugiej połowie lat 80. na wykopaliskach we Francji. To oni uznali, że współpraca z archeologami z Lublina może przynieść efekty nie tylko naukowe, ale może

dołożyć cegiełkę do mozolnie budowanego pojednania polsko-niemieckiego. Nikt wtedy jeszcze nie myślał o runięciu berlińskiego muru, nikt nie odważył się też na sen o polskim członkostwie w Unii Europejskiej.

Za ich sprawą poznałem dyrektora Centrum Kultury Dolnej Saksonii w Bevern, dr. Christiana Leibera, który wziął na swoje barki trudny realizacji moich wystawieni- niczych, i nie tylko, pomysłów, z niemiecką starannością, zapew-

niając na nie środki, skuteczną organizację i charakterystyczny porządek. Państwo Rheinländerowie w tych działaniach stali się opoką, a ich dom – na długie lata małą polską ambasadą. Jest nią zresztą do dnia dzisiejszego, a białą-czerwoną flagą sygnalizująca obecność gości z Polski – wrosła w krajobraz kulturowy. Odczuły to dziesiątki młodych polskich naukowców i artystów, dzięki finansowaniu ich pobytów oraz wsparciu material-

nemu – książki, sprzęt, materiały zasilały bibliotekę Instytutu i moje ekspedycje przez lata.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej już raz docenił wagę tej współpracy i w roku 2005 wpisał Christiana Leibera oraz Heinza-Dietera i Helgę Rheinländerów na listę swoich *Amicis Universitatis*. Dokumentujące ten fakt dyplomy i medale prezentowane są u nich na honorowych miejscach. Dr Ch. Leiber jest również laureatem nagrody honorowej „Srebrny Laur Masłomęcki”³, a małżeństwo Rheinländerów – Wielkiego Medalu Stanisława Staszica, nadawanego przez Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie „ludziom, którzy czynią dobro”⁴.

W dniu 15 czerwca 2012 r. gościłem w Bevern na obchodach 400-lecia renesansowego zamku, będącego dzisiaj siedzibą Centrum Kultury. Zostałem uhonorowany Honorowym Członkostwem „Freundeskreis Schloss Bevern” – stowarzyszenia skupiającego kilkuset intelektualistów, polityków, biznesmenów i ludzi poczuwających się do opieki nad tym najważniejszym w regionie zabytkiem. To gromadzone przez nich środki pozwalają na kolejne prace rewaloryzacyjne, wspierają mając miejsce w zamku działalność kulturalną i wspierały również nasze naukowe projekty. Głosiłem też okolicznościowy wykład.

Uznałem, że jest to znakomita okazja dla podziękowania niemieckim przyjaciołom za dwadzieścia pięć lat współpracy. Nie musiałem długo namawiać JM Rektora prof. dr. hab. Andrzeja Dąbrowskiego, który wystosował na ręce dr. Christiana Leibera i państwa Heinza-Dietera oraz Helgi Rheinländerów okolicznościowe dyplomy i wsparł ich wartość kryształowymi statuetkami Marii Curie-Skłodowskiej.

Zaskoczenie wypełnionej po brzegi sali było kompletne. Kiedy wręczałem wzruszonym adresatom dyplomy i statuetki, prezentowane jednocześnie na wielkim ekranie, całe audytorium zerwało

się z miejsc i głośnie aplauzem przyjmowało gest najwyższej władzy UMCS. W uszach brzmiała „Pieśń o Kolchidzie” w brawurowym wykonaniu chóru UMCS, a ja z trudem wytrzymałem następujący po tym „atak” dziennikarzy, z jeszcze większym – uściski laureatów. Nie ma nic piękniejszego jak łyż szczęcia, tak jak nie ma nic piękniejszego jak wysłuchiwanie komplementów w rodzaju – „Polacy mają klasę!”.

Tym oto sposobem UMCS-owi przybyły kolejne rzesze przyjaciół i wielbicieli. Zresztą o tym można było szeroko poczytać w prasie. W tym względzie polski przyczółek w Bevern to już prawdziwy bastion.

Andrzej Kokowski

1. Najwymowniejszym dokumentem współpracy są rzecz jasna publikacje. Wymienię tylko te najważniejsze: A. Kokowski, *Schatze der Ostgoten*, Stuttgart, ss. 255; A. Kokowski, *Goci w Europie Środkowej*, w: J. Jaskanis (red.) *Skarby wschodnich Gotów*, Warszawa, s. 13–23; A. Kokowski, Chr. Leiber (red.) *Die Vandalen, die Könige, die Eliten, die Krieger, die Handwerker*, Holzminnen 2003; J. Andrzejowski, A. Kokowski, Chr. Leiber (red.) *Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku*, Lublin – Warszawa 2004; M. Wemhoff, A. Kokowski (red.) *Das Silberne Pferd. Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Berlin; A. Kokowski, M. Wemhoff (red.) *Na srebrnym koniu – Das silberne Pferd. Archeologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Lublin 2011.

2. A. Kokowski, *Bibliografia prasowa Wystawy „Schatze der Ostgoten”*, Bevern 1995, „Archeologiczne Listy”, nr 3 (48); A. Kokowski, Chr. Leiber, *Wystawy – Ausstellungen „Die Vandalen, die Könige, die Eliten, die Krieger, die Handwerker”* (Bevern 2003) i „Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku” (Warszawa 2004) (Publikacje prasowe – Presseveröffentlichungen), „Archeologiczne Listy”, R. 23:2006, nr 1 (62).

3. J. Mołodecki, *Nagroda Honorowa Laur Masłomęcki*, w: A. Kokowski (red.) *Troja – sen Henryka Schliemanna. Podsumowanie projektu*, „Archeologiczne Listy”, nr 65:2010 (2011), s. 31–34; A. Kokowski, *Gocka duma Masłomęcza – The Gothic pride of Masłomęcz*, Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2012, s. 32.

4. J. Krzyżewski, *Wielki Medal Stanisława Staszica Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego*, w: A. Kokowski (red.) *Troja – sen Henryka Schliemanna. Podsumowanie projektu*, „Archeologiczne Listy”, nr 65:2010 (2011), s. 35–38; A. Kokowski, *Gocka duma...*, op. cit., s. 130.

Fot. Archiwum JKU

Vizerektor prof. dr Friedrich Roithmayr, prof. Jerzy Węclawski, prof. dr Helmut Pernsteiner

WSPÓŁPRACA POMIĘDZY UMCS A UNIWERSYTETEM W LINZU

W dniu 16 lipca 2012 r. została podpisana umowa o współpracy naukowej i dydaktycznej pomiędzy Wydziałem Ekonomicznym UMCS a Uniwersytetem Johanna Keplera w Linzu. Stanowi ona wyraz ugruntowania dotychczasowych kontaktów pomiędzy Katedrą Bankowości UMCS a Instytutem Finansów Przedsiębiorstw JKU.

Uniwersytet Johanna Keplera w Linzu został utworzony w 1966 r. i należy do najmłodszych austriackich uczelni. Szybko uzyskał jednak pozycję największej uczelni w Górnej Austrii, regionie o silnie rozwiniętych przemysłach technologicznych i znaczącym potencjale eksportowym. W JKU funkcjonują trzy wydziały (Wydział Nauk Społecznych i Ekonomicznych, Wydział Prawa, Wydział Nauk Technicznych i Przyrodniczych) prowadzące 22 kierunki studiów, w tym na każdym wydziale studia doktoranckie. Aktualnie kształci prawie 15 tys. studentów. Uczelnia posiada silnie rozwinięte kontakty międzynarodowe (123 uniwersytety partnerskie z 40 krajów na wszystkich kontynentach) oraz bogate doświadczenia w transferze wiedzy do praktyki gospodarczej.

Jerzy Węclawski

PROGRAMOWA I STRUKTURALNA REFORMA SYSTEMU KSZTAŁCENIA NA WYDZIALE MAT-FIZ-INF

Nowe specjalności i specjalizacje na Wydziale Mat-Fiz-Inf Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, specjalistyczne szkolenia oraz możliwość odbycia staży i wyjazdów studyjnych kadry naukowo-dydaktycznej do renomowanych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą, stypendia dla doktorantów oraz seria szkoleń informatycznych dla osób spoza UMCS to zadania, które od września 2009 r. realizowano w ramach projektu „Programowa i strukturalna reforma systemu kształcenia na Wydziale Mat-Fiz-Inf”. Wartość projektu to ponad 11 mln zł.

Głównym założeniem projektu była zmiana sposobu kształcenia prowadzonego na Wydziale. Zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami starano się odejść od kształcenia czysto akademickiego, które obecnie postrzegane jest jako zbyt odległe od potrzeb rynku pracy, na rzecz wykształcenia ukierunkowanego na ułatwienie absolwentom znalezienia zatrudnienia. W ramach projektu temu celowi posłużyły nowe specjalności i specjalizacje uruchamiane na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Mat-Fiz-Inf. Na kierunku matematyka nową specjalnością jest biomatematyka, na kierunku fizyka: współczesna fizyka stosowana i fizyka teoretyczna. Studenci informatyki mogą specjalizować się w zakresie informatyki medycznej i telemedycyny, technik multimedialnych i grafiki komputerowej oraz stacjonarnych i mobilnych sieci komputerowych.

W związku z niezwykle szybko rozwijającym się rynkiem technologii informacyjnych i pojawiającym się zapotrzebowaniem na nowych specjalistów na rynku pracy, programy kształcenia zostały zmodernizowane. Ofertę edukacyjną Wydziału wzbogacono o nowe zawodowe wykłady, do których zostały przygotowane skrypty i materiały dydaktyczne dla studentów.

Dodatkowo fundusze projektu pozwoliły doposażyć laboratoria studenckie w nowoczesny sprzęt. Zakupiono aparaturę dla laboratorium metod fizycznych w medycynie (zestaw do EKG, USG, EEG, foropter, lampę szczelinową wraz z uniętem okulistycznym), dodatkowe zestawy eksperymentalne do pracowni fizyki jądrowej (spektrometry scyntylacyjne i półprzewodnikowe) oraz biofizyki (elementy do badania zjawiska Ramana). Otwarto również nowe pracownie komputerowe.

W celu zapewnienia jak najwyższej jakości kształcenia na nowych specjalnościach kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału, opracowująca nowe specjalności, odbyła kilkadziesiąt wyjazdów studyjnych i staży do renomowanych ośrodków krajowych i zagranicznych. W czasie tych wyjazdów naukowcy uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach poświęconych zmianom systemu szkolnictwa wyższego, zapoznali się z najnowszymi trendami nauczania i popularyzacji kierunków ścisłych, stosowanymi w największych ośrodkach kształcenia średniego i akademickiego w Europie. W ramach jednego ze staży naukowych została nawiązana współpraca pomiędzy Wydziałem MFI UMCS a Zjednoczonym Instytutem Badań Jądrowych w Dubnej w Rosji, umożliwiającą wymiany naukowe studentów w zakresie fizyki

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UMCS
UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Programowa i strukturalna reforma systemu kształcenia na Wydziale Mat-Fiz-Inf” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

medycznej. Wiedza i umiejętności zdobyte w ramach tego stażu zostaną również wykorzystane w czasie prowadzenia zajęć z zakresu terapii hadronowej – metody wykorzystywanej w leczeniu nowotworów. Nauczyciele akademicy wzięli także udział w serii szkoleń z zakresu wykorzystania komputerów dużej mocy obliczeniowych i profesjonalnych stacji graficznych, baz danych Oracle oraz zaawansowania metod statystycznych w biologii i medycynie.

W celu podniesienia potencjału dydaktycznego Uczelni najlepszym doktorantom Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki przyznano 24 stypendia na okres 3 lat w wysokości 2000 zł miesięcznie.

Z oferty projektu mogły skorzystać również osoby spoza Uczelni. Dla osób zatrudnionych poza UMCS przygotowano serię szkoleń z zakresu użytkowania komputerów dużej mocy (KDM) oraz programowania równoległego i rozproszonego. W 19 szkoleniach z KDM, realizowanych w wymiarze 30 godzin lekcyjnych, skorzystało ponad 100 osób. Natomiast System Modularny szkoleń realizowany w zakresie nowoczesnych technologii komputerowych (języki programowania, bazy i hurtownie danych, technologie internetowe, audyt bezpieczeństwa) pozwolił podnieść kompetencje zawodowe ponad 200 osobom. W ramach 6 semestrów zrealizowano 12 szkoleń, każde ze szkoleń realizowane było w wymiarze 120 godzin.

Pomysłodawcy projektu zwrócili również uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych studiujących na Wydziale MFI. Dla osób poruszających się na wózkach zmodernizowano infrastrukturę budynku, m.in. wymieniono drzwi wejściowe oraz zamontowano platformę przyschodową dla wózków inwalidzkich.

Projekt był realizowany do 30 września 2012 r. Aktualne informacje na temat wszystkich zadań zamieszczone są na stronie internetowej www.teraz-mfi.umcs.lublin.pl.

Małgorzata Południuk

DZIAŁANIA ZAKŁADU KULTURY POLSKIEJ

NA RZECZ OCHRONY NIEMATERIALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO W POLSCE

18 czerwca 2012 r. w gmachu Instytutu Spraw Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego odbyły się Warsztaty dla przedstawicieli organizacji pozarządowych w sprawie realizacji Konwencji UNESCO ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Inicjatorką, współorganizatorką i prowadzącą warsztaty była – obok przedstawicieli środowiska poznańskiego i warszawskiego – dr Katarzyna Smyk z Zakładu Kultury Polskiej Instytutu Kulturoznawstwa UMCS. Zakwalifikowano do nich 58 osób z 34 organizacji z całej Polski. Miały na celu wyjaśnienie kwestii prawnych i proceduralnych związanych z zapisami Konwencji oraz z jej oddolnym charakterem, ukierunkowanym na środowisko organizacji pozarządowych i wspólnot lokalnych. Drugim osiągnięciem warsztatów było wypracowanie wspólnego stanowiska dot. rekomendowanych sposobów realizacji Konwencji oraz zintegrowania środowiska praktyków wokół idei ochrony dziedzictwa niematerialnego. Warsztaty odbyły się pod honorowym patronatem Polskiego Komitetu UNESCO.

Dr Katarzyna Smyk, na zaproszenie dyrektora Biura Organizacyjnego 44. Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem, 25 sierpnia wzięła udział w charakterze eksperta w debacie „Niematerialne dziedzictwo polskich Karpat”. De-

bata była ściśle związana z ratyfikacją przez Polskę Konwencji UNESCO z 2003 r. w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Służyła upowszechnianiu w Małopolsce wiedzy o Konwencji, sposobach i formach ochrony dziedzictwa niematerialnego, a także o trudnościach ujawniających się w procesie implantacji Konwencji w Polsce. Dr K. Smyk prezentowała lubelskie działania w omawianym zakresie, podkreślając wkład środowiska naukowego UMCS w kształtowanie wzorców systemowej i wieloaspektowej ochrony dziedzictwa niematerialnego w Polsce poprzez takie formy, jak archiwizacja kultury typu tradycyjnego, jej badania i publikacje. Dodajmy, że działania te, inspirowane lub konsultowane przez badaczy z UMCS, postrzegane są przez ekspertów z kraju jako modelowe. Dowodem na to jest fakt, że dwaj profesowie z UMCS, prof. dr hab. Jerzy Bartmiński (Zakład Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego) i dr hab. Jan Adamowski, prof. UMCS (Zakład Kultury Polskiej), są członkami Zespołu ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy czym prof. Adamowski na posiedzeniu 31 sierpnia br. został wybrany na przewodniczącego tego Zespołu.

ZKP

Fot. E. Zięba

Otwarcie konferencji – prof. Stanisław Chibowski

Zebranych gości i uczestników konferencji przywitali kolejno prof. Stanisław Chibowski, Prorektor ds. Kształcenia UMCS, prof. Władysław Janusz, Dziekan Wydziału Chemii UMCS, prof. Zbigniew Hubicki, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego i Naukowego Sympozjum oraz Dyrektor Naukowy INS prof. Janusz Igras.

Wykłady plenarne otworzyło wystąpienie prof. Marii Cieślak-Golonki z Politechniki Wrocławskiej związane z historią spektroskopii (Spektroskopia elektronowa absorpcyjna wczoraj, dziś i jutro), a następnie kolejne wykłady zaprezentowali prof. Janusz Gołaś z AGH (Analityczne, środowiskowe i prawne aspekty emisji rtęci z procesów spalania węgla w sektorze energetycznym) oraz prof. Walerian Arabczyk z ZUT w Szczecinie (Chemiczne metody określania rozkładu wielkości nanokrystalitów).

Następnie w ciągu trzech dni wykłady odbywały się w trzech równoległych sekcjach. W części konferencji poświęconej nowym

„NAUKA I PRZEMYSŁ – METODY SPEKTROSKOPOWE W PRAKTYCE, NOWE WYZWANIA I MOŻLIWOŚCI”

W dniach 12–14 czerwca 2012 r. na Wydziale Chemii UMCS odbyło się piąte Ogólnopolskie Sympozjum „Nauka i Przemysł – metody spektroskopowe w praktyce, nowe wyzwania i możliwości”. Uczestniczyło w nim ponad 180 osób. Honorowy patronat nad konferencją objęła Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. Barbara Kudrycka, a patronat medialny miesięczniki „Przemysł Chemiczny” oraz „Chemik”. W ramach Sympozjum wygłoszonych zostało 49 wykładów, 26 komunikatów oraz przedstawiono 88 posterów.

osiągnięciom aparaturowym mgr inż. Adam Jastrząb (Candela) zaprezentował ofertę firm CEM i Agilent. Mgr inż. Monika Stochaj-Yamani (Perlan Technologies) zaprezentowała możliwości spektrometru ICP-MS z potrójnym kwadrupolem firmy Agilent, a mgr inż. Ewa Korbiel (IRtech) ofertę swojej firmy, w tym spektrometr podczerwieni sprzężony

z chromatografem gazowym oraz przenośny aparat GC/MS szczególnie przydatny do prowadzenia oznaczeń terenowych.

Wzorem lat ubiegłych obradom sympozjum towarzyszyła sesja posterowa, a w konkursie na najlepsze wystąpienie plakatowe przyznano nagrody rzeczowe. I miejsce zajął prof. Robert Pietrzak (UAM), II miejsce – dr Barbara Leśniew-

Fot. E. Zięba

Sesja posterowa

Fot. E. Zięba

Spotkanie integracyjne

ska (Uniwersytet w Białymstoku), zaś III – dr Anna Przybył (UAM). Wyróżniono także mgr Lucynę Bilińską, dr Renatę Świsłocką, dr. Dariusza Wyrzykowskiego i mgr Karolinę Starzak. Wszyscy nagrodzeni otrzymali okolicznościowe albumy ufundowane przez JM Rektora UMCS prof. Andrzeja Dąbrowskiego, a także drobne upominki, które ufundowały firmy PWN, Candela, Perlan Technologies, IRtech, POCH, Reinshaw, Bruker, INS, Vetagro, JarMag, Lanxess, Dow i Standard. Konferencję wzbogaciła prezentacja oferty handlowej firm Candela, Perlan Technologies, POCH, Bruker, Shim-Pol, KRUPS oraz IPS. Miłym akcentem na zakończenie pierwszego dnia obrad była kolacja integracyjna w zajeździe „Kmicic” pod Lublinem. Okazało się, że z racji meczu Mistrzostw Europy Polska – Rosja wszyscy, którzy spotkali się na sympozjum w Lublinie, są także wspaniałymi fanami piłki nożnej, wiernie kibicującymi „biało-czerwonym”.

W drugim dniu konferencji jedna z sesji poświęcona była prezentacji tematów realizowanych w ramach badań prowadzonych na Wydziale Chemii UMCS oraz w AGH. Swoje wyniki prezentowali m.in. dr Agnieszka Gładysz-Płaska, dr Ewa Skwarek, dr Da-

nuta Olszewska, dr Dariusz Sternik, dr Beata Stasińska, dr Wiesława Ćwikła-Bundyra oraz dr Bożena Czech. Następnie wszyscy chętni mogli wziąć udział w sesji wyjazdowej do Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach. Dużym zainteresowaniem cieszyło się Centrum Ekstrakcji Nadkrytycznej w Puławach oraz laboratoria badawcze i analityczne Instytutu. Dzień zakończył spacer w towarzystwie przewodnika po parku w Nałęczowie oraz wspólne grillowanie w hotelu „Przepióreczka”.

Warto podkreślić, że tradycyjnie sympozjum towarzyszyła monografia pt. „Nauka i przemysł – metody spektroskopowe w praktyce, nowe wyzwania i możliwości” pod redakcją prof. Zbigniewa Hubickiego. Tegoroczna edycja liczyła rekordowo 857 stron.

Na zakończenie obrad prof. Zbigniew Hubicki, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego podziękował wszystkim prelegentom za ich trud i zaangażowanie w przygotowanie wystąpień. Wyraził również nadzieję na kolejne spotkanie w czerwcu 2013 r. (www.npms.umcs.lublin.pl).

Dorota Kołodyńska
*Członek Komitetu
Organizacyjnego*

CENTRUM JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW

Dr Anna Trębska-Kerntopf i mgr Jacek Brzeziński z CJKP UMCS wzięli udział w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Komunikacja jest w nas”, zorganizowanej 15 czerwca przez Wyższą Szkołę Handlową w Piotrkowie Trybunalskim, na której przedstawili wspólny referat „Kultura żywego słowa i emisja głosu w CJKP UMCS jako zajęcia uświadamiające wykorzystanie środków aktorskich w komunikowaniu społecznym”. Referat został wysłuchany z dużym zainteresowaniem i spowodował do serii pytań podczas dyskusji panelowej.

Jacek Brzeziński

W dniach 13–15 września w Collegium Europaeum Gnesnense w Gnieźnie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Nauczanie kultury i języka polskiego jako obcego w Polsce i na świecie. Sukcesy, problemy, wyzwania”, zorganizowana przez Studium Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UAM oraz Stowarzyszenie „Bristol” Polskich i Zagranicznych Nauczycieli Kultury Polskiej i Języka Polskiego jako Obcego. Wśród gości honorowych poczesne miejsce zajęli: abp Józef Kowalczyk, prymas Polski oraz prof. dr hab. Bronisław Marciniak, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W obradach wzięło udział ok. 70 pracowników naukowych z różnych ośrodków i instytucji z kraju i zagranicy. UMCS reprezentowały: dr Anna Dunin-Dudkowska, zastępca dyrektora CJKP, która wygłosiła referat „Specyfika nauczania języka polskiego studentów anglojęzycznych”, oraz dr Anna Trębska-Kerntopf, st. wykładowca z tej samej placówki, z wystąpieniem: „Zastosowanie teorii inteligencji wielorakich Howarda Gardniera w glottodydaktyce polonistycznej”. Miłą niespodzianką było zwiedzanie katedry gnieźnieńskiej i Muzeum Archidiecezjalnego, w którym uczestnicy konferencji zobaczyli słynne zabytki języka polskiego: bullę gnieźnieńską i kazania świętokrzyskie. W ramach konferencji odbyło się także walne zgromadzenie Stowarzyszenia „Bristol”. Dr A. Dunin-Dudkowska została wybrana do władz zarządu tego stowarzyszenia.

Anna Trębska-Kerntopf

PODRÓŻ DO BRIAŃSKA

Kijów, Pieczerska Ławra

Fot. Archiwum Joanny Jarosz

„Wyjazd do Rosji?”, „A po co?”. Były to jedne z najczęściej zadawanych pytań nam, grupie osób wybierających się w ramach wymiany studenckiej do Briańska w Rosji. Zdziwienie i niedowierzanie było powszechne. W końcu kierunek na Wschód wydaje się w ostatnich latach niezbyt popularny, jeżeli chodzi o wycieczki i wyjazdy o charakterze turystycznym.

My jednak zaryzykowaliśmy i jako grupa studentów biologii i geografii 11 maja 2012 r. wyruszyliśmy pociągiem relacji Lublin – Kijów, a następnie Kijów – Briańsk. Nasza ekipa składała się z dwóch grup – studentów biologii (Maciej Filipiuk, Weronika Jarska, Monika Madej, Grzegorz Wagner) z opiekunem dr. Rafałem Gosikiem oraz studentów geografii (Paweł Baran, Joanna Jarosz, Monika Makowska, Jarosław Pietruczuk) z dr. Piotrem Zagórskim w roli opiekuna. Można powiedzieć, że ruszyliśmy w nieznane, gdyż dla większości z nas miało to być pierwszy w życiu wyjazd do Rosji. Miejscem zaś docelowym naszej podróży miało być liczące ponad 400 tys. mieszkańców, położone ok. 379 km na południowy zachód od Moskwy – miasto Briańsk. Jest to z istotny dla kraju ośrodek przemysłowy, naukowy (4 uczelnie wyższe) i kulturalny (muzeum). Tam, korzystając z zaproszenia władz Wydziału Biologiczno-Geograficznego Uniwersytetu im. I. B. Petrowskiego, mieliśmy spędzić tydzień, odwiedzając równocześnie ciekawe miejsca w Rosji i poznając nieco rosyjską kulturę.

Sama podróż była dla nas swoistym przeżyciem. Już kilka godzin po wyjeździe z Lublina znaleźliśmy się na granicy polsko-ukraińskiej. Na szczęście wszyscy pomyślnie przeszliśmy kontrolę paszportową, toteż po obowiązkowej, acz dość widowiskowej zmianie podwozia w pociągu (konieczna z uwagi na szerszy rozstaw torów kolejowych) zaczęła się nasza właściwa podróż na Wschód. Przejazd przez Ukrainę zajął nam prawie dobę, wliczając w to przesiadkę w Kijowie. Przez cały ten czas nie byliśmy właściwie w stanie oderwać naszej uwagi od podziwiania piękna ukraińskiej

ziemi. Te prawie nietknięte ludzką ręką tereny wzbudzały zachwyt. Ciągące się kilometrami lasy, zarośla, łąki, urozmaicone gdzieniegdzie bagnami i tylko pojedyncze domy świadczące o obecności człowieka. Można śmiało powiedzieć, iż widoki te poruszyły nasze biologiczne i geograficzne serca.

Tym większy odczuliśmy kontrast, gdy dojechaliśmy do stolicy Ukrainy – Kijowa, miasta nowoczesnych wieżowców z betonu i szkła oraz misternie zdobionych cerkwi o złocistych kopułach. Miasta rozległych placów z monumentalnymi pomnikami oraz ciągnących się ki-

Zbocza lessowe doliny rzeki Desny

Fot. Joanna Jarosz

lometrami ulic i uliczek. Miasta ekskluzywnych butików i superlüksowych aut. Wszędzie widoczny postęp i wzrost dobrobytu. Nie zabawiliśmy jednak w Kijowie zbyt długo, gdyż już parę godzin później siedzieliśmy w pociągu zmierzającym do Briańska.

Samo miasto, ogromnie przez nas wyczekiwane, ukazało się nam dopiero w godzinach wieczornych. Już na dworcu naprzeciw nam wyszedł pracownik uniwersytetu – Grigorij. Z uwagi na późną porę i ogólne zmęczenie, udaliśmy się do akademików – miejsca naszego zakwaterowania. Kolejne dni upływały pod znakiem zwiedzania. Naszą rosyjską „ekskursję” zaczęliśmy od samego Briańska, zwiedzając jego centrum i okolice. On sam zresztą objawił się nam jako miasto o typowo przemysłowym charakterze. Fabryki, zakłady przemysłowe, hale produkcyjne, kominy i transport ciężki są niejako elementami charakterystycznymi dla lokalnego krajobrazu. Nie jest to z pewnością miasto stawiające na turystykę, aczkolwiek krzywdzące byłoby stwierdzenie, iż jest ono brzydkie czy nudne. Jednym z większych walorów Briańska jest wszechobecna zieleń. Jest to zresztą druga z dominujących tutaj barw, obok szarości fabryk. W przestrzeni miasta obecne są liczne parki, ogrody, zagajniki, aleje drzew, kwietniki i inne formy zieleni. Z uwagi na specyficzne położenie miasta po obu stronach rzeki Desny, a także swoistą bu-

dowę geologiczną tych terenów, w przestrzeni miejskiej wyraźnie zaznaczają się wspomniana dolina rzeczna oraz rozległe parowy wraz z odnogami.

Wbrew pozorom Briańsk ma wiele do zaoferowania od strony kulturalnej. Są tu muzea, domy kultury, kina, teatr, liczne cerkwie, a nawet cyrk. Podobnie jak w innych miastach Rosji, obserwuje się tutaj niezwykle wręcz nagromadzenie placów z pomnikami, upamiętniających ważne dla kraju i miasta wydarzenia lub postaci. Praktycznie każdy element miasta przesiąknięty jest historią tego kraju. Mimo ważnych zmian ustrojowych, nadal czuje się ducha poprzedniego systemu politycznego. Z jednej strony pojawiają się tutaj coraz liczniej supermarkety, centra handlowe, wieżowce, nowoczesne fabryki, neony i inne przejawy nowoczesności, z drugiej zaś pomnik Lenina wciąż dumnie „pręży pierś” na jednym z głównych placów miasta.

Kolejne dni pobytu upływały pod znakiem zwiedzania muzeów prezentujących skarby ziemi briańskiej. Właściwie odbyliśmy prawdziwy maraton muzealny. Odwiedziliśmy muzea: paleolitu, wsi, sztuki sakralnej, rzemiosła, archeologiczne, historyczne, malarstwa, socrealizmu, wojska... Trudno wręcz zliczyć miejsca, które zobaczyliśmy. Wszystkie niezwykle ciekawe i godne uwagi, choćby jednak tempo było nieco wolniejsze... Zwiedziliśmy również dwa stare parki, będące pozostałością ma-

jątków ziemskich oraz nadal funkcjonujący park w obrębie samego miasta. Te bez wątpienia zachwyciły nas swoją urodą, zwłaszcza zaś ten ostatni. Widok doliny rzeki Desny, w której rozlewa się ona na niewiarygodnie dużej wręcz powierzchni, poruszył bez w wątplenia wszystkich, o czym świadczy między innymi ilość zdjęć, jakie każdy z nas tam wykonał.

Nasz cały pobyt w Brańsku upłynął wręcz błyskawicznie. Miało się wrażenie, jakbyśmy spędzili w nim jedynie chwilę. Ledwo przyjechaliśmy, a już trzeba było siłować się z zamkami w walizkach, pakować do toreb liczne pamiątki, robić ostatnie pamiątkowe zdjęcia i... wracać do domu.

Gdy już spakowaliśmy wszystko i upewniliśmy się, że nic nie zostawiliśmy, wyruszyliśmy uczelnianym busem w kierunku dworca kolejowego. Jeszcze ostatnie spojrzenie na miasto, krótka jazda na dworzec, kontrola biletowa i... już zmierzaliśmy w kierunku granicy rosyjsko-ukraińskiej. Parę godzin po północy przeszliśmy ponownie pomyślnie odprawę paszportową na granicy i tak oto znaleźliśmy się u naszych sąsiadów zza wschodniej granicy. Nad ranem dojechaliśmy do Kijowa, a tam dzięki kilkugodzinnej przerwie między pociągami mieliśmy niespodziewaną możliwość zwiedzania Pie rzarskiej Ławry. Miejsce niezwykle i niemożliwe do opisanie w kilku słowach. Jest to obiekt ogromny, w skład którego wchodzi cerkiew, pomieszczenia sakralne, klasztor, muzea oraz krypty. Wszystko to zaś przesiąknięte atmosferą modlitwy i medytacji. Tłumy wiernych szepczących regułki z modlitewników z zapalonymi świecami w rękach. Kobiety w obowiązkowych spódnicach i chustach na głowie. Gdzieś tam brodaci prawosławni kapłani z przewieszonymi złotymi krzyżami na szyi. Wrażenia z pobytu niemożliwe do opisanie, lecz wspomnienia zapewne zostaną do końca życia...

Jeszcze tylko została nam podróż z Kijowa do Lublina i tak oto... byliśmy w domu.

Joanna Jarosz

Fot. Joanna Jarosz

Muzeum Partyzancka Polana k. Briańska

Fot. Oleksandr Tretjak

W Akademii Ostrogskiej

W CZARNOBYLU NIC NIE ŚWIECI

Polska jest jednym z państw, dla których problem bezpieczeństwa energetycznego jest kwestią kluczową. Oparcie energetyki na węglu, czemu sprzeciwia się UE, i rosnące zużycie energii zaważyły na decyzji o budowie w Polsce elektrowni jądrowej. Energetyka jądrowa budzi jednak wiele kontrowersji na całym świecie, a katastrofa w Czarnobylu pozostaje w powszechnej świadomości symbolem klęski i arogancji człowieka.

Żeby „dotknąć” problemu, grupa studentów Wydziału Politologii, zrzeszona w Studenckim Stowarzyszeniu Przyjaciół ONZ, zorganizowała, pod opieką dr. Bartosza Bojarczyka i dr. Jakuba Olchowskiego, projekt „Bezpieczeństwo energetyczne państwa w kontekście rozwoju energetyki jądrowej – szanse i zagrożenia”. Projekt, objęty honorowym patronatem marszałka województwa lubelskiego i konsula Ukrainy w Lublinie, zrealizowano w maju 2012 r. Przy organizacji projektu nieocenioną pomocą służyli Ludmiła Tretjak z Akademii Ostrogskiej w Ostrogu oraz Oleksandr Tretjak, pracow-

Fot. Maciej Moczulski

W tle czwarty reaktor

nik Chmielnickiej Elektrowni Jądrowej, a jednocześnie doktorant Wydziału Politologii.

W ramach projektu zorganizowano na Akademii Ostrogskiej konferencję poświęconą energetyce jądrowej – przy tej okazji prof. Ałła Atamanenko, dziekan Wydziału Stosunków Międzynarodowych Akademii, otrzymała list intencji dziekana Wydziału Politologii, prof. Grzegorza Janusza, dotyczący zacieśnienia współpracy między naszymi ośrodkami. Najistotniejszą częścią projektu była wizyta w elektrowni w Czarnobylu, w której wciąż, mimo wygaszenia reaktorów, pracuje kilka tysięcy ludzi. Nasza grupa, w strojach ochronnych, została także zaproszona do obejrzenia pomieszczeń dyspozytorni, tych, w których w kwietniu 1986 r. rozegrały się znane dziś wszystkim dramatyczne wydarzenia. Zwiedzanie „zony”, w tym opuszczonego miasta Prypeć oraz niemal opuszczonego miasta Czarnobyl, położonego 10 km od elektrowni, jest również doświadczeniem unikalnym. Tym bardziej, że znany z tysięcy zdjęć betonowy, „pudełkowaty” sarkofag nad czwartym reaktorem zostanie wkrótce, na zawsze, przykryty powstającym nowym, gigantycznym sarkofagiem.

Zwieńczeniem projektu była wizyta w jednej z czterech działających obecnie na Ukrainie elektrowni jądrowych, w Netiszynie k. Ostroga. Tam studenci mogli zapoznać się z modelem reaktora typu WWER, zwiedzić centrum szkoleniowe dyspozytorów oraz halę turbin.

Cały projekt był bardzo udanym przedsięwzięciem. Trudno przecenić wartość poznawczą takich inicjatyw. W tym przypadku niezwykle była możliwość znalezienia się w miejscu, które jest z jednym z najważniejszych dla historii ludzkiej cywilizacji i już urosło do rangi symbolu. Ponadto, nic tak jak osobiste doświadczenie nie niweluje wszelkich przesądów i uprzedzeń – tam naprawdę nie ma „świecących grzybów”.

Jakub Olchowski

Fot. Katarzyna Bauer

Studenci w roli nauczycieli

PRAKTYKI PLENEROWE 2012

W okresie wakacyjnym 2012 odbyła się 2. edycja plenerowych praktyk pedagogicznych w ramach projektu „Profesjonalizm w edukacji. Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Artystycznym UMCS”.

W plenerach uczestniczyli studenci II roku kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych oraz uczniowie lubelskich szkół i placówek oświatowych. Praktyki odbyły się w ośrodkach w Janowie Lubelskim i w Szeligach na Mazurach.

Łącznie w trzech plenerach wzięło udział 45 studentów i taka sama liczba dzieci. Takie proporcje sprawiły, że każdy student mógł indywidualnie pracować z uzdolnionym plastycznie uczniem. Dwutygodniowe praktyki przebiegały pod baczным okiem opiekunów z Wydziału Artystycznego (dr hab. Maria Sękowska, dr Anna Perłowska-Weiser, dr Romuald Tarasiuk, dr Zbigniew Stanuch, dr Anna Boguszewska, mgr Rado-

śław Skóra) i z lubelskich placówek oświatowych (mgr Ewa Dziekońska-Sarlińska – MDK „Pod Akacją”, mgr Magdalena Chwedczuk – MDK „Pod Akacją”, mgr Katarzyna Bauer – Gimnazjum nr 10, mgr Katarzyna Drzewińska – SP nr 3, mgr Joanna Rutkowska – SP nr 52, mgr Elżbieta Starek – Gimnazjum nr 18). W ramach projektu dla uczestników zakupiono materiały plastyczne potrzebne do zrealizowania działań artystycznych. Zajęcia odbyły się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem pracy.

W trakcie praktyki zrealizowano liczne tematy w różnych technikach plastycznych, m.in.: malarstwo sztalugowe, szkice detalu z natury, kompozycje rzeźbiarskie – studium

głowy, collage, grafika eksperymentalna. Studenci wraz z dziećmi opracowali scenariusze i zrealizowali filmy za pomocą sprzętu zakupionego w ramach projektu.

Innowacyjna forma plenerowych praktyk pedagogicznych pod kierunkiem mgr Anny Mazur pozwoliła studentom na nawiązanie bliskiego kontaktu z dziećmi i młodzieżą w warunkach pozaszkolnych. W takiej sytuacji przyszli nauczyciele przedmiotów artystycznych utwierdzili się w wyborze kierunku studiów i poprzez swoje zaangażowanie pobudzili społeczność uczniowską do spontanicznej kreacji zdarzeń plastycznych. Jednocześnie twórcza atmosfera pleneru pozwoliła na integrację różnych grup wiekowych. Wspólne działania zaowocowały wyjątkowymi pracami, które będą prezentowane na wystawie plenerowej.

**Małgorzata
Gorzelewska-Namiota**

Fot. Radosław Skóra

Wspólne robienie papieru czerpanego

Fot. Katarzyna Bauer

Pokaz rzeźbienia głowy w glinie dr. Zbigniewa Stanucha

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

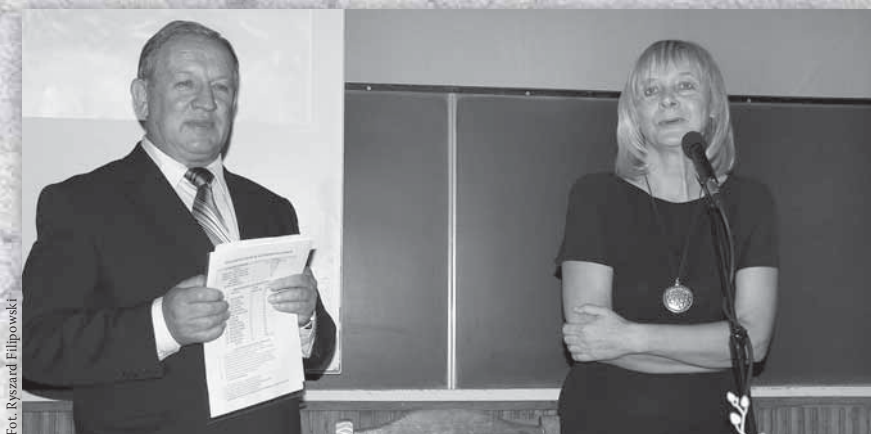
UMCS
UNIVERSYTET MIAŁO CUDOWYCH W LUBLINE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Człowiek – najlepsza inwestycja

Fot. Ryszard Filipowski

Otwarcie II Forum Młodych Chemików – prorektor Urszula Bobryk i dziekan Wydziału Chemii Władysław Janusz

II OGÓLNOPOLSKIE FORUM MŁODYCH CHEMIKÓW

W dniach 23–26 września 2012 r. na Wydziale Chemii UMCS odbyło się II Ogólnopolskie Forum Młodych Chemików, zorganizowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Chemii oraz Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Współorganizowania wydarzenia podjęło się 9 wydziałów chemicznych z innych ośrodków akademickich. W Forum uczestniczyło ok. 250 osób, w tym uczniowie z 13 okręgów Ogólnopolskiej Olimpiady Chemicznej, nauczyciele oraz zaproszeni wykładowcy i reprezentanci dziekanów wydziałów chemicznych współorganizujących spotkanie. Tematyka konferencji obejmowała podstawowe dziedziny chemii oraz nauki interdyscyplinarne wykorzystujące narzędzia i metody chemiczne.

Organizowane corocznie spotkania są nową inicjatywą podjętą przez Wydział Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Polskie Towarzystwo Chemiczne przy wsparciu wydziałów chemicznych innych ośrodków akademickich z całego kraju. Stanowi nową formę współpracy uniwersytetów ze szkołami ponadgimnazjalnymi, która może zaowocować zwiększeniem zainteresowania uczniów naukami ścisłymi i przyrodniczymi. I konferencja tego cyklu zorganizowana została w Krakowie w dniach 15–18 września 2011 r. II spotkanie odbyło się w Lublinie, natomiast w kolejnych latach inicjatywa ta zostanie podjęta przez inne ośrodki akademickie. Głównym celem Forum Młodych Chemików jest propagowanie chemii jako

dziedziny przemysłu i dyscypliny naukowej przyjaznej człowiekowi i środowisku naturalnemu. Wzrost popularności tego przedmiotu może się przełożyć na zwiększenie zainteresowania studiami na kierunkach chemicznych, materiałowych i ochronie środowiska.

W trakcie obrad Forum zostały ogłoszone 4 wykłady plenarne przez zaproszonych gości reprezentujących różne specjalności naukowe: prof. dr. hab. Lechosława Łomozika z Wydziału Chemii UAM – „Zaskakujące właściwości wody”, prof. dr. hab. Zbigniewa Adamczyka z Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie – „Małe jest piękne – czyli co mogą koloidy”, prof. dr. hab. inż. Mikołaja Szafrana z Politechniki Warszawskiej – „Rola chemii w projektowaniu zaawansowanych tworzyw ceramicznych”, dr. hab. Roberta Pietrzaka z Wydziału Chemii UAM – „CO₂ a efekt cieplarniany – manipulacja medialna czy rzeczywista groźba”. Ostatniego dnia bardzo ciekawy wykład wygłosił prof. dr. hab. Andrzej Kokowski z Instytutu Archeologii UMCS – „Łowcy skarbów – czyli inne oblicze archeologii”. Uczniowie biorący udział w Forum przedstawili 13 komunikatów i 103 postery. Autorzy najciekawszych wystąpień zostali wyróżnieni i nagrodzeni. Część praktyczna Forum obejmowała specjalnie przygotowane warsztaty oraz pokazy chemiczne i zwiedzanie laboratoriów badawczych. Prezentacje przedstawione w czasie spotkania zostały zebrane w Materiałach Konferencyjnych w formie krótkich streszczeń.

Prof. Anna Deryło-Marczewska

Fot. Ryszard Filipowski

Uczestnicy Forum podczas zwiedzania laboratoriów chemicznych UMCS

GOCKA DUMA MASŁOMĘCZA

Właściwie chyba jeszcze się tak nie zdarzyło, aby autor sam pisał o swojej książce. Robię tym razem głęboko przemyślany wyłom, gdyż moja najnowsza książka jest szczególna, powstała w wyjątkowych okolicznościach i autentycznie – na zamówienie społeczne! Brzmi to co prawda trochę jak wspomnienie dawnej epoki, a dzisiaj równie autentyczne zamówienia społeczne, skierowane do przedstawiciela jakiegokolwiek dziedziny naukowej, należą przecież do rzadkości. Tym razem po prostu stało się!

Łańcuszek przyczyn i skutków jest jednak w tym przypadku niezwykle rozbudowany. Kiedy kończyłem w 2002 r. po 25 latach wykopaliska na gockim cmentarzysku z II/III–IV w. w Masłomęczu, to pozostawiłem po sobie nie tylko sławę naukowego odkrycia¹, ale również liczne grono przyjaciół archeologii². Ci ostatni nie potrafili pogodzić się z moją nieobecnością w tej wiosce i wymyślili doroczne „odświeżanie pamięci” o wykopaliskach, Gotach i archeologach. Pomysł okrzepł, nabrał wartości dorocznej imprezy o stałym terminie, a odwiedza ją z roku na rok coraz więcej miłośników Gotów i gockiej archeologii.

Zaczęło się w mieszkańcach małej wioski budzić coś, co jest w gruncie rzeczy najcenniejsze – poczucie dumy z mieszkania w sławnej, dzięki archeologii miejscowości. Narodziła się przy tym potrzeba pogłębiania wiedzy o tym „obcym” germańskim ludzie i co ważniejsze – autentyczna odpowiedzialność za poprawne jej krzewienie.

Kolejny pomysł skierowany był już bezpośrednio do mnie – proszę napisać nam związły podręcznik, uzasadniający nasze poczucie dumy. Wstrząśnięty nim głęboko, ale też autentycznie wzruszony napisałem książeczkę

„30 powodów do dumy z mieszkania w krainie Gotów”³. Poszczególne rozdziały rozdzieliłem atrakcyjnymi fotografiami, a całość została wzbogacona o kilkujęzyczny opis wyznaczonego właśnie „Szlaku gockiego” wiodącego z Masłomęcza do Kryłowa. Ideę sfinansował dzielnie Urząd Gminy w Hrubieszowie, który wymyślił również tak wysoki nakład wydawnictwa, by książeczka trafiła do każdego gospodarstwa na jej terenie.

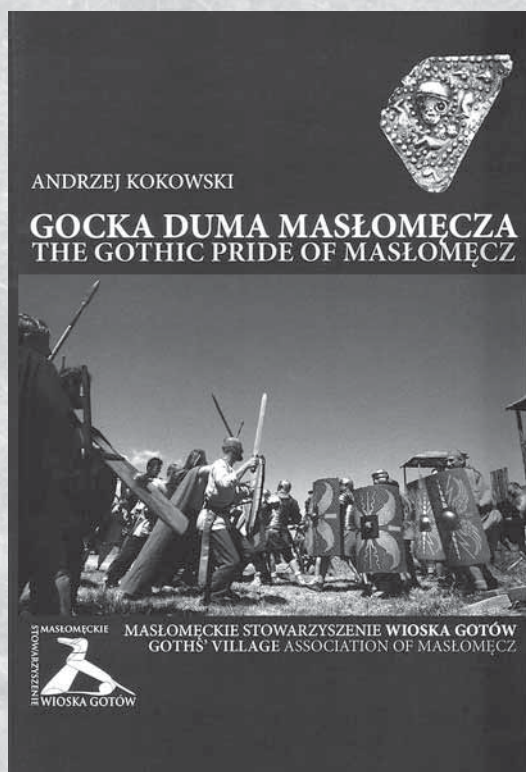
Ku mojemu zdziwieniu dziełko okazało się hitem. Wskazane powody do dumy okazały się trafnie wyselekcjonowane i zaczęły po-

mnażać grono ludzi czujących się odpowiedzialnymi za podtrzymywanie pamięci o masłomęckich wykopaliskach. Promocję książki świętowano hucznie na festynie masłomęckiej archeologii – a ja rozdałem autografy.

W takich przypadkach działa jednak również przesłanie starego porzekadła o apetycie rosnącym w miarę jedzenia. Spontaniczność mieszkańców Masłomęcza okrzepła, również za sprawą przystąpienia do nich dwojga młodych ludzi z Muzeum im. Ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, którzy ku radości wszystkich są archeologami, absolwentami Instytutu Archeologii UMCS. Mgr Anna Hyrchała i mgr Bartłomiej Bartecki szybko okazali się ważnym oparciem dla „nowych Gotów” z Masłomęcza. Powołano Stowarzyszenie „Gocka Wioska” i zaczęła się kariera międzynarodowa, która steranych ciężką pracą rolników i obłożone bezmiarem gospodarskich obowiązków gospodynie poprowadziła do wielkiego świata – Warszawa, Bułgaria, Bruksela.... Zresztą świat przybliżył się też ochotnie do Masłomęcza, czego dowodem jest puchnąca księga gości, wyłożona w gockiej chacie.

Wtedy pojawili się przede mną ponownie. Nie chodziło im już jednak o to, by „30 powodów...” powtórzyć, ►

W tle: antyczna parada w Masłomęczu (2011)
Fot. Andrzej Kokowski

gdyż nakład dawno się wyczerpał, ale żeby napisać nową wersję, wzbogaconą o nowe ilustracje i konieczne z tłumaczeniem na angielski (!).

Nie mogłem nie podjąć takiego wyzwania. Po kilku miesiącach ciężkiej pracy trzymam w ręku „Gocką dumę Masłomęcza – The gothic Pride of Masłomęcz” (Masłomęcz – Hrubieszów – Lublin 2012, 160 ss.), wydaną efektownie, starannie i pod względem edytorskim – nietuzinkowo. Zresztą właśnie wysłuchałem międzynarodowych zachwytów, pracując w Römisch-Germanische-Kommission DAI we Frankfurcie nad Menem – na temat książki, ale przede wszystkim na temat jej inspiratorów. Koledzy po fachu nie kryli zazdrości; a ja dumy – i dlatego postanowiłem napisać o swojej książce.

Warto jednak wiedzieć, że gdyby nie bezgraniczne zaangażowanie wymienionej pary hrubieszowskich archeologów – książka nie osiągnęłaby takiego poziomu edytorskiego. Oboje niestrudzenie wypełniali moje zachcianki odnośnie ilustracji, kreatywnie je nowelizując. Cierpliwie adiustowali poszczególne etapy produkcji dzieła i pilnowali jakości efektu końcowego. Dumny jestem, że mam takich wychowanków – dumny jestem, że masłomęccy Goci mają w nich takie oparcie.

„Teraz żaden cudzoziemiec nam nie straszny!”. Usłyszałem najwspanialszą recenzję mojej książki. Pozostaje mi życzyć wszystkim zajmującym się nauką, by trafili również na swoje „zamówienie społeczne”. Wierzę, czuć się potrzebnym – to najwspanialsze spełnienie zawodowe.

Andrzej Kokowski

1. Skalę rezonansu naukowego dokumentują tomy jubileuszowe: J. Ilkjaer, A. Kokowski (red.), *20 lat archeologii w Masłomęczu*, t. I–II, Lublin 1998; P. Luczkiewicz, M. Gładysz-Juścińska, M. Juściński, B. Niezabitowska, S. Sadowski (red.), *Europa Barbarica, ćwierć wieku archeologii w Masłomęczu*, w: *Monumenta Studia Gothica*, t. IV, Lublin 2005.

2. A. Kokowski, *Rzecz o przyjaźni, czyli ćwierć wieku z archeologią w Masłomęczu (właściwie dla dorosłych)*, Lublin 2004.

3. Zamość 2007, ss. 76.

KSIĘGA JUBILEUSZOWA PROF. JÓZEFA STYKA

W dniu 16 czerwca 2012 r. na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS uroczystość świętowano jubileusz 70-lecia urodzin prof. dr. hab. Józefa Styka. Okoliczność ta zgromadziła rodzinę Jubilata, przyjaciół, współpracowników i liczne grono uczniów. Przybyli przedstawiciele ośrodków socjologicznych z całej Polski, m.in. z Warszawy, Szczecina, Wrocławia, Torunia, Krakowa, Rzeszowa oraz przyjaciele z Instytutu Socjologii KUL. Obecność przyjaciół i współpracowników z Instytutu Filozofii UMCS, Instytutu Kulturoznawstwa UMCS oraz z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS potwierdziła, jak szerokie są zainteresowania badawcze i naukowe prof. Józefa Styka.

Uroczystość swoją obecnością uświetnili prof. Ryszard Szczygieł, prorektor UMCS, który odczytał list gratulacyjny i życzenia od rektora UMCS prof. Andrzeja Dąbrowskiego, oraz prof. Teresa Pękala, dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS. Odczytano listy gratulacyjne m.in. z Kancelarii Prezydenta RP, od dyrektora Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN oraz od prof. Stanisława Michałowskiego, rektora elekta UMCS. Podkreślano w nich doniosłość dorobku naukowego oraz działalności prof. Styka, które zostały nagrodzone m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz nagrodami Ministra Edukacji Narodowej. Wielokrotnie też akcentowano fakt, że Profesor jest autorytetem moralnym i naukowym zarówno dla ludzi Jego generacji,

jak i dla młodszych pracowników nauki i studentów.

Spotkanie było także okazją do promocji książki pamiątkowej poświęconej Jubilatowi, która „stanowi wyraz silnych więzi i uznania środowiska socjologicznego dla Profesora Józefa Styka, a także towarzyszącej mu od lat nieodmiennej sympatii kolegów, współpracowników i uczniów. Jest także wyrazem sukcesu wychowawczego i dydaktycznego Profesora, ponieważ wiele zamieszczonych tu tekstów zo-

stało napisanych przez adeptów socjologii, dla których Profesor, podobnie jak dla nas, jest Mistrzem i Przewodnikiem¹. Tytuł książki „Społeczne światy wartości” nie jest przypadkowy, albowiem zainteresowania badawcze prof. Styka od początku

SPOŁECZNE ŚWIATY WARTOŚCI

Księga pamiątkowa
z okazji 70. Jubileuszu
PROF. DR. HAB. JÓZEFA STYKA

WYDAWNICTWO UMCS

kariery naukowej skupiały się na zagadnieniach funkcjonowania wartości w różnych środowiskach i kontekstach społecznych. Publikacja, na którą składają się również artykuły przyjaciół i współpracowników Jubilata, pokazuje spójność biografii i dzieła Profesora. Zawiera rozważania nad miejscem wartości w świecie współczesnym, ze szczególnym uwzględnieniem wartości lokalnych i regionalnych. Odnosi się do przemian społeczności wiejskich oraz zagadnień związanych z religią i kościołem w Polsce. Wielość paradygmatów badawczych prezentowanych w książce, a jednocześnie ich koherencja są dowodem wielości zainteresowań badawczych i naukowych Profesora.

Małgorzata Dziekanowska

1. Agnieszka Kolasa-Nowak, Wojciech Misztal (red.), *Od redaktorów*, w: *Społeczne światy wartości*, Wyd. UMCS, Lublin 2012.

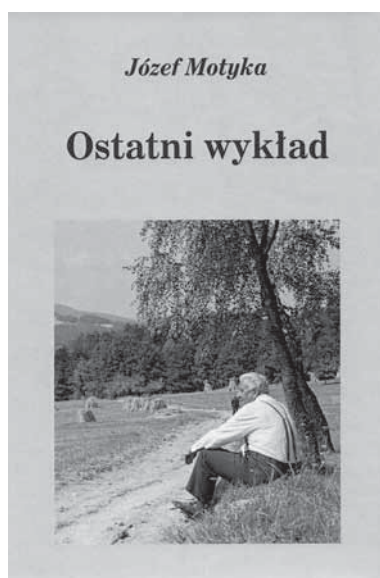

BOTANIKOM (I NIE TYLKO) KU PAMIĘCI...

Refleksje nad lekturą wspomnień prof. dr. Józefa Motyki *Ostatni wykład* (Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Lublin – Poznań 2012, 341 ss.).

W maju 2012 r. ukazał się tom wspomnień prof. Józefa Motyki, wieloletniego kierownika Katedry Systematyki i Geografii Roślin UMCS. Książka napisana przed 40 laty, tuż po przejściu przez niego na emeryturę, „odbijała się” przez lata od kilku wydawnictw, by wreszcie staraniem i nakładem Rodziny Profesora znaleźć pomyślny finał w Wydawnictwie Naukowym Bogucki.

Prof. Józef Motyka (1900–1984) urodził się w galicyjskiej wsi Kąclowa k. Grybowa, gdzie rozpoczął naukę w szkole ludowej. Tak wspomina szkolne początki: „[...] Szkoła w Kąclowej była – według napisu na szkolnych świadectwach – dwuklasowa. Do dziś nie wiem, co to miało oznaczać. W starej szkole były istotnie dwie klasy, czyli izby szkolne, była wszakże trzecia w nowej szkole. Dla »jasności« obrazu należy dodać, że były cztery klasy, czyli stopnie nauczania, a do szkoły chodziło się przez sześć lat, po dwa lata do trzeciej i czwartej klasy”. Dalsze etapy edukacji szkolnej, przerywanej na skutek trudności życiowych lub działań I wojny światowej, wiodły przez gimnazja o profilu klasycznym w Gorlicach, Tarnowie i Nowym Sączu, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. Warto porównać dzisiejszą maturę o profilu humanistycznym z tą „klasyczną” z 1920 r.: „[...] Egzamin dojrzałości [...] składał się z pisemnego i ustnego. Pisemny był tylko z języków – polskiego, łacińskiego i greckiego, ustnie zdawało się język polski, jeden »klasyczny«, historię i matematykę. Z klasycznych języków zdawało się ten, z którego była lepsza ocena z pisemnego. Jeśli jednak była niedostateczna, to z tego języka trzeba było zda-

wać ustnie. [...] Nie było pisemnego z matematyki, nie było egzaminu z niemieckiego [ten język Profesor opanował jednak znakomicie, gdyż jego nauka rozpoczęła się już w szkoły powszechnej – przyp. BC] i innych przedmiotów”. Chociaż system nauczania łaciny – po 6 godzin przez 8 lat – uznawał on po latach z jednej strony za czas stracony, to z drugiej podkreślał, że „[...] nauka łaciny dała nam jednak dużo. [...] Szttywne prawidła łacińskiej gramatyki i równie dokładne przepisy składni uczyły ścisłego myślenia i formułowania myśli. Łacina uczyła tego, czego powinna uczyć matematyka i logika”. Nic więc dziwnego, że w przyszłości monografię rodzaju *Usnea*¹, która zyskała światowy rozgłos i została przedstawiona jako rozprawa habilitacyjna, oraz późniejszą część ogólną² napisał właśnie po łacinie. Jako biolog mogę tylko żałować, że za moich czasów nie było w szkole łaciny, ale mimo to można było na studiach nauczyć się systematyki świata ożywionego oraz przynaj-

mniej po kilkaset nazw roślin i zwierząt. Dzisiaj na egzaminach z wykładanego przedmiotu – ekologii – studenci wyjątkowo są w stanie rozwiązać zadania, w których pojawia się łacińskie nazewnictwo.

Na świadectwie maturalnym miał Profesor tylko nieliczne oceny dobre, pozostałe – bardzo dobre. Zresztą, przez większość gimnazjum był tzw. celakiem (od ocen celujących). Jednakże napisze po pół wieku: „[...] Nie brałem udziału w pożegnalnej uczcie, koledzy nie zawiadomili mnie o wspólnej maturalnej fotografii – nie miałem odpowiedniego ubrania, nosiłem przerobioną wojskową »pokrzywianą« bluzę. Nie byłem na uroczystości rozdania świadectw. Podjął je za mnie i przesłał mi jeden z kolegów”.

Tymczasem wybuchła wojna polsko-bolszewicka i absolwent gimnazjum zgłosił się ochotniczo do wojska. Jego batalion, wchodzący w skład 1 Pułku Strzelców Podhalańskich, stacjonował w okolicach Bielska. Krótki epizod wojskowy – od początku sierpnia do połowy listopada 1920 r. – miał się okazać brzemienny w skutki. Otóż dzięki zaoszczędzonemu żołdowi oraz uzyskanemu *relutum* (ekwiwalent za wyżywienie, przyznawany maturzystom i „akademikom” urlopowanym z wojska) mógł J. Motyka zacząć studia, na które nie stać było ubogiej chłopskiej rodziny. Zapisał się na Wydział Filozoficzny UJ. Pieniądze wystarczyły tylko na kilka miesięcy. „[...] Zasmakowałem w studiach, a musiałem je przerwać po pierwszym roku. [...] Po wakacjach nie miałem nawet na bilet kolejowy do Krakowa”. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności wrócił jednak na studia i chociaż różnie ►

bywało, piął się coraz wyżej i wyżej. Wyznaje w pewnym momencie: „Miałem tak zwany chłopski upór, czyli zwykłą wytrwałość”.

Na losach przyszłego znawcy porostów, geobotanika i ekologów roślin zaważyło spotkanie z prof. Władysławem Szaferem, który właśnie objął kierownictwo Instytutu Botanicznego UJ i kompletował uszczuploną przez wojnę obsadę także spośród wyróżniających się studentów biologii, dla których uzyskał kilka stypendiów z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W tym gronie znalazł się student drugiego roku J. Motyka. Ponieważ dobrze znał rośliny (wtedy, jak sam oszacował, pięćset, może sześćset gatunków – dla porównania: dzisiejszy student biologii rzadko jest w stanie opanować sto), już w następne wakacje wziął udział w organizowanej przez prof. W. Szaferę wycieczce botanicznej na Podole, która miała zdecydować o wyborze dwóch z najważniejszych kierunków poszukiwań naukowych przyszłego profesora: badaniach porostów oraz ekologii gatunków i zbiorowisk roślinnych strefy krawędziowej Podola.

Prace z tej drugiej dziedziny³ miały mi się przydać wiele lat później. W sierpniu 1990 r. trafiłam na Łysą Górę k. Złoczowa, by przeprowadzić porównawcze badania nad populacją starca cienistego *Senecio umbrosus* (obecna nazwa: starzec wielkolistny *S. macrophyllus*), jednego z obiektów pracy habilitacyjnej⁴. W pewnym momencie wyjęłam z plecaka mapę, stanowiącą załącznik do pracy o Łysej Górze, prosząc ukraińskich kolegów, aby dokładnie zlokalizowali miejsce, w którym się znajdujemy. Jakież było moje zdumienie, gdy z szeroko otwartymi oczami zawołali: „A skąd ty masz taką mapę? Myśmy jej nigdy nie widzieli!”. Okazało się, że w zbiorach ich macierzystej jednostki – Oddziału Lwowskiego Instytutu Botaniki Akademii Nauk USRR – była rzeczona praca, ale bez tego „niebezpiecznego” załącznika. (W tym czasie nie było jeszcze żad-

nych „rodzimych” źródeł kartograficznych tych obszarów poza mapami polskimi i austriackimi, np. grzbietem Czarnohory szło się „pa stopczikam”, czyli słupkach granicznych II Rzeczypospolitej!). Ponieważ właśnie mijało dokładnie 55 lat od opracowania roślinności Łysej Góry (1935) przez prof. Stanisława Kulczyńskiego, podówczas dyrektora Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie i dr. J. Motykę, adiunkta tej jednostki, zaproponowałam więc moim towarzyszom wyprawy powtórzenie badań. Niestety, nie podjęli oni tematu, być może w obawie przed polskim „ekspansjonizmem naukowym”... Młodszym czytelnikom przypomnę, że był to jeszcze okres radzieckiej Ukrainy.

Nie brak w obszernym tomie wspomnień uwag i refleksji związanych z pracą naukową czy też kształceniem akademickim, ale i z edukacją w ogóle. Chociaż system szkolny przeszedł w ciągu kilkudziesięciu lat wiele zasadniczych reform i pomniejszych korekt, jakże aktualnie brzmi słowa Profesora o nauczaniu języka ojczystego w gimnazjum klasycznym w drugiej dekadzie XX w.: „[...] Na czym polegało uczenie się? Należało przeczytać i opowiedzieć ustęp dzieła literackiego, wierszem lub prozą – »własnymi słowy«”. Przypomina mi to zawsze poprawianie politurowanego, pięknie wykonanego mebla tępą siekierą. Czyli nieśmiertelne: „Co autor chciał przez to powiedzieć?”.

I za czasów studenckich prof. Motyki, i dziś nie wszyscy studenci uczęszczają na wykłady, bądź też nie na wszystkie. Jako osoba „zaprobowana” w samokształceniu – od gimnazjum po uniwersytet – głosi Profesor pochwałę podręcznika. „[...] Podręczniki mają wiele zalet. Piszą je zwykle najlepsi specjaliści w danym dziale nauki, prawie zawsze lepsi niż dobrzy nawet wykładowcy. Najlepsze podręczniki pisali uczeni pracujący twórczo, naukowo. [...] Najważniejsza jest oszczędność czasu. Czyta się trzy do pięciu razy szybciej niż mówi wy-

kładowca. [...] Obszerny podręcznik akademicki sprawia, że uczący się dorównuje wkrótce zakresowi wiedzy nawet wybitnemu profesorowi, mimo że wydaje się to mało prawdopodobne”. Może to coś dla dzisiejszych studentów, nieuczęszczających zwykle na wykłady... Jednakże z mojej wieloletniej praktyki wynika, że coraz rzadziej zaglądają oni także do podręczników, ba, czasem nawet nie potrafią wymienić poprawnie autora lub tytułu choćby jednej pozycji z listy kilkudziesięciu, którą im wcześniej przekazałam. Chociaż z drugiej strony – możemy znaleźć też „ostrzeżenie”: „[...] nie wszystko, co jest napisane w książkach, jest zgodne z rzeczywistością”. W tym miejscu przypomnę, że prof. J. Motyka jest autorem pierwszego polskiego podręcznika do ekologii roślin⁵. Na następny, oryginalny podręcznik z tej dziedziny czytelnicy czekali ponad 30 lat⁶.

Wspomina również Profesor niektóre zabawne momenty związane z egzaminami doktorskimi, które wtedy nazywały się rygorozum i trwały dwie godziny. Jedną z głównych postaci w tej procedurze był... pedel, czyli woźny dziekanatu. Podanie do rady wydziału o dopuszczeniu do tychże egzaminów doktorant J. Motyka złożył pod nieobecność dziekana na ręce pedela (zwanego żartobliwie „prodziekanem”), który za odpowiednią „wsuwkę” zobowiązał się do załatwienia sprawy: „[...] palce lewej ręki ułożyły mu się jakby w miseczkę. Oceniał »na wagę«, że włożyłem mu 10 złotych. [...] – Pomówię z panem rektorem i panem dziekanem, ustalimy terminy egzaminów, zawiadomię pana osobiście [...]”. Oprócz egzaminów przedmiotowych należało zdać także filozofię (tzw. małe rygorozum, w którym mieścił się półgodzinny referat). Oto jak ówczesny egzaminator z tego przedmiotu prof. Władysław Heinrich klasyfikował zdających i zdaniem prof. Motyki „[...] podobno nigdy się nie mylił: odpowiadający źle i głupio to – humanista, głupio, lecz pewnie siebie – matematyk lub fizyk, głupio, lecz dorzecznie – biolog”.

Ciekawe, czy ta opinia wytrzymała próbę czasu...

Warto dodać, że znacznie trudniejszy od rygorozum był egzamin państwowy dla przyszłych nauczycieli szkół średnich. Profesor wspomina, że do dużego rygorozum uczył się około dwóch miesięcy, mniej więcej tyle samo do egzaminu państwowego, tyle że miał już wtedy za sobą kilka lat pracy asystenta na uniwersytecie, osiem wydrukowanych prac naukowych oraz doktorat, który jednakże nie upoważniał do nauczania w szkołach średnich. Być może, gdybyśmy podnieśli wymagania przyszłym nauczycielom (czyli także naszym absolwentom), nie byłoby narzekania na poziom kandydatów na studia...

Znajdziemy w tomie wspomnień prof. J. Motyki wiele odniesień do aktualnej sytuacji w nauce. Ot, choćby reakcje środowiska na opublikowanie przez kogoś ważnej pozycji naukowej i zainteresowanie jej zakupem. Gdy w latach 1936–1938 ukazała się nakładem własnym Autora wspomniana monografia rodzaju *Usnea*, w kraju spotkała się „z osobliwym przyjęciem”. Oddajmy głos Autorowi: „[...] Wysłałem do wszystkich krajowych katedr botaniki zawiadomienie o wydaniu książki, wyjaśniłem, że wobec wydania jej własnym kosztem nie mogę jej podarować, że obniżam w kraju cenę do 35 zł [koszty jednego egzemplarza wyceniono na 50 zł – przyp. BC]. Zakupiły ją tylko dwie katedry: Botaniki na Politechnice Lwowskiej kierowana przez profesora Dezyderego Szymkiewicza i Botaniki Leśnej tejże politechniki, której kierownikiem był profesor Szymon Wierdak. [...] Przesłałem kilkanaście egzemplarzy do profesorów botaniki. Z zagranicy otrzymałem podziękowania, w kraju ani słowa, nawet potwierdzenia odbioru”. Jakże powszechna to „przypadłość” i we współczesnej nauce! Można przywołać słowa niezrównanego komentatora polskiej rzeczywistości Melchiora Wańkowicza: „Szewc zazdrości prałatowi, że biskupem został”.

Po odbyciu wyjazdów zagranicznych, głównie do krajów, z których rekrutowali się najwybitniejsi badacze lub znajdowały się największe zbiory porostów (Austria, Anglia, Francja, Szwajcaria, Niemcy) oraz do Skandynawii – krainy porostów, mógł Profesor odpowiedzieć na nurtujące i nas pytanie: „Czy zagraniczni uczeni są od nas zdolniejsi? Wyjątkowo i bardzo nieliczni. Mają takie same jak my trudności w pracy naukowej, takie same wątpliwości, okresy wahania, bezradności”.

Wobec toczącej się od lat dyskusji nad sensem wykonywania prac habilitacyjnych przytoczę opinię prof. J. Motyki na ten temat, która, moim zdaniem nie straciła na aktualności. „[...] Praca habilitacyjna ma wypełnić jakąś lukę w nauce, dać wyjaśnienie wątpliwości, znaleźć przyczyny lub skutki, zastąpić niezadowolającą hipotezę lub teorię bardziej prawdopodobną lub lepiej uzasadnioną, usunąć mylne poglądy. Rzadko odkrywa nowe zjawiska lub nowe prawa przyrody. Pełnowartościowa rozprawa habilitacyjna nie powinna być naśladownictwem innej pracy naukowej, ograniczać się do znanych metod, nie powinna być tylko opisowa. [...] Przy wykonywaniu rozprawy habilitacyjnej rodzą się różne trudności, które trzeba samodzielnie pokonać. Zwyczajnie pokonanie tych trudności dowodzi pełnej samodzielności, naukowego opanowania danego działu wiedzy.” Czy te kryteria spełnia cykl artykułów, najczęściej współautorskich? Artykułów, które w wielu przypadkach są wyodrębnione jako „dzieło”, a równocześnie stanowią dorobek habilitanta, a więc klasyczne „dwa w jednym”? Odpowiedź pozostawiam Czytelnikom.

Można przytoczyć jeszcze wiele opinii prof. J. Motyki o środowisku akademickim. Mimo upływu kilkadziesiąt lat, wiele z nich nie straciło na aktualności. Dzisiaj także możemy się w nich przejrzyć jak w lustrze i zawołać: *Nihil novi sub sole!* Przywołam choćby kilka z nich.

„[...] Pisanie prac naukowych i książek jest zwykle bardziej kłopo-

tliwe niż praca badawcza, zawsze zaś bardziej nużące. Badanie zaciekawia, pobudza, zachęca do pracy, przedstawianie wyników niecierpliwi, często zniechęca.” Oto, dlaczego po każdym z nas pozostaną niedokończone maszynopisy, nieopublikowane wyniki obserwacji...

„[...] Prawdziwy badacz żyje dla nauki, a nie z nauki, [...] poświęca się jej w całości. Kto szuka na stanowisku naukowym wygodnego życia, zysku lub sławy, nie jest prawdziwym uczonym. [...] Kto jest fanatykiem nauki, nie powinien wybierać »kariery« naukowej.” Kim jest zatem profesor zatrudniony dla zysku na kilku różnych uczelniach lub w spółkach? Wykonujący niezliczone, często miernej jakości, ekspertyzy?

„[...] Ważnym obowiązkiem profesorów wyższych uczelni jest kształcenie pracowników naukowych, a wśród nich swego następcy na katedrze. Źle spełnia swe zadania profesor, jeśli nie stara się wyuczyć następcy równego sobie, a nawet przewyższającego go wiedzą. Wbrew zdaniu z Biblii uczeń winien być mądrzejszy od swego mistrza; bez tego nie byłby możliwy rozwój nauki.” Niestety, nie wszyscy z nas wywiązują się z tego obowiązku.

Obserwujemy dzisiaj w kraju wielki rozróż między rzeszą absolwentów różnych kierunków a potrzebami rynku pracy. Tak w początkach pracy w UMCS prof. Motyka widział tutaj rolę ministerstwa: „[...] Ministerstwo winno nam przedstawić [...], ilu kraj potrzebuje nauczycieli, ilu pracowników naukowych, ilu specjalistów do stacji badawczych, do przemysłu, muzeów, bibliotek itd. Każda z tych dziedzin wymaga nieco innego wykształcenia i przygotowania nawet na tym samym kierunku studiów”. I jeszcze na koniec coś o sprawozdawczości, będącej zmartwieniem każdego pracownika nauki. „[...] Trzecim zakresem waszej działalności [tn. ministerstwa – przyp. BC] jest żądanie wyników. Nie sprawozdań i zestawień, lecz ogłaszania wartościowych prac ▶

naukowych, pisanie podręczników, kształcenia studentów i pracowników naukowych na najwyższym poziomie, tak wysokim, by nie ustępowali żadnemu zagranicznemu”.

Nie zetknęłam się nigdy osobiście z prof. Józefem Motyką. Przeszedł na emeryturę zanim jeszcze zaczęłam studia biologiczne w UMCS. Przez wiele lat był dla mnie wybitną postacią ze świata nauki, autorem monografii, podręczników i flor. Po lekturze książki *Ostatni wykład* stał się Człowiekiem o niezwykle kolejach losu i niepospolitej umysłowości. Nie przypuszczałam nawet, jak wiele jego poglądów i opinii o środowisku akademickim jest mi bliskich. Bez tego tomu wspomnień życiorys Profesora byłby niepełny, jak też niepełna byłaby historia botaniki. Warto sięgnąć po tę lekturę obrazującą drogę chłopskiego dziecka z wielodzietnej, niezamożnej rodziny na naukowe szczyty, drogę „z Kąclowej w świat”, parafrazując tytuł pamiętników prof. S. Pigoń⁸. W mojej skromnej opinii wspomnienia prof. J. Motyki mogą śmiało konkurować – przynajmniej na naszym lubelskim gruncie – z tym klasykiem gatunku.

Bożenna Czarnecka

1. Motyka J. 1938. *Lichenum generis Usnea studium monographicum*. Nakł. wł., Lwów, 651 ss.

2. Motyka J. 1947. *Lichenum generis Usnea studium monographicum: Pars generallis*. UMCS, Lublin, 200 ss.

3. Kulczyński S., Motyka J. 1936. *Zespoły leśne i stepowe okolicy Łysej Góry koło Złoczowa*. Kosmos, s. A, 61: 187–217; Motyka J. 1936. *Notatki florystyczne z Łysej Góry koło Złoczowa*. Kosmos, s. A, 61: 219–224. Motyka J. 1947. *Rozmieszczenie i ekologia roślin naczyniowych na północnej krawędzi Zachodniego Podola*. Annales UMCS, s. C, suppl. 2, 400 ss.

4. Czarnecka B. 1995. *Biologia i ekologia izolowanych populacji Senecio rivularis (Waldst. et Kit.) DC i Senecio umrosus Waldst. et Kit.* Wyd. UMCS, 263 ss. + fot.

5. Motyka J. 1962. *Ekologia roślin*. PWRiL, Warszawa, 455 ss.

6. Falińska K. 1996. *Ekologia roślin*. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa, 452 ss.

7. Wańkiewicz M. 1991. *Dzieła emigracyjne 3. Kundlizm*. Wyd. Polonia. Warszawa, 190 ss.

8. Pigoń S. 1983. *Z Komborni w świat*. Wyd. V. Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 336 ss. + fot.

OBLICZA PŁCI

Problematyka płci w języku, płci języka stała się obecnie niezwykle modna. Autorzy podejmujący w swoich dociekaniach tematykę płci, ciała i seksualności nie godzą się z funkcjonującym w naszej kulturze porządkiem i związanym z nim stereotypowym obrazem „kobiecości” i „męskości”. Każda nowa publikacja z tego zakresu przynosi ciekawe spostrzeżenia i tym samym przyczynia się do rozbudzenia wrażliwości genderowej odbiorców.

Z radością zatem informuję, że w miesiącach wakacyjnych nakładem Wydawnictwa UMCS ukazały się dwa tomy związane z problematyką genderową: *Oblicza płci. Język – kultura – edukacja* (Lublin 2012, ss. 322) oraz *Oblicza płci. Literatura* (Lublin 2012, ss. 224). Redaktorkami obu książek są prof. Małgorzata Karwatońska i prof. Jolanta Szpyra-Kozłowska – autorki pionierskiej pracy na gruncie polskim – *Lingwistyka płci. Ona i on w języku polskim* (Wyd. UMCS, Lublin 2005).

Redaktorki *Oblicz płci* zgromadziły w obu tomach uznanych w kraju specjalistów, którzy swoje dociekania koncentrują wokół dyskursu feministycznego i zagadnień męskulizmu. Refleksja nad androcentryzmem występującym w ścisłym powiązaniu z problematyką kulturową, literacką, edukacyjną i językoznawczą należy do niezwykle pasjonujących. Wypada zatem w pełni zgodzić z Małgorzatą Karwatońską i Jolantą Szpyrą-Kozłowską, że: „Otwarcie na zagadnienia płci, ciała, seksualności, mimo że zostało spo-

łecznie zaaprobowane, wciąż wzbudza negatywne emocje, szczególnie gdy obok kategorii *gender* pojawia się kategoria *queer*”.

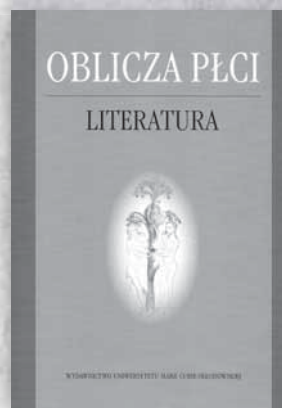
Oba tomy *Oblicz płci*, demonstrując zróżnicowane podejście do zagadnień feminizmu i męskulizmu, ukazują bogactwo i wieloaspektowość problematyki genderowej w wymienionych wyżej obszarach wiedzy. Rozmaitość tematyczna i wiążące się z nią różnorodne perspektywy badawcze to bardzo istotne walory tych prac.

Na zakończenie odajmy ponownie głos

redaktorkom, które wskazują, że istotną zaletą i poniekąd zadaniem prezentowanych tomów jest oswojanie z innością ze względu na to, że „dychotomiczny podział rzeczywistości, wynikający ze stereotypowości jej oglądu, niezwykle często jest wynikiem sztucznych podziałów”.

Z całą odpowiedzialnością zachęcam do sięgnięcia po *Oblicza płci*, których lektura, moim zdaniem, okaże się nie tylko interesująca, ale i przydatna.

Beata Jarosz

Fot. Archiwum E. Śliwkiewicz-Cisak

Dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak – akordeon, Lubelska Orkiestra Kameralna pod dyрекcją prof. Lucjana Jaworskiego

LUBELSKIE SPOTKANIA AKORDEONOWE

Od 11 lat ostatni weekend maja to w Lublinie tradycyjnie czas akordeonowych imprez, adresowanych głównie do młodych adeptów instrumentalnej sztuki wykonawczej. W 2012 r. Lublin został gospodarzem nowego, jedynego takiego w regionie: I Międzynarodowego Festiwalu Akordeonowego „Lubelskie Spotkania Akordeonowe”, którego organizatorem było Stowarzyszenie Przyjaciół i Wychowanków OSM I i II st. w Lublinie, zaś kierownikiem dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak z Zakładu Pedagogiki Instrumentalnej UMCS. Głównymi powodami zainicjowania Festiwalu było wyjście naprzeciw oczekiwaniom lubelskich melomanów, którzy zgłaszali potrzebę częstszego kontaktu z akordeonową sztuką wykonawczą.

W dniach 24–26 maja na estradzie Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. K. Lipińskiego wystąpili zarówno uznani muzycy z Polski i Litwy, jak i młodzi adepci muzycznej sztuki wykonawczej. Usłyszeliśmy kompozycje na orkiestrę akordeonową, akordeon solo, akordeon w składach kameralnych oraz na akordeon i orkiestrę.

Pierwszy dzień upłynął pod znakiem młodych wykonawców, wybit-

nie utalentowanych uczniów szkół muzycznych Lublina i Radomia: Jana Bielaka, Piotra Zarzyki, Mateusza Rusińskiego, Emila Fatygi i Piotra Krzaczkowskiego (wszyscy kształcący się pod kierunkiem dr hab. E. Śliwkiewicz-Cisak). Program koncertu wypełniły utwory należące do klasyki literatury akordeonowej, m.in. dwie miniatury impresjonistyczne: subtelna *Turkusowa kołysanka* i żartobliwe *Błękitne scherzo* Pierre Maxa Dubois’a w mistrzowskim wykonaniu Jana Bielaka; brawurowy i motoryczny utwór Aleksandra Puskarenko *Scytowie XX wieku* w interpretacji Piotra Zarzyki; dwie transkrypcje klawesynowych kompozycji *Sonaty F-dur* Domenico Scarlatti’ego oraz *Preludium i Fugi G-dur* BWV 884 Jana Sebastiana Bacha precyzyjnie i stylowo zaprezentowanych przez Emila Fatygę oraz dwie części modernistycznej *Sonaty nr 1 cz. III Chorał i recytatyw, cz. IV Finał* Anatolija Kusiakowa w wykonaniu Mateusza Rusińskiego. Gwiazdą wieczoru był Piotr Krzaczkowski, finalista programu Młody Muzyk Roku 2012. W jego pełnym pasji i wirtuozerii wykonaniu usłyszeliśmy *Sonatę cz. II i III* Anatolija Nagajewa oraz niezwykle trudną technicznie

i interpretacyjnie *Brahmsianę* Władysława Siemionowa.

Łączenie muzyki klasycznej z rozrywkową to jeszcze nieczęsta praktyka festiwali muzycznych (a szkoda!). Dlatego nie dziwi fakt, że koncert „Od klasyki do jazzu” przyciągnął tłumy słuchaczy. Podczas koncertu 25 maja wystąpił gość specjalny – litewscy wirtuozi – BSM TRIO w składzie Raimondas Sviackevičius (akordeon amplifikowany), Vytautas Mikeliūnas (skrzypce elektryczne), Mindaugas Bačkus (wiolonczela amplifikowana). W ich wykonaniu usłyszeliśmy muzykę nasyconą nutą folkową i jazzem. Mistrzowsko zabrzmiały standardy czy kompozycje Astora Piazzolli i Richarda Galliano w jazzowych aranżacjach. Na podkreślenie zasługują umiejętnie dobrane i interesująco zaprezentowane elementy dynamiczne i kolorystyczne, np. eksponowanie dźwięków w skrajnych rejestrach, niewiarygodne piano. BSM TRIO grało efektownie, z dużą swobodą wykonawczą i pożądanym „flingiem”. Podsumowując – świetna, pełna uroku i finezji zabawa, w której każdy instrument był pełnoprawnym partnerem. Tego wieczoru zaprezentowali się również uczniowie OSM I i II st. im. K. Lipińskiego: akordeonista Emil Fatyga i Orkiestra Symfoniczna OSM II st. pod dyрекcją prof. Lucjana Jaworskiego z Zakładu Dyrygentury UMCS, którzy wykonali *Fantazję* na akordeon i orkiestrę Adama Szmerka.

Sobotnie przedpołudnie (26 maja) poświęcone było twórczości Krzysztofa Naklickiego – akordeonisty, dyrygenta i kompozytora ze Świnoujścia. Zabrzmiały utwory adresowane do młodych melomanów. Pierwszą kompozycję *Bajka o Czerwonym Kapturku* do słów J. Brzechwy z muzyką Krzysztofa Naklickiego, przeznaczoną na akordeon i głos recytujący, zaprezentował sam kompozytor. Trzydziestominutowy projekt wymagał nie lada umiejętności aktorskich i instrumentalnych. Kolejny utwór *Passacaglia i Taniec* na motywach dwóch pieśni lubelskich *Krynżyli, krynżyli* i *Zagrajcież mi* na duet akordeonowy miał swoje prawykonanie światowe. Świętokrzyski Duet Akordeonowy w skła-

dzie Elwira Śliwkiewicz-Cisak i Jerzy Mądrowski wykonali utwór ekspresyjnie, niezwykle umiejętnie dobierając proporcje dynamiczne, barwowe (regestracja) i artykulacyjne.

Podczas wieczornego koncertu „Mistrz i Uczeń” usłyszeliśmy Elwirę Śliwkiewicz-Cisak z towarzyszeniem Lubelskiej Orkiestry Kameralnej pod dykcją prof. Lucjana Jaworskiego oraz 35-osobową Orkiestrę Akordeonową złożoną z uczniów klas akordeonu szkół muzycznych regionu lubelskiego pod dykcją Krzysztofa Naklickiego. W programie występu znalazło się prawykonanie utworu skomponowanego z myślą o lubelskich muzykach: *Koncertu* na akordeon i orkiestrę kameralną Adama Szmerka. Jak pisze kompozytor, „[...] Początki mojego komponowania – to piosenka. [...] Odskoknią była muzyka do kilkunastu sztuk teatralnych. Niemniej jednak »ciągoty« do muzyki rozrywkowej spowodowały, że postanowiłem włączyć je do większych form. Efektem tego są: kantata *Zakopiańska legenda* na sopran, chór i orkiestrę; *Suita in memory of A. P.* na akordeon i orkiestrę; *Fantazja* na akordeon i orkiestrę i wreszcie *Koncert* na akordeon i orkiestrę kameralną. W obydwu przypadkach (*Fantazji* i *Koncertu*) korzystałem z rad wykonawczynie utworów P. Elwiry Śliwkiewicz-Cisak. [...]”. *Koncert* – utwór o klasycznej, trzyczęściowej budowie, łączący elementy muzyki poważnej (budowa) oraz rozrywkowej (harmonia, metrum 5/4 itp.) został gorąco przyjęty przez publiczność.

I Międzynarodowy Festiwal „Lubelskie Spotkania Akordeonowe” był niezwykle wyjątkowym wydarzeniem artystycznym. Zaprezentowany lubelskiej publiczności repertuar ukazał przekrój współczesnej literatury muzycznej, w której dzieła na akordeon zajmują znaczące miejsce. Dzięki Festiwalowi muzycy środowiska lubelskiego umocnili trwałą od wielu lat współpracę ze ścisłą czołówką polskich i zagranicznych instrumentalistów, dając tym samym świadectwo wysokiego poziomu umiejętności własnych.

dr hab. E. Śliwkiewicz-Cisak

10 września 2012 r. w Muzeum UMCS udostępniło publiczności wystawę „Maria Curie-Skłodowska 1867–1934. W setną rocznicę Nagrody Nobla z chemii”. Premierowe otwarcie tej wystawy miało miejsce rok temu (5 września 2011 r.) i związane było z obchodami Roku Marii Curie-Skłodowskiej.

Pokazy z fizyki w Szkole Podstawowej w Zawieprzycach

TOURNÉE WYSTAWY O PATRONCE UMCS

Pracownicy Muzeum postanowili pokazać wystawę ponownie, ponieważ zakończyła ona niezwykle owocną podróż po szkołach i placówkach kulturalnych Lubelszczyzny, propagując postać Patronki naszego Uniwersytetu, jak również samą Uczelnię.

Przez rok wystawa prezentowana była kolejno w: Zespole Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie, Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zawieprzycach, Wiejskim Domu Kultury w Zawieprzycach, Gminnej Bibliotece Publicznej w Spiczynie, Gimnazjum nr 1 im. ks. Stanisława Konarskiego w Lublinie oraz w Gimnazjum nr 8 im. Grażyny Chrostowskiej w Lublinie.

Wystawę obejrzało, według relacji szkół, ponad 1000 osób, głównie młodzieży. W większości wystawa była okazją do zorganizowania pokazowych lekcji, konkursów, sesji

paranaukowych poświęconych Marii Curie-Skłodowskiej.

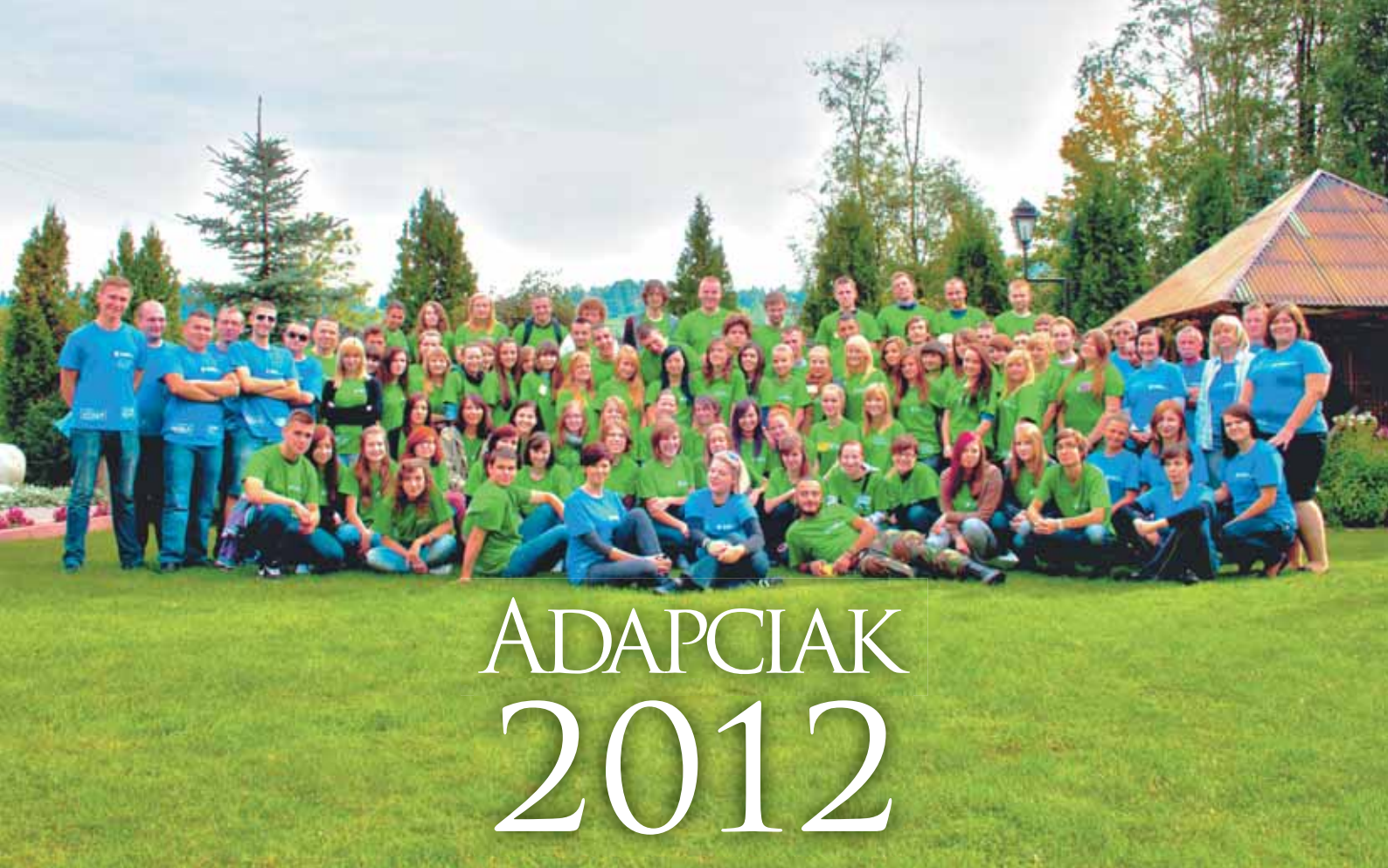
Szczególnie uroczysty charakter miało otwarcie wystawy 29 listopada 2011 r. w szkole w Zawieprzycach, gdzie odbyła się przepiękna akademia przygotowana przez uczniów, finał konkursu wiedzy o Marii Curie-Skłodowskiej, pokazy z fizyki oraz pokaz filmów animowanych o Noblicie.

Prezentacją wystawy u siebie zainteresowane są i inne szkoły, będzie ona nadal krążyć po regionie. Zainteresowanie to dowodzi zasadności powstawania tego typu wystaw, które promują naszą Uczelnię.

Dariusz Boruch

Wystawa w Szkole Podstawowej w Zawieprzycach

ADAPCIAK 2012

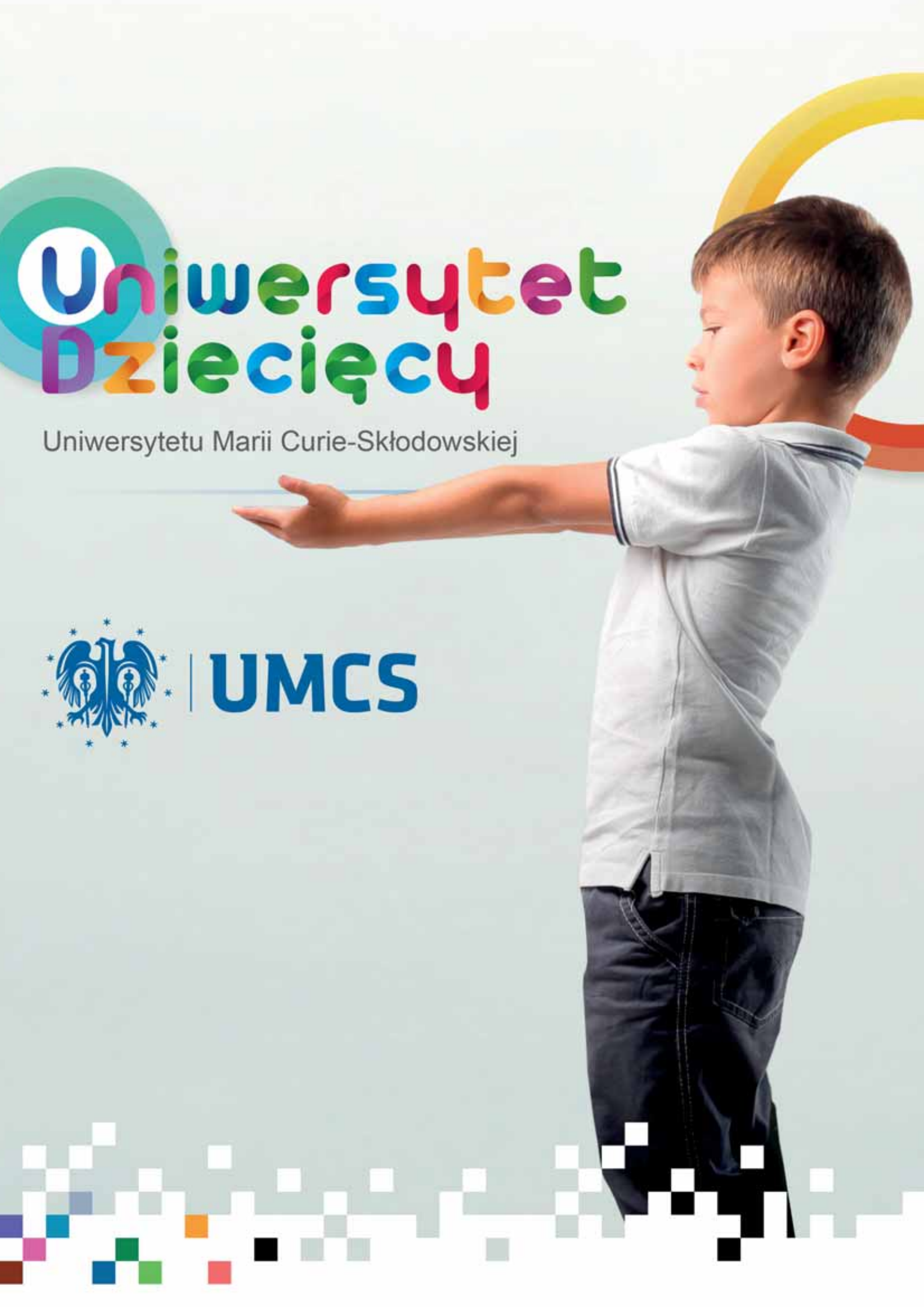

Tradycją naszego Uniwersytetu stało się już, że rok akademicki dla studentów I roku rozpoczyna się od Adapcia, czyli wyjazdu integracyjno-szkoleniowego organizowanego przez Zarząd Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS. Tegoroczny obóz odbył się w Poroninie k. Zakopanego w dniach 21–26 września. Podczas wyjazdu uczestnicy brali udział w niepowtarzalnych wycieczkach krajoznawczych, warsztatach, szkoleniach oraz imprezach integracyjnych. Uczestniczyli także w spotkaniach mających na celu zapoznanie ich ze strukturą Uczelni, jak również uzyskali rady od starszych kolegów dotyczące m.in. tego, jak studiuje się na UMCS, jaka jest specyfika Wydziałów, na czym polega działalność samorządu oraz jakie możliwości poza zajęciami daje UMCS. Studenci spotkali się także z Prorektorem ds. Studenckich prof. Urszulą Bobryk.

Małgorzata Bursa

Fot. Archiwum ZUSS UMCS

Uniwersytet Dziecięcy

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

| **UMCS**